

PĒTĪJUMS

REĢIONĀLĀ ANALĪZE PAR PUBLISKĀS PĀRVALDES KOMUNIKĀCIJU AR MAZAJIEM UN VIDĒJIEM UZŅĒMUMIEM ZEMGALES PLĀNOŠANAS REĢIONĀ

Pētījuma pasūtītājs: Zemgales plānošanas reģions

Pētījuma veicējs: InnoMatrix | SIA | Reģ. nr. 40103264228. InnoMatrix ir datu analīzes un industriju pētniecības uzņēmums. InnoMatrix palīdz organizācijām privātajā, publiskajā un akadēmiskajā sektorā rast risinājumus aktuāliem sociālekonomiskiem izaicinājumiem, tai skaitā tirgus potenciāla izvērtējumus. Uzņēmums cieši sadarbojas ar nozaru ekspertiem un zinātniekiem visā pasaulē, lai, izmantojot jaunākos datu, zinātnes un analītikas rīkus, zinātniskos un profesionālos informācijas avotus, atrastu kopsakarības un izstrādātu praktiskas rekomendācijas, kas palīdz efektīvi novērtēt un risināt izaicinājumus, ar kuriem saskaras uzņēmumi un organizācijas.

Pētījums pabeigts 2024.gada februārī.

© InnoMatrix, Zemgales plānošanas reģions, 2024.gads

Pētījuma izstrādē ir tikusi ietverta informācija, kas iegūta gan no primāriem, gan sekundāriem informācijas avotiem. InnoMatrix pētījuma ietvaros uzņemas atbildību par datu kvalitātes novērtēšanu un to izmantošanu analizē, veicot attiecīgi nepieciešamo datu atlasīšanu un izslēdzot nepietiekamas datu kvalitātes rezultātā iespējamus neatbilstošus novērojumus un datus no analizējamās datu kopas. Veicot saņemto datu kvalitātes pārbaudi, ir konstatēti datu pieejamības ierobežojumi, kas attiecas uz statistiski iztrūkstošiem novērojumiem, un kas ir norādīti vai attiecīgi kompensēti, izmantojot statistiskās metodes.

Pētījuma izstrādes darba grupa: Dr. oec. Anda Batraga, Mg. soc. sc. Līga Brasliņa, Mg. soc. sc. Katrīna Kellerte.

Ziņojuma kontaktpersona: Līga Brasliņa – e-pasts: liga@innomatrix.org | Tālrunis +371 26599481.

SATURS

Termini un definīcijas	4
Pētījuma kopsavilkums	5
1. Ievads	8
2. Ekonomiskā attīstība, uzņēmējdarbība un digitalizācija Zemgales reģionā.....	9
2.1. Ekonomiskā attīstība un uzņēmējdarbība	9
2.2. Digitālā ekonomika un sabiedrība.....	16
3. Pārvaldība un tiesiskais regulējums	20
3.1. Reģionālā pārvaldība, galvenās institūcijas un to lomas.....	20
3.2. Politikas instrumenta raksturojums un loma	40
3.3. Sadarbība (un komunikācija) ar uzņēmējdarbības organizācijām un MVU, galvenie administratīvie instrumenti un metodes, piekļuve finansējumam.....	44
4. SVID analīze	49
5. Esošās nepilnības, šķēršļi un jomas, kas jāuzlabo.....	52
6. Zemgales reģiona galvenās ieinteresētās puses.....	54
7. Aptaujas analīze un rezultāti	60
8. Secinājumi un ieteikumi.....	65
9. Labās prakses piemēri.....	70
Izmantotā literatūra un avoti	76
Pielikumi	77
1.pielikums.....	77
2.pielikums.....	78

Termini un definīcijas

Termins	Definīcija
ZPR	Zemgales plānošanas reģions
ATI	Ārvalstu tiešās investīcijas
IKP	Iekšzemes kopprodukts
MVU	Mazie un vidējie uzņēmumi
Pētījums	Reģionālās analīzes veikšana par publiskās pārvaldes komunikāciju ar mazajiem un vidējiem uzņēmumiem Zemgales plānošanas reģionā/ <i>ID Nr. ZPR Nr. 102/1-14.2/2023</i>
DESI	Digitālās ekonomikas un sabiedrības indekss
LIAA	Latvijas Investīciju un attīstības aģentūra
DESI indekss	"DESI" jeb "Digitālās ekonomikas un sabiedrības indekss" ir rādītājs, kas mēra Eiropas Savienības dalībvalstu progresu digitālajā konkurētspējā. Šis indekss izseko ES valstu digitālās konkurētspējas evolūciju, pārbaudot piecas galvenās dimensijas: savienojamība, cilvēkkapitāla digitālās prasmes, iedzīvotāju interneta pakalpojumu izmantošana, uzņēmumu īstenotā digitālo tehnoloģiju integrācija, digitālie sabiedriskie mediji.
VARAM	Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija
LAD	Lauku atbalsta dienests
ZM	Zemkopības ministrija
EM	Ekonomikas ministrija
SVID	SVID analīze ir stratēģiskās plānošanas metode, ko izmanto, lai palīdzētu organizācijai noteikt stiprās puses, vājās puses, iespējas un draudus, kas saistīti ar konkurenci vai projektu plānošanu. Šī metode ir īpaši noderīga lēmumu pieņemšanas un plānošanas procesos.
CAGR	CAGR jeb saliktā gada pieauguma likme ir mērs, ko izmanto, lai aprēķinātu vidējo gada pieauguma tempu noteiktā laika periodā, kas ilgāks par vienu gadu. Tas ir viens no precīzākajiem veidiem, kā aprēķināt un noteikt atdevi objektiem, kura vērtība laika gaitā var pieaugt vai kristies. CAGR izlīdzina ieguldījuma pieauguma tempu tā, it kā tas būtu vienmērīgi pieaudzis katru gadu.
Pievienotā vērtība	Pievienotā vērtība attiecas uz vērtības pieaugumu, ko produkts vai pakalpojums iegūst ražošanas procesā. Tā ir starpība starp izejvielu izmaksām un cenu, par kādu tiek pārdots gatavais produkts vai pakalpojums. Pievienotās vērtības novērtējums izceļ to, kā ražošanas process palielina izejvielu vērtību, pārvēršot tās par kaut ko vērtīgāku patērētājam. Pievienoto vērtību var radīt tādi faktori kā zīmols, dizains, kvalitāte, ērtības vai inovācijas.
Viedā specializācija	Viedā specializācija reģionālās attīstības kontekstā attiecas uz stratēģisku pieeju, kas ir vērsta uz ieguldījumiem galvenajās konkurētspējas un inovācijas potenciāla jomās reģionā. Tā uzsver unikālu reģionālo aktīvu, ekonomikas nozaru vai tehnoloģiju jomu apzināšanu un atbalstu, kur reģionam ir konkurences priekšrocības vai izaugsmes potenciāls. Viedās specializācijas mērķis ir veicināt ekonomikas izaugsmi, inovācijas un darba vietu radīšanu, koncentrējot resursus šajās īpašajās jomās, nevis sadalot ieguldījumus dažādās nozarēs. Šī pieeja bieži ietver ciešu sadarbību starp valsts, privātajām, akadēmiskajām un citām ieinteresētajām pusēm, lai izveidotu mērķtiecīgu un efektīvu ekosistēmu, kas veicina inovāciju un ilgtspējīgu attīstību reģionā.

Pētījuma kopsavilkums

Pētījums “Reģionālās analīzes veikšana par publiskās pārvaldes komunikāciju ar mazajiem un vidējiem uzņēmumiem Zemgales plānošanas reģionā” veikts Interreg Europe programmas 2021-2027 gadam projekta Nr. 01C0183 “Uz MVU mērķēta inovatīva komunikācija”/ Innovating communication targeted to SMEs” *InnoCom*, ietvaros. Tā mērķis ir izstrādāt Reģionālo analīzi par publiskās pārvaldes komunikāciju ar mazajiem un vidējiem uzņēmumiem (turpmāk – MVU) Zemgales plānošanas reģionā, lai veicinātu uzņēmēju dalību publiskajos uzsaukumos un projektos. Pētījuma vispārējais mērķis ir veicināt uzņēmēju dalību atklātajos uzsaukumos un projektos, identificējot vājās vietas, labo praksi, u.c. publiskās pārvaldes komunikācijā ar MVU.

Izpētē veikti sekojoši uzdevumi: (1) analizēta situācija, komunikācijas rīki un pieejas, ko sabiedriskās/publiskās organizācijas izmanto, lai izplatītu informāciju uzņēmējiem un iesaistītu viņus publiskajos uzsaukumos/konkursos/grantos/projektos, iekļaujot SVID analīzi, un apkopojot labās prakses piemērus; (2) atpazītas vājās vietas un šķēršļi komunikācijā starp valsts iestādēm un uzņēmējiem attiecībā, kur trūkst publisko stratēģiju un/vai politikas, kā arī identificētas uzlabojumu jomas un iespējamie risinājumi; (3) apzināti esošo politikas instrumentu un administratīvo instrumentu nepilnības un raksturojumi, procedūru un pakalpojumu vienkāršošanas, komunikācijas un attiecību uzlabošanas starp valsts pārvaldi un MVU jomām.

Reģionālā analīze ir pamatdokuments un galvenais informācijas avots citu partneru veiktajai Salīdzinošai izpētei (*Peer reviews*), ko veikušas citas partnervalstis un sniedz priekšstatu par esošo situāciju Latvijā.

Analīze veikta saskaņā ar Latvijas Universitātes izstrādāto metodoloģiju “*Methodology. Regional analysis. communication of public administration with SMEs in Zemgale planning region, Latvia to promote business participation in public calls and projects*”.

Analīzē iekļauta informācija par Zemgales reģiona ekonomisko (turpmāk - ZPR) attīstību, uzņēmējdarbību un digitalizāciju, digitālo ekonomiku un sabiedrību, pārvaldību un tiesisko regulējumu, galvenajām institūcijām un to lomām, politikas instrumenta raksturojumiem un to lomām. Izvērtēta sadarbība un komunikācija ar uzņēmējdarbības organizācijām un MVU, galvenie administratīvie instrumenti un metodes, un piekļuve finansējumam, kā arī analizētas Zemgales reģiona galvenās ieinteresētās puses un izvērtēti labās prakses piemēri. Pētījumā veikta SVID analīze, konstatējot esošās nepilnības, šķēršļus un jomas, kas jāuzlabo.

Ekonomiskā situācija reģionā lielā mērā rezonē pret kopējo situāciju valstī, kur bezdarba līmenis Latvijā samazinājās no 10,4% 2017.gadā līdz 7,3% 2022.gadā, norādot uz darba tirgus uzlabošanu, kas var turpināties, izmantojot prasmju attīstības programmas un saskaņojot darba tirgus vajadzības ar izglītību un apmācību darbaspēkam. Latvijas IKP pieauguma temps svārstījās no 2017. līdz 2023. gadam, norādot uz nestabilitāti ekonomikā, ar strauju kritumu 2020.gadā un atveseļošanu turpmākajos gados. Mazo uzņēmumu (1–9 darbinieki) skaits Latvijā laika posmā no 2017. līdz 2022.gadam samazinājās par 22,2%, liecinot par to, ka mazie uzņēmumi piedzīvo problēmas, kas ietekmē nodarbinātību un ekonomikas daudzveidību. Zemgalē ekonomiski aktīvo uzņēmumu skaits bija salīdzinoši stabils, ar nelielu 2% pieaugumu no 2017.gadā līdz 2021.gadam, liecinot par noturīgāku ekonomisko vidi salīdzinājumā ar valsts tendenci. Ārvalstu tiešo investīciju (ĀTI) samazinājums uz 1000 iedzīvotājiem no 2017. līdz 2019.gadam liecina par ārvalstu investīciju intereses samazināšanos, kas ietekmē ekonomikas izaugsmi. Pastāvīgā iedzīvotāju skaita samazināšanās ir reģiona galvenā problēma. ES fondu projektu finansējuma svārstības liecina par nepieciešamību efektīvi izmantot līdzekļus, saskaņojot tos ar valsts attīstības prioritātēm un nodrošinot ilgtspējīgumu. Visvairāk darbinieki tika nodarbināti būvniecības nozarē –16,3% no visiem Zemgales reģiona uzņēmumos nodarbinātajiem darbiniekiem. Savukārt lauksaimniecības nozarē nodarbināti 16% darbinieku, rūpniecības nozarē – 11%, tirdzniecībā - 9,3%, meža nozarē – 8,9% un medicīnā un farmācijā – 8,2% darbinieku. Izpētes rezultātā rekomendējams papildus atbalsts MVU, ietverot finansējuma piekļuvi, uzņēmējdarbības attīstības pakalpojumus un piekļuvi tirgum, lai mainītu aktīvo uzņēmumu skaita samazināšanās

tendenci. Rekomendēts palielināt ārvalstu investīcijas reģionā un radīt labvēlīgu investīciju klimatu. Īstenot iniciatīvas, kas veicina augstāku dzimstību vai piesaista migrantus, kā arī veikt politikas izmaiņas veselības un sociālajā jomā. Rekomendējams papildus stimulēt darbavietu radīšanu un uzlabojot dzīves apstākļus, var palīdzēt mazināt iedzīvotāju skaita samazināšanās tempu. Ieteikta administratīvās efektivitātes uzlabošana, projektu vadības apmācība un līdzekļu piešķiršanas pārredzamības veicināšana, kas ir viens no priekšnoteikumiem, lai efektīvāk izmantotu ES fondu līdzekļus. Rekomendēts uzlabot spēju apgūt un efektīvi izmantot ES līdzekļus, ieskaitot administratīvās efektivitātes uzlabošanu un pārredzamības nodrošināšanu.

Attiecībā pret digitālo ekonomiku un sabiedrību secināms, ka Latvijas iedzīvotāju interneta lietošanas intensitāte ir vidēja, kas atbilst tendencei kaimiņvalstīs Baltijā ar līdzīgu IKP līmeni. Periodā no 2018.gada Latvijas DESI Indekss atradās augstāk par EU vidējo vērtību, tomēr pēdējos gados Latvijas rādītāju izaugsme ir palēninājusies un pietuvojusies EU vidējam rādītājam. IKT speciālistu īpatsvars pastāvīgi pieaug, un Latvija lēnām tuvojas ES vidējam rādītājam. Valstī ir samērā labs sieviešu IKT speciālistu īpatsvara rādītājs, lai gan izaugsme ir sākusi bremsēt. DESI ziņojums izceļ Latvijas veikumu telekomunikāciju pakalpojumu pieejamības jomā, kas ir priekšnoteikums digitālās transformācijas sasniegšanai. Latvijā ir ļoti spēcīgs platjoslas pārklājums (93%), kas ir krietni virs ES vidējā līmeņa (87%). Latvijas DESI rezultāts ir uzlabojies lēnāk nekā vairumam citu ES valstu. 2023.gadā iedzīvotāji, kuri lietoja internetu bija 91% no visiem iedzīvotājiem Zemgalē, kas liecina par augstu interneta lietošanas līmeni un pieejamību reģionā, kā arī par vismaz pamata digitālajām prasmēm reģiona iedzīvotājiem. Būtiski, ka tikai 11% Zemgales iedzīvotāju nodarbojas ar preču un pakalpojumu pārdošanu tiešsaistē, kas varētu liecināt par zemu aktivitāti digitālajos pārdošanas/pirkšanas kanālos. Daudzreiz lielāka Zemgales iedzīvotāju daļa – 74,6% - regulāri iesaistās sociālajos tīklos, kas liecina par konkrētā saziņas kanāla būtiskumu un aktualitāti, lai to iekļautu uzņēmumu un valsts institūciju komunikācijas stratēģijā. 2023.gadā 25,4% Zemgales iedzīvotāju iesaistījās viedokļa izteikšanā par pilsoniskajām vai politiskajām iniciatīvām.

Attiecībā pret reģionālo pārvaldību, secināts, ka Latvijā finanšu atbalsts MVU tiek nodrošināts caur plašu institucionālo tīklu, kas ietver valsts aģentūras, pašvaldības un citus atbalsta mehānismus. Tas norāda uz komplicētu struktūru, kurā atbalsts ir pieejams no dažādiem avotiem ar atšķirīgiem mērķiem. Lai gan ir daudz atbalsta programmu, konstatēta nepietiekama informācijas pieejamība un sarežģītība piekļūt finansējumam, īpaši ārpus Rīgas un lielākajiem pilsētas centriem. Atbalsta mehānismi ir nevienmērīgi izplatīti visā valstī. Secinājumos tiek uzsvērta nepieciešamība uzlabot finanšu atbalsta sistēmas efektivitāti, pieejamību un caurredzamību, lai veicinātu uzņēmējdarbības attīstību un reģionālo līdzsvarotību. Viens no uzņēmumu galvenajiem šķēršļiem publiskā finansējuma piesaistīšanā ir ierobežotā uzņēmumu resursu kapacitāte, līdz ar to vienam no attīstības programmas rīcības virzieniem vai uzdevumiem būtu jābūt uzņēmumu iekšējās kapacitātes paaugstināšana un veicināšana. Uzņēmumiem ir nepieciešams piedāvāt finansiālu vai konsultatīvu atbalstu iekšējās kapacitātes trūkuma pārvarēšanai. ZPR rekomendējams stiprināt atgriezeniskās saites mehānismus, iegūstot sistemātisku atgriezenisko saiti no MVU, lai nepārtraukti uzlabotu finansēšanas procesus un pielāgotu reģiona attīstības programmu mainīgajām uzņēmējdarbības sektora vajadzībām. Uzņēmumu kapacitātes problēmas tiek saistītas ar šķēršli uzņēmumiem izprast bieži vien sarežģīto publiskā finansējuma pieteikuma valodu, tāpēc attīstības programmā tiek rekomendēts ieviest pasākumus/mācības, kas vērstas uz racionālu pieteikšanās procesa skaidrošanu. Ņemot vērā kopējās Eiropas un Latvijas tendences digitalizācijas jautājumos, ZPR rekomendēts attīstības programmā iekļaut vairāk vērstas iniciatīvas MVU digitalizācijas jomā. ZPR Attīstības programmā šobrīd nav iekļauti konkrēti rīcības virzieni komunikācijas uzlabošanas jomā ar MVU, līdz ar to ir nepieciešams akcentēt regulāras komunikācijas un atgriezeniskās saites sistemātiskuma nozīmīgumu. ZPR Attīstības programmā ir nepieciešams paredzēt iespēju finanšu atbalstu MVU sniegt ne tikai valsts vai pašvaldības, bet arī reģiona līmenī, prioritātēm, kas aktualizētas ZPR attīstības programmā.

Attiecībā pret sadarbību un komunikāciju ar uzņēmējdarbības organizācijām un MVU, analizējot galvenos administratīvos instrumentus un metodes un piekļuvi finansējumam, izvērtējumā detalizēti aplūkots, kā uzlabot sadarbību starp valsts iestādēm un uzņēmējdarbības sektoru, lai veicinātu MVU piekļuvi finansējumam. Galvenie secinājumi norāda uz nepieciešamību pēc skaidrākas komunikācijas,

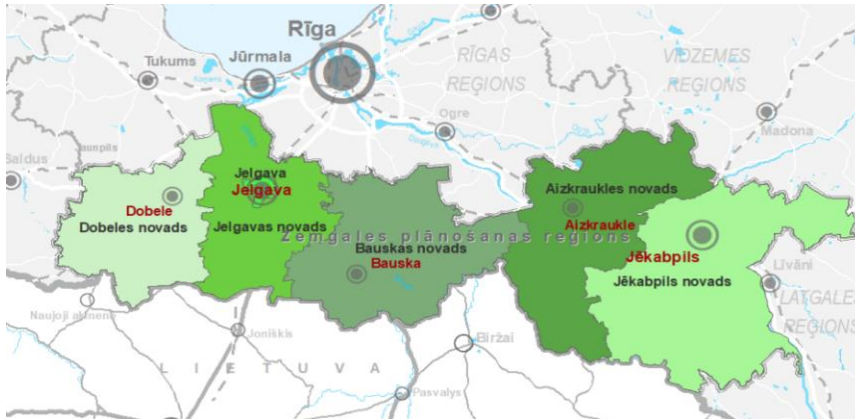
vieglākas piekļuves informācijai par finansējuma iespējām un atbalsta procesu vienkāršošanu. Uzsvārs likts uz tehnoloģiju izmantošanu, piemēram, elektroniskās pieteikšanās sistēmas ieviešanu un proaktīvu informācijas izplatīšanu, kas sekmē godīgu konkurenci un uzņēmumu iesaistīšanos. Tas vērsts uz efektīvākas sadarbības veidošanu, kas atbalsta ekonomikas attīstību un inovācijas.

Attiecībā pret esošo uzņēmējdarbības prakses novērtējumu, ievērojama daļa MVU reģionā ir izmantojuši ES un valsts reģionālo finansējumu, un daudzi piesakās valsts, reģionālo vai pašvaldību atbalstam, kas nav saistīts ar ES fondiem. Aptauja liecina, ka ir nepieciešams finansējums, lai uzlabotu konkurētspēju, atbalstītu inovācijas un palīdzētu īstenot digitalizāciju un videi draudzīgas iniciatīvas. Galvenie nepieteikšanās iemesli ir informācijas trūkums par pieejamo finansējumu, zināšanu un kapacitātes trūkums, kā arī nepieciešamība pēc papildu finansējuma. Rekomendējams vienkāršot pieteikšanās procedūras, racionalizējot finansējuma pieteikšanās procesu, lai samazinātu administratīvo slogu un atvieglotu MVU pieteikšanos. Galvenie šķēršļi, kas kavē piekļuvi publiskajam finansējumam, ir lietotājiem nedraudzīgi informācijas avoti, administratīvā intensitāte, sarežģītas pieteikšanās procedūras un informācijas sarežģītība par ES konkursiem un finansējumu. Balstoties uz Zemgales reģiona MVU aptaujas analīzi, galvenās rekomendācijas saistāmas ar nepieciešamību uzlabot informācijas pieejamību, tai skaitā izstrādājot lietotājam draudzīgākas platformas informācijas izplatīšanai par pieejamo finansējumu, uzsverot skaidrību un pieejamību. Rekomendējams vienkāršot pieteikšanās procedūras, racionalizējot finansējuma pieteikšanās procesu, lai samazinātu administratīvo slogu un atvieglotu MVU pieteikšanos. Ieteicams stiprināt mērķtiecīgas finansēšanas iniciatīvas, koncentrējoties uz finansējuma iespēju radīšanu, kas īpaši pielāgotas MVU vajadzībām inovāciju, digitalizācijas un videi draudzīgu projektu jomā. Rekomendējama MVU kapacitātes stiprināšana, piedāvājot apmācību un atbalstu MVU, lai tie palielinātu to spējas izprast finansējuma iespējas un piekļūt tām. Ieteicams stiprināt atgriezeniskās saites mehānismus, iegūstot sistemātisku atgriezenisko saiti no MVU, lai nepārtraukti uzlabotu finansēšanas procesu un pielāgotos mainīgajām uzņēmējdarbības sektora vajadzībām.

Secināms, ka viens no uzņēmumu galvenajiem šķēršļiem publiskā finansējuma piesaistīšanā ir ierobežotā uzņēmumu resursu kapacitāte, līdz ar to vienam no attīstības programmas rīcības virzieniem vai uzdevumiem būtu jābūt uzņēmumu iekšējās kapacitātes paaugstināšana un veicināšana. Uzņēmumiem ir nepieciešams piedāvāt finansiālu vai konsultatīvu atbalstu iekšējās kapacitātes trūkuma pārvarēšanai. ZPR rekomendējams stiprināt atgriezeniskās saites mehānismus, iegūstot sistemātisku atgriezenisko saiti no MVU, lai nepārtraukti uzlabotu finansēšanas procesu un pielāgotu reģiona attīstības programmu mainīgajām uzņēmējdarbības sektora vajadzībām. Uzņēmumu kapacitātes problēmas tiek saistītas ar šķēršļiem uzņēmumiem izprast bieži vien sarežģīto publiskā finansējuma pieteikuma valodu, tāpēc attīstības programmā tiek rekomendēts ieviest pasākumus/mācības, kas vērstas uz racionālu pieteikšanās procesa skaidrošanu. Ņemot vērā kopējās Eiropas un Latvijas tendences digitalizācijas jautājumos, ZPR rekomendēts attīstības programmā iekļaut vairāk vērstas iniciatīvas MVU digitalizācijas jomā. ZPR Attīstības programmā šobrīd nav iekļauti konkrēti rīcības virzieni komunikācijas uzlabošanas jomā ar MVU, līdz ar to ir nepieciešams akcentēt regulāras komunikācijas un atgriezeniskās saites sistemātiskuma nozīmīgumu. ZPR Attīstības programmā ir nepieciešams paredzēt iespēju finanšu atbalstu MVU sniegt ne tikai valsts vai pašvaldības, bet arī reģiona līmenī, prioritātēm, kas aktualizētas ZPR attīstības programmā.

1. Ievads

Zemgales plānošanas reģions (turpmāk tekstā ZPR) ir Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas (VARAM) pārraudzībā esoša institūcija, kas pārstāv vienu no 5 Latvijas plānošanas reģioniem. Tajā apvienotas sešas pašvaldības, kas pēc reģionālās reformas "aptver" 20 bijušos novadus un divas lielās pilsētas - Jelgavu un Jēkabpili. Šobrīd ZPR ietilpst valstspilsēta - Jelgava, kā arī Aizkraukles, Bauskas, Dobeles, Jelgavas un Jēkabpils novads, starp kuriem ir trīs reģionālās nozīmes attīstības centri - Aizkraukle, Bauska un Dobele (*skat. 1.1.attēls*), kas kopumā veido 10 733 km² lielu teritoriju.

1.1.attēls. Zemgales plānošanas reģiona karte pēc 2021. gada 1. jūlija Avots: Zemgales plānošanas reģions, 2020¹

Zemgales plānošanas reģiona galvenās funkcijas ietver vietējo pašvaldību teritorijas plānojumu izvērtēšanu un saskaņošanu, reģionālās

attīstības plānošanu un koordinēšanu, reģionālo projektu īstenošanu, uzņēmējdarbības atbalsta pasākumu nodrošināšanu (Zemgales Uzņēmējdarbības atbalsta centrs), remigrācijas koordinēšanu, pašvaldību un valsts institūciju sadarbības koordinēšanu, kā arī reģionālā sabiedriskā transporta vadību.

ZPR atbild par reģiona ilgtspējīgas attīstības stratēģijas (2015-2030) un Reģionālās attīstības programmas (2021-2027) izstrādi un ieviešanu. Zemgales plānošanas reģiona ilgtspējīgas attīstības stratēģija un attīstības programma ir reģionālās politikas attīstības plānošanas dokumenti, kas kalpo kā vadlīnijas reģionālās attīstības plānošanas dokumentu īstenošanai un reģiona vietējās attīstības plānošanas dokumentu izstrādei. Zemgales plānošanas reģiona attīstības programma 2021.–2027.gadam ir Zemgales plānošanas reģiona vidēja termiņa stratēģiskais dokuments, kas izstrādāts laika posmam no 2021. līdz 2027.gadam. Ar projekta palīdzību Zemgales plānošanas reģions vēlas precizēt un papildināt vai mainīt reģiona politikas instrumenta Reģionālās attīstības programmas (2021-2027) pasākumus un/vai uzdevumus, kā arī apkopot datus, pieredzi un labo praksi.

Zemgales plānošanas reģionā lauksaimniecībai ir galvenā loma, ņemot vērā tās auglīgos līdzenumus. Zemgales ekonomika ir daudzveidīga, un tās attīstību veicina tādas nozares kā lauksaimniecība, ražošana un pakalpojumi. Konkrētām reģiona teritorijām var būt atšķirīgas ekonomiskās priekšrocības vai nozares, piemēram, lauksaimniecība vai vieglā ražošana, kas veido ekonomisko ainavu. Zemgalē var lepoties ar kultūrvēsturiskiem objektiem, kas atspoguļo tās pagātņi, tostarp pilis, baznīcas un tradicionālos ciematus. Reģiona dabas mantojums ietver upes, mežus un parkus, piedāvājot gan iedzīvotājiem, gan apmeklētājiem ieskatu tās kultūras un vides bagātībā.

Reģionālās analīzes galvenais mērķis ir analizēt situāciju, komunikācijas rīkus un pieejas, ko sabiedriskās/publiskās organizācijas izmanto, lai izplatītu informāciju uzņēmējiem un iesaistītu viņus publiskajos uzsaukumos/konkursos/grantos/projektos, iekļaujot SVID analīzi, un apkopojot labās prakses piemērus. Tāpat pētījuma mērķis ir arī atpazīt vājās vietas un šķēršļus komunikācijā starp valsts iestādēm un uzņēmējiem attiecībā, kur trūkst publisko stratēģiju un/vai politikas, kā arī uzlabojumu jomas un iespējamās risinājumus. Kā arī apzināt esošo politikas instrumentu un administratīvo instrumentu nepilnības un raksturojumus, procedūru un pakalpojumu vienkāršošanas, komunikācijas un attiecību uzlabošanas starp valsts pārvaldi un MVU jomas.

¹ ZPR karte, pieejams: <https://experience.arcgis.com/experience/af86bbf018504a5e9421aa88b23ec829/page/Home/>

2. Ekonomiskā attīstība, uzņēmējdarbība un digitalizācija Zemgales reģionā

2.1. Ekonomiskā attīstība un uzņēmējdarbība

Zemgales reģiona esošās ekonomiskās attīstības un uzņēmējdarbības vides novērtējumam izmantots gan jaunais Zemgales plānošanas reģiona teritoriālais tvērums, gan iepriekšējais (pirms reģionālās reformas 2021. gadā), kas ar retiem izņēmumiem atbilst pašreizējiem statistiskajiem novērtējumiem. Darba autori, kur tas ir bijis iespējams, veikuši pārreķinus, pie attiecīgā novērtējuma to arī norādot.

Zemgales plānošanas reģions ir Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas pārraudzībā esoša institūcija atvasinātas publiskas personas statusā. Tajā apvienotas sešas pašvaldības, kas pēc reģionālās reformas "aptver" 20 bijušos novadus un divas lielās pilsētas - Jelgavu un Jēkabpili. Šobrīd ZPR ietilpst valstspilsēta - Jelgava, kā arī Aizkraukles, Bauskas, Dobeles, Jelgavas un Jēkabpils, novads, starp kuriem ir trīs reģionālas nozīmes attīstības centri - Aizkraukle, Bauska un Dobele. **Kopējā plānošanas reģiona platība ir 10 739,16 km². Novadu griezumā Zemgales plānošanas reģionā lielāko platību veido Jēkabpils novads (27,9%), Aizkraukles novads (21,2%) un Bauskas novads (20,3%), kam seko Dobeles novads (15,2%) un Jelgavas novads (14,9%).²**

Zemgales plānošanas reģionā
2023. gada sākumā dzīvoja 225
047 tūkst. iedzīvotāju.

Kopējā tendence liecina, ka Zemgales plānošanas reģionā arī pēc jaunā dalījuma iedzīvotāju skaits samazinās, tomēr, kā liecina statistikas dati, 2023.gada sākumā iedzīvotāju skaits ir saglabājies 2022. gada līmenī. Lai gan dabiskais pieaugums Zemgales plānošanas reģionā 2022. gadā joprojām ir negatīvs (-1666 iedzīvotāji), kopējais iedzīvotāju skaits ir palicis nemainīgs, jo pozitīvs ir reģiona migrācijas saldo 2022.gadā (1 696 iedzīvotāji), kas liecina par sabiedrībai pievilcīgu dzīves un darba vidi.

Jaunākie CSP provizoriskie dati par iedzīvotāju skaitu pēc administratīvi teritoriālās reformas liecina, ka Latvijā 2023. gada sākumā dzīvoja 1,88 milj. iedzīvotāju, no kuriem lielākā daļa jeb 45,7 % dzīvoja Rīgas plānošanas reģionā, bet Zemgales plānošanas reģionā – 11,95 %. Novadu griezumā Zemgales plānošanas reģionā visvairāk cilvēku dzīvo Jelgavas pilsētā (24,37%), Bauskas novadā (18,34 %) un Jēkabpils novadā (17,73 %), kam

seko Jelgavas novads (14,3 %), Aizkraukles novads (12,9 %) un Dobeles novads (12,4 %).³

Pozitīvs migrācijas saldo tiek uzrādīts, ja iebraucošo cilvēku skaits ir lielāks nekā aizbraukušo skaits, liekot saprast, ka valsts vai reģions piesaista vairāk iedzīvotāju.⁴ Negatīvs migrācijas saldo, savukārt, tiek uzrādīts, ja aizbraucošo cilvēku skaits pārsniedz ienākošo skaitu, kas var norādīt uz iedzīvotāju emigrāciju vai citām migrācijas tendencēm.

Tāpat kā Latvijā kopumā un pārējos plānošanas reģionos IKP uz vienu iedzīvotāju no 2017.gada Zemgales reģionā ir rādījis pozitīvu izaugsmi. Tomēr Zemgales reģiona rādītājs 2021.gadā (11 974 eiro uz vienu iedzīvotāju) ir bijis salīdzinoši viens no zemākajiem Latvijā kopumā, apsteidzot tikai Latgales reģionu.⁵ Reģiona politikas veidotājiem vairāk ir jāvērs uzmanība uz tādiem ekonomiskās attīstības virzieniem kā investīcijas infrastruktūrā, izglītības kvalitātes uzlabošana, inovācijas un tehnoloģiskā attīstība, tūrisma attīstība, kā arī uzņēmējdarbības vides uzlabošana.

² CSP. DRT011. Reģionu, novadu, pilsētu un pagastu kopējā un sauszemes platība gada sākumā 2022 - 2023. Iegūts no:

https://data.stat.gov.lv/pxweb/lv/OSP_PUB/START_ENV_DR_DRT/DRT011/table/tableViewLayout/ [sk.22.12.2023.]

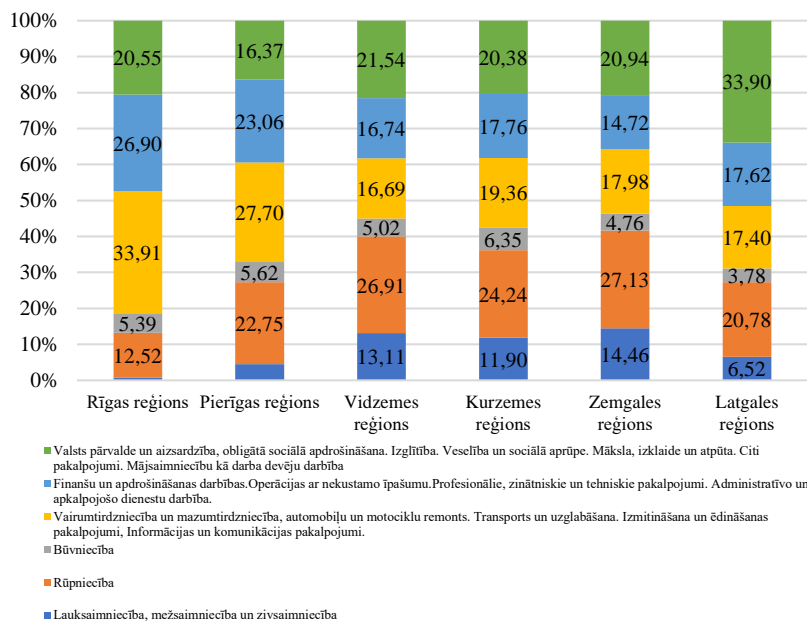
³ CSP. IRS031. Iedzīvotāju skaits gada sākumā, tā izmaiņas un dabiskās kustības galvenie rādītāji reģionos, pilsētās un novados 2012 – 2023. Iegūts no: https://data.stat.gov.lv/pxweb/lv/OSP_PUB/START_POP_IR_IRS/IRS031/table/tableViewLayout/ [sk.22.12.2023.]

⁴ CSP. IRS031. Iedzīvotāju skaits gada sākumā, tā izmaiņas un dabiskās kustības galvenie rādītāji reģionos, pilsētās un novados 2012 – 2023. Iegūts no: https://data.stat.gov.lv/pxweb/lv/OSP_PUB/START_POP_IR_IRS/IRS031/table/tableViewLayout/ [sk.22.12.2023.]

⁵ CSP. IRS031. Iedzīvotāju skaits gada sākumā, tā izmaiņas un dabiskās kustības galvenie rādītāji reģionos, pilsētās un novados 2012 – 2023. Iegūts no: https://data.stat.gov.lv/pxweb/lv/OSP_PUB/START_POP_IR_IRS/IRS031/table/tableViewLayout/ [sk.22.12.2023.]

Lai izprastu IKP atšķirības starp dažādiem Latvijas reģioniem, ir būtiski noteikt, kādas nozares ir tās, kas visvairāk ietekmē katra reģiona IKP vērtību. Kā redzams 2.1. attēlā, **Zemgales reģions izceļas ar lielāko rūpniecības (27,13% no kopējā IKP) un lauksaimniecības, mežsaimniecības un zivsaimniecības (14,46% no kopējā IKP) īpatsvaru pievienotajā vērtībā starp Latvijas reģioniem.** Šāda tendence ir skaidrojama ar ģeogrāfiskajām, dabas resursu un infrastruktūras priekšrocībām, salīdzinājumā ar citiem Latvijas reģioniem. Savukārt mazāku īpatsvaru nekā citos Latvijas reģionos veido finanšu un apdrošināšanas darbības (14,72%), vairumtirdzniecība (14,98%) un valsts pārvalde un aizsardzība (20,94%).⁶

Zemgales reģions izceļas ar lielāko rūpniecības (27,13% no kopējā IKP) un lauksaimniecības, mežsaimniecības un zivsaimniecības (14,46% no kopējā IKP) īpatsvaru pievienotajā vērtībā starp Latvijas reģioniem.

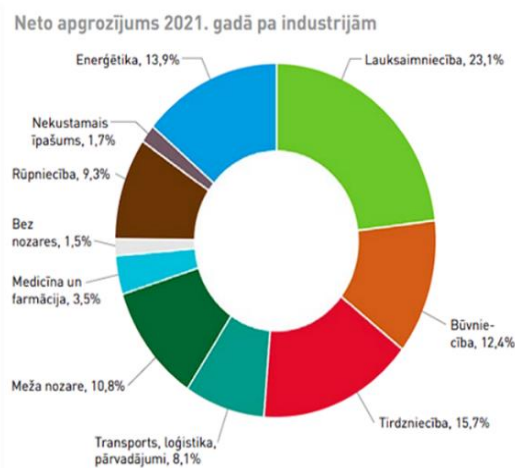

2.1.attēls. Pievienotās vērtības īpatsvars pa darbības veidiem (%)

Kā rāda Pasaules Bankas statistikas dati par periodu 2017.-2022.gads, reālais ekonomiskās izaugsmes temps jeb reālais IKP pieaugums Latvijā šajā periodā ir mēreni audzis, izņemot 2020.gadu, kas saistīts ar Covid-19 krīzi, kas skāra visas pasaules valstis.⁷ Šī tendence atbilst kopējās IKP vērtības pieaugumam pa Latvijas reģioniem, tādējādi parādot mērenu izaugsmi gan Latvijas teritorijā kopumā, gan reģionos.

Analizējot uzņēmējdarbības vidi Zemgales plānošanas reģionā, skaidri iezīmējas galveno industriju/uzņēmējdarbības nozaru īpatsvars. Kā rāda Firmas.lv apkopotā uzņēmējdarbības statistika par 2022.gadu, **būtiskākās uzņēmējdarbības nozares Zemgalē ir lauksaimniecība (23,1%), tirdzniecība (15,7%), būvniecība (12,4%) un enerģētika (13,9%).**⁸ Atsaucoties uz iepriekš analizēto IKP īpatsvaru, var secināt, ka lauksaimniecības nozare Zemgales reģionā ir visvairāk pārstāvētā uzņēmumu skaita un apgrozījuma ziņā, kā arī tā nes vislielāko pienesumu IKP vērtības pieaugumam.

2.2.attēls. Industriju īpatsvars Zemgales reģionā (%) pēc neto apgrozījuma, 2021. gads. Avots: firmas.lv

⁶ CSP. IKR020. Pievienotā vērtība un tās struktūra, nodarbināto kopskaits un darba ņēmēji reģionos un republikas pilsētās pa darbības veidiem 2000 - 2021 Iegūts no: https://data.stat.gov.lv/pxweb/1v/OSP_PUB/START_VEK_IK_IKR/IKR020/table/tableViewLayout1/sk.22.12.2023.

⁷ GDP growth (annual %) – Latvia. Pieejams: <https://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.MKTP.KD.ZG?locations=LV>

⁸ Latvijas biznesa gada pārskats 2022. Firmas.lv, LETA. Pieejams: https://www.firmas.lv/resources/lbgp/2022/books/lbgp_2022.pdf?v22

Lauksaimniecības nozari Zemgales reģionā pārstāv 487 uzņēmumi, no kuriem 71% 2022.gadā ir pieaudzis apgrozījums, kas liecina par stabili augošu industriju. 2022.gadā neto apgrozījums šajā nozarē bija 1 227 156 tūkst. eiro, pēc tam seko tirdzniecības nozare (630 641 tūkst. eiro), enerģētikas nozare (557 099 tūkst. eiro) un būvniecības nozare (514 278 tūkst. eiro). Tāpat lauksaimniecības nozare ir bijusi viena no tām Zemgales reģionā, kas ir sasniegusi vislielāko peļņu – 106 663 tūkst. EUR, sasniedzot 9% rentabilitāti.⁹ Apskatot to, kurās nozarēs uzņēmumi ir palielinājuši savu apgrozījumu salīdzinājumā pret iepriekšējo gadu, izceļas vairākas industrijas. Visvairāk uzņēmumu, kuriem apgrozījums ir pieaudzis, ir tirdzniecības (86%) un mediju, reklāmas, izglītības un radošās industrijas (86%) nozarēs, kā arī būvniecības (85%) un pakalpojumi finanšu, juridiskajā un uzņēmējdarbības nozarē (85%). Respektīvi, 85-86% uzņēmumu šajās nozarēs 2022.gadā ir strādājuši ar apgrozījuma pieaugumu, kas liecina gan par konkrēto industriju, gan tirgus attīstību kopumā.¹⁰

Visvairāk darbinieki tika nodarbināti būvniecības nozarē – 16,3% no visiem Zemgales reģiona uzņēmumos nodarbinātajiem darbiniekiem. Lauksaimniecības nozarē tika nodarbināti 16% darbinieku, rūpniecības nozarē – 11%, tirdzniecībā – 9,3%, meža nozarē – 8,9% un medicīnā un farmācijā – 8,2% darbinieku, kas nodarbināti Zemgales reģiona uzņēmumos.

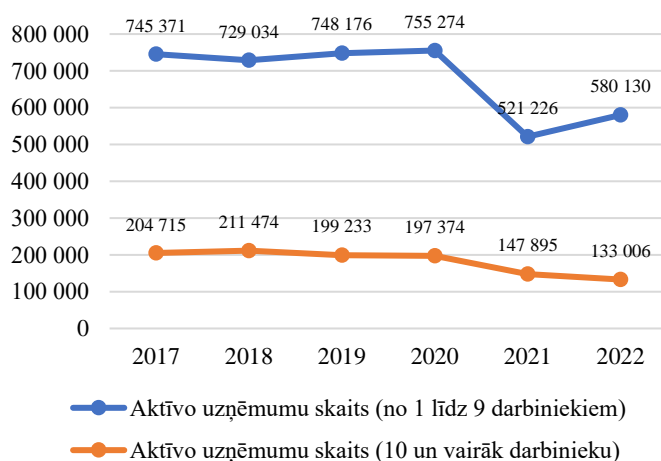
nodokļu apjoma), lauksaimniecības nozarei (13,9%), medicīnai un farmācijai (9,4%) un būvniecības nozarei (8,9%). **Informācija par visām pārstāvētajām industrijām Zemgales reģionā pieejama 1.pielikumā.** Kā liecina Firmas.lv apkopotie dati, uzņēmumi, kuru apgrozījums ir virs 145 000 EUR, 2021.gadā bija 2156 uzņēmumu, kas ir perioda (2019.–2021.) augstākais rādītājs (skat. 2.1.tabulā). Tāpat šajos uzņēmumos audzis darbinieku skaits, gandrīz divkāršojusies peļņa, augusi rentabilitāte, tāpat arī apgrozījums. Strauja lielo un vidējo uzņēmumu izaugsme liecina par labvēlīgu uzņēmējdarbības vidi, investoru ieinteresētību konkrētajā reģionā.

2.1.tabula

Uzņēmumi, kuru apgrozījums ir virs 145 000 EUR Zemgales reģionā¹¹

Avots: Latvijas biznesa gada pārskats 2022. Firmas.lv, LETA.

Rādītājs	2019	2020	2021	Attīstības dinamika 2021.gadā pret iepriekšējo gadu
Apkopoto uzņēmumu skaits	2001	2054	2156	5,0%
Darbinieku skaits, tūkst.	40	40	41	2,5%
Peļņa, milj. EUR	191	272	326	19,9%
Rentabilitāte, (%)	5	7	7	0,0%
Apgrozījums, milj. EUR	3876	4148	4810	16,0%
Apgrozījuma izmaiņas, %	7	7	16	128,6%

2.3.attēls. Aktīvo uzņēmumu skaits atkarībā no darbinieku skaita Latvijā (2017-2022)¹² Avots: CSP, 2023.

Kā redzams 2.3.attēlā, pretēji Zemgales reģiona tendencei, ka pēdējos gados tiek novērota lielo un vidējo uzņēmumu skaita pieaugums, Latvijas mērogā šo uzņēmumu skaits samazinās – no 2020.gada to uzņēmumu skaits, kuros strādā 10 un vairāk darbinieku ir samazinājies par 32,6%, kas ir ievērojams samazinājums.

Par uzņēmējdarbības vides attīstību un veselīgumu var liecināt arī uzņēmumu likvidācijas dinamika. Kā redzams 2.4.attēlā, pēdējo trīs gadu laikā mēreni ir samazinājies likvidēto uzņēmumu skaits gadā, šāda tendence vērojama visos Latvijas reģionos. **Zemgales reģionā pēdējo trīs gadu laikā likvidēto**

⁹ Latvijas biznesa gada pārskats 2022. Firmas.lv, LETA. Pieejams: https://www.firmas.lv/resources/lbgp/2022/books/lbgp_2022.pdf?v22

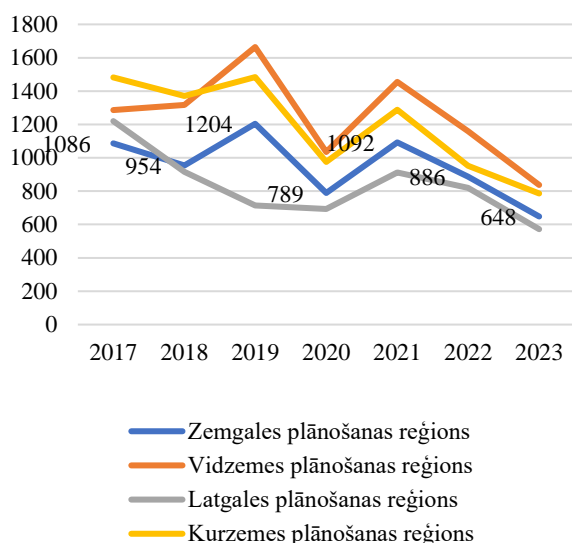
¹⁰ Latvijas biznesa gada pārskats 2022. Firmas.lv, LETA. Pieejams: https://www.firmas.lv/resources/lbgp/2022/books/lbgp_2022.pdf?v22

¹¹ Latvijas biznesa gada pārskats 2022. Firmas.lv, LETA. Pieejams: https://www.firmas.lv/resources/lbgp/2022/books/lbgp_2022.pdf?v22

¹² CSP. UFR020. Uzņēmumu galvenie uzņēmējdarbības rādītāji pēc nodarbināto skaita 2005 – 2022. Iegūts

no: https://data.stat.gov.lv/pxweb/lv/OSP_PUB/START_ENT_UF_UFR/UFR020/table/tableViewLayout1/ [sk.22.12.2023.]

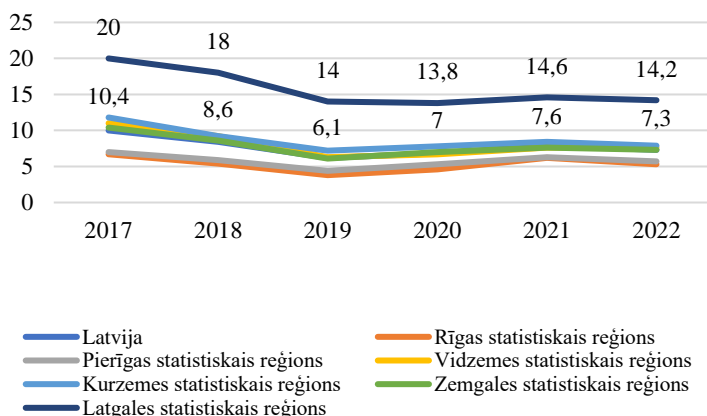
uzņēmumu skaits ir samazinājies par 40,7% - no 1092 likvidētiem uzņēmumiem 2021.gadā līdz 648 uzņēmumiem 2023.gadā.¹³ Savukārt viszemākais likvidēto uzņēmumu skaits konkrētajā periodā ir bijis 2023.gadā – 648 likvidēto uzņēmumu Zemgales plānošanas reģionā.

2.4.attēls. Uzņēmumu likvidācijas dinamika Latvijas novados / pilsētās (2017-2023). Avots: Lursoft

Kopējais uzņēmumu skaits Zemgales plānošanas reģionā no 2017.gada nav

reģions (14,2%). 2022.gadā Zemgales reģiona bezdarba līmenis sakrīt ar Latvijas vidējo darba meklētāju līmeni – 7,3%. Kā redzams 1.5. attēlā, kopējā bezdarba līmeņa tendence Zemgales reģionā konkrētajā periodā sakrīt ar valstī notiekošajām bezdarba līmeņa svārstībām, piedzīvojot nelielu darba meklētāju skaita samazināšanos no 2017. līdz 2019.gadam, pēc tam sekojot vienmērīgam kāpumam. No kopējās reģionu tendences atšķirīgus rezultātus vēsturiski uzrāda Latgales reģions.

2.5.attēls. Darba meklētāju/bezdarbnieku īpatsvars 15–74 gadus vecu ekonomiski aktīvo iedzīvotāju vidū reģionos (%) Avots: CSP, 2023

Kā viens no konkurenci un nodarbinātību ietekmējošajiem faktoriem ir darba samaksa. Pēc CSP datiem Zemgales plānošanas reģiona strādājošo mēneša vidējā bruto darba samaksa ir par 14,8% zemāka nekā vidēji Latvijā kopā, kas var būt par

iemeslu izvēlēties līdzīgu darba vietu reģionos, kur darba samaksa ir augstāka, piemēram, Rīgā un Pierīgā. Tomēr, vērtējot situāciju valstī kopumā, Zemgales reģiona vidējā bruto darba samaksa ir augstāka nekā tādos reģionos kā Vidzeme un Latgale (skat. 2.2.tabula). Kā liecina statistikas dati, mēneša vidējā bruto alga ZPR pieaugusi straujāk nekā Latvijā kopumā, Rīgas plānošanas reģionā, Vidzemes plānošanas reģionā un Latgales plānošanas reģionā, kas liecina par progresīvu izaugsmes dinamiku, straujāku nekā valstī kopumā.

¹³ Uzņēmumu likvidācijas dinamika Latvijas novados / pilsētās, Lursoft. Pieejams: <https://statistika.lursoft.lv/lv/statistika/rajoni-un-novadi/uznemumu-skaita-dinamika/likvidacija/pa-novadiem/gads-no/2017/gads-lidz/2023/>

Strādājošo mēneša vidējā bruto darba samaksa reģionos (eiro). Avots: CSP, 2023

Reģions	2021	2022	2023 (līdz septembrim)	Pieaugums 2023. gadā pret 2022. gadu (%)
Latvija	1336	1443	1549	7,3%
Rīgas plānošanas reģions (pēc ATR 2021. gadā)	1481	1590	1698	6,8%
Vidzemes plānošanas reģions (pēc ATR 2021. gadā)	1041	1150	1235	7,4%
Kurzemes plānošanas reģions (pēc ATR 2021. gadā)	1118	1212	1320	8,9%
Zemgales plānošanas reģions (pēc ATR 2021. gadā)	1140	1212	1320	8,9%
Latgales plānošanas reģions (pēc ATR 2021. gadā)	921	1018	1102	8,3%

Ārvalstu tiešo investīciju (ĀTI) plūsmu intensitāte ir mērena. Covid-19 pandēmijas izplatīšanas ierobežojumi, kā arī nestabilitāte pasaules ekonomikā ir nozīmīgs šķērslis investīciju pārrobežu plūsmām. Ārvalstu tiešo investīciju apjoms Zemgales reģionā kopš 1991.gada ir bijis 203 433 424.46 EUR, kas ir otrs zemākais rādītājs no Latvijas reģioniem. **Lielākās investoru valstis ir bijušas Zviedrija, Lietuva, Igaunija, Vācija, Kipra un Nīderlande, kas sakrīt ar kopējo situāciju valstī.**

Uzņēmējdarbības nozares, kurās ieguldīts visvairāk ir elektroenerģijas ražošana, nekustamā īpašuma pirkšana un pārdošana, graudaugu, pākšaugu un eļļas augu sēklu audzēšana, lopkopība, plastmasas plātņu, lokšņu, cauruļu un profilu ražošana, ķīmisko vielu vairumtirdzniecība. Lielākie uzņēmumi-investori ir bijuši Gren Holding Company B.V. (Nīderlande), Van Ansem Participaties B.V. (Nīderlande), RADIUS GROUP HOLDINGS LIMITED (UK), Ingleby Denmark 1 A/S (Dānija) un Choclette SA (Šveice).¹⁴ ĀTI sadalījums pa nozarēm valsts mērogā liecina, ka lielākā daļa investīciju tiek piesaistītas profesionālajos, zinātniskajos un tehniskajos pakalpojumos (21%). Citas nozīmīgas ārvalstu investīcijas uzkrātas finanšu operācijās (15%), operācijās ar nekustamo īpašumu (15%), tirdzniecībā (13%) un apstrādes rūpniecībā (12%).¹⁵

Ārvalstu tiešajās investīcijās uz 1000 iedzīvotājiem (EUR, RAIM aprēķins) ir vērojama negatīva tendence. Jaunākie pieejamie dati liecina, ka investīciju apjoms ir sarucis no 58,9 tūkst. EUR uz 16,2 tūkst EUR 2019.gadā uz vienu iedzīvotāju (skat. 2.3. tabula).¹⁶ Ārvalstu tiešo investīciju apjomu katrā gadā var ietekmēt tādi faktori kā valsts ekonomika, politiskā stabilitāte, juridiskie un regulatīvie aspekti, valūtas stabilitāte, tirgus potenciāls, esoša infrastruktūra un resursi, sociāla vide, kā arī situācija darba spēka tirgū un sociālie faktori.

¹⁴ Lursoft statistika | Lielākie investori. Pieejams:

https://www.lursoft.lv/estadistic?act=UR_STATS&pcurr=EUR&id=547®ion=Z&subregion=

¹⁵ Latvijas Banka. 01TI datu valstu daļījumā tabulas. Pieejams: <https://statdb.bank.lv/lb/Data/128>

¹⁶ Reģionālās attīstības indikatoru modulis. Ārvalstu tiešās investīcijas uz 1000 iedzīvotājiem (EUR, RAIM aprēķins), pieejams: <https://raim.gov.lv/query-selection/result?item%5B%5D=209&item%5B%5D=208&item%5B%5D=95&item%5B%5D=94>

Ekonomiskās attīstības un uzņēmējdarbības rādītāji ZPR un Latvijā

	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	Attīstības dinamika (CAGR 2017-2022/23)
Rādītāji								
Teritorijas platība (km ²), ZPR ¹⁷	-	-	-	-	10 739	10 739	10 739	-
Iedzīvotāju skaits gada sākumā, ZPR ¹⁸	236 990	234 234	231 609	229 732	227 520	225 017	225 047	-0,9%
Iedzīvotāju dabiskais pieaugums, ZPR ¹⁹	-859	-1 367	-1 097	-1 349	-2 186	-1 666	-	-
Migrācijas saldo, ZPR ²⁰	-1 897	-1 258	-780	-863	-317	1 696	-	-
IKP uz vienu iedzīvotāju, eiro, ZPR ²¹	8 520	9 866	10 130	11 219	11 974	-	-	8,9%
IKP izaugsme, Latvija ²² % izmaiņas	3,31	3,99	0,59	-3,51	6,73	3,36	-	-
Aktīvo uzņēmumu skaits (no 1 līdz 9 darbiniekiem), Latvija ²³	745 371	729 034	748 176	755 274	521 226	580 130	-	-4,9%
Aktīvo uzņēmumu skaits (10 un vairāk darbinieki), Latvija ²⁴	204 715	211 474	199 233	197 374	147 895	133 006	-	-8,3%
Ekonomiski aktīvi uzņēmumi, Zemgale ²⁵	17 116	17 068	16 958	16 859	17 389 ²⁶	-	-	0,4%
Neto uzņēmumu skaita pieaugums %	-5,2%	-0,3%	-0,6%	-0,6%	3,2%	-	-	-
Bezdarba līmenis (% no darbaspēka), ZPR ²⁷	10,4	8,6	6,1	7,0	7,6	7,3	-	-
Ārvalstu tiešās investīcijas Latvijā (milj. EUR) ²⁸	657	813	826	879	3145	1333	1092	8,8%
Ārvalstu tiešās investīcijas uz 1000 iedzīvotājiem, ZPR (EUR, RAIM aprēķins)	58 902.5	29 382.6	16 251.4	-	-	-	-	-
ES fondu (ERAF, ESF, KF) projektu finansējuma summa (EUR, KPVIS), ZPR	8 862 995	58 491 317	65 652 957	36 966 054	24 612 487	-	-	29,1%
ES fondu (ELGF, ELFLA, EJZF) projektu finansējuma summa (EUR, LAD), ZPR	121 611 056	144 583 522	117 780 593	-	-	-	-	-

¹⁷ CSP. DRT011. Reģionu, novadu, pilsētu un pagastu kopējā un sauszemes platība gada sākumā 2022 - 2023 Iegūts no:

https://data.stat.gov.lv/pxweb/lv/OSP_PUB/START_ENV_DR_DRT/DRT011/table/tableViewLayout1/ [sk.22.12.2023.]

¹⁸ CSP. IRS031. Iedzīvotāju skaits gada sākumā, tā izmaiņas un dabiskās kustības galvenie rādītāji reģionos, pilsētās un novados 2012 – 2023. Iegūts no: https://data.stat.gov.lv/pxweb/lv/OSP_PUB/START_POP_IR_IRS/IRS031/table/tableViewLayout1/ [sk.22.12.2023.]

¹⁹ CSP. IRS031. Iedzīvotāju skaits gada sākumā, tā izmaiņas un dabiskās kustības galvenie rādītāji reģionos, pilsētās un novados 2012 – 2023. Iegūts no: https://data.stat.gov.lv/pxweb/lv/OSP_PUB/START_POP_IR_IRS/IRS031/table/tableViewLayout1/ [sk.22.12.2023.]

²⁰ CSP. IRS031. Iedzīvotāju skaits gada sākumā, tā izmaiņas un dabiskās kustības galvenie rādītāji reģionos, pilsētās un novados 2012 – 2023. Iegūts no: https://data.stat.gov.lv/pxweb/lv/OSP_PUB/START_POP_IR_IRS/IRS031/table/tableViewLayout1/ [sk.22.12.2023.]

²¹ CSP. IKR020. Pievienotā vērtība un tās struktūra, nodarbināto kopskaits un darba ņēmēji reģionos un republikas pilsētās pa darbības veidiem 2000 - 2021 Iegūts no: https://data.stat.gov.lv/pxweb/lv/OSP_PUB/START_VEK_IK_IKR/IKR020/table/tableViewLayout1/ [sk.22.12.2023.]

²² CSP. IKR020. Pievienotā vērtība un tās struktūra, nodarbināto kopskaits un darba ņēmēji reģionos un republikas pilsētās pa darbības veidiem 2000 - 2021 Iegūts no: https://data.stat.gov.lv/pxweb/lv/OSP_PUB/START_VEK_IK_IKR/IKR020/table/tableViewLayout1/ [sk.22.12.2023.]

²³ CSP. UFR020. Uzņēmumu galvenie uzņēmējdarbības rādītāji pēc nodarbināto skaita 2005 – 2022. Iegūts no: https://data.stat.gov.lv/pxweb/lv/OSP_PUB/START_ENT_UF_UFR/UFR020/table/tableViewLayout1/ [sk.22.12.2023.]

²⁴ CSP. UFR020. Uzņēmumu galvenie uzņēmējdarbības rādītāji pēc nodarbināto skaita 2005 – 2022. Iegūts no: https://data.stat.gov.lv/pxweb/lv/OSP_PUB/START_ENT_UF_UFR/UFR020/table/tableViewLayout1/ [sk.22.12.2023.]

²⁵ CSP. UZS010. Ekonomiski aktīvi uzņēmumi reģionos, republikas pilsētās un novados. Iegūts no: https://data.stat.gov.lv/pxweb/lv/OSP_PUB/START_ENT_UZ_UZS/UZS010/ [sk.22.12.2023.]

²⁶ Aktīvo un likvidēto uzņēmumu skaits Latvijas novados / pilsētās, Lursoft. Pieejams: <https://statistika.lursoft.lv/lv/statistika/rajoni-un-novadi/uznemumu-skaitis/pa-novadiem/>

²⁷ CSP. RIG090. Darba meklētāju/bezdarbnieku īpatsvars 15–74 gadus vecu ekonomiski aktīvo iedzīvotāju vidū reģionos, novados, pilsētās, pagastos (atbilstoši robežām 2023. gada sākumā), apkaimēs un blīvi apdzīvotās teritorijās (eksperimentālā statistika) 2011 – 2022. Iegūts no: https://data.stat.gov.lv/pxweb/lv/OSP_PUB/START_EMP_NBBA_NBBB/RIG090/table/tableViewLayout1/ [sk.22.12.2023.]

²⁸ Latvijas Banka. 04 TI ceturkšņa/ gada datu tabulas. Iegūts no: <https://statdb.bank.lv/lb/Data/187/34306884c2835a13e6513cb7a41d4ee4.html> [sk.22.12.2023.]

NOZĪMĪGĀKIE SECINĀJUMI

Bezdarba līmenis Latvijā samazinājās no 10,4% 2017.gadā līdz 7,3% 2022.gadā, norādot uz darba tirgus uzlabošanu, kas var turpināties, izmantojot prasmju attīstības programmas un saskaņojot darba tirgus vajadzības ar izglītību un apmācību.

Latvijas IKP pieauguma temps svārstījās no 2017. līdz 2023. gadam, norādot uz nestabilitāti ekonomikā, ar strauju kritumu 2020.gadā un atvēršanos turpmākajos gados.

Mazo uzņēmumu (1–9 darbinieki) skaits Latvijā laika posmā no 2017. līdz 2022.gadam samazinājās par 22,2%, liecinot par to, ka mazie uzņēmumi piedzīvo problēmas, kas ietekmē nodarbinātību un ekonomikas daudzveidību.

Zemgalē ekonomiski aktīvo uzņēmumu skaits bija salīdzinoši stabils, ar nelielu 2% pieaugumu no 2017.gadā līdz 2021.gadam, liecinot par noturīgāku ekonomisko vidi salīdzinājumā ar valsts tendenci.

Ārvalstu tiešo investīciju (ĀTI) samazinājums uz 1000 iedzīvotājiem no 2017. līdz 2019.gadam var liecināt par ārvalstu investīciju intereses samazināšanos, kas ietekmē ekonomikas izaugsmi.

Pastāvīgā iedzīvotāju skaita samazināšanās ir reģiona galvenā problēma.

ES fondu projektu finansējuma svārstības liecina par nepieciešamību efektīvi izmantot līdzekļus, saskaņojot tos ar valsts attīstības prioritātēm un nodrošinot ilgtspējīgumu.

Visvairāk darbinieki tika nodarbināti būvniecības nozarē – 16,3% no visiem Zemgales reģiona uzņēmumos nodarbinātajiem darbiniekiem. Lauksaimniecības nozarē tika nodarbināti 16% darbinieku, rūpniecības nozarē – 11%, tirdzniecībā – 9,3%, meža nozarē – 8,9% un medicīnā un farmācijā – 8,2% darbinieku, kas nodarbināti Zemgales reģiona uzņēmumos.

REKOMENDĀCIJAS

Rekomendējams papildus atbalsts MVU, ietverot finansējuma piekļuvi, uzņēmējdarbības attīstības pakalpojumus un piekļuvi tirgum, lai mainītu aktīvo uzņēmumu skaita samazināšanās tendenci.

Rekomendēts palielināt ĀTI reģionā un radīt labvēlīgu investīciju klimatu.

Īstenot iniciatīvas, kas veicina augstāku dzimstību vai piesaista migrantus, kā arī veikt politikas izmaiņas veselības un sociālajā jomā.

Papildus stimulēt darbavietu radīšanu un uzlabojot dzīves apstākļus, var palīdzēt mazināt iedzīvotāju skaita samazināšanās tempu.

Administratīvās efektivitātes uzlabošana, projektu vadības apmācība un līdzekļu piešķiršanas pārredzamība ir viens no priekšnoteikumiem, lai efektīvāk izmantotu ES fondu līdzekļus.

Rekomendēts uzlabot spēju apgūt un efektīvi izmantot ES līdzekļus, ieskaitot administratīvās efektivitātes uzlabošanu un pārredzamības nodrošināšanu.

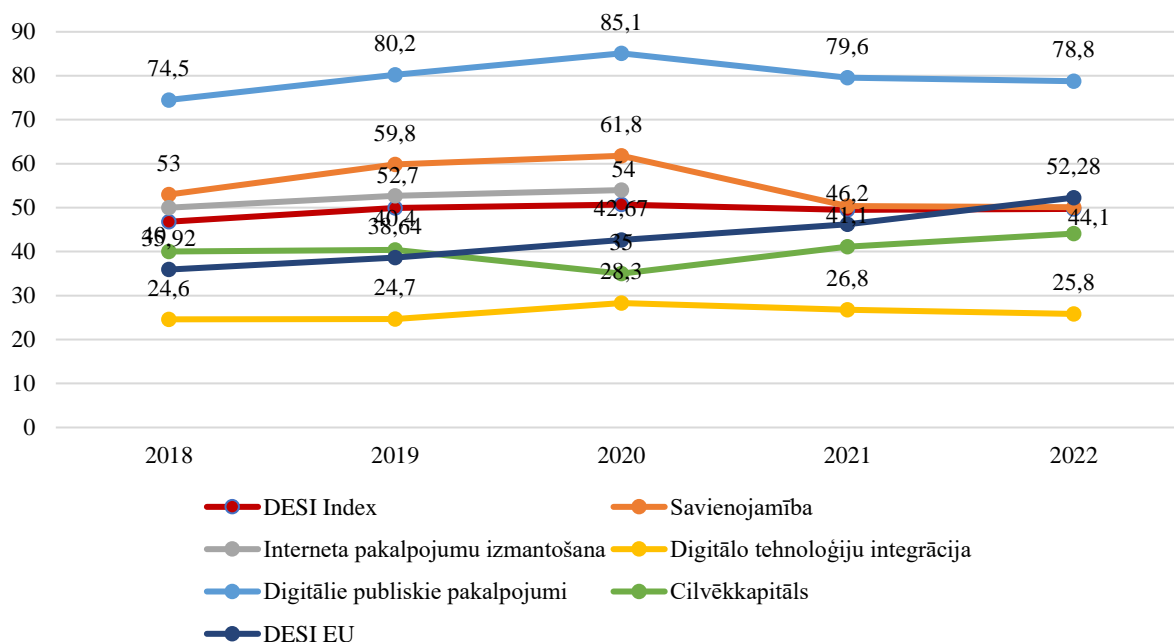
2.2. Digitālā ekonomika un sabiedrība

Latvijas rezultāts indeksā ir 49,7 (skat. 2.4.tabula nākošajā lapaspusē), bet Eiropas vidējais: 52,3. Pārskatā identificēts, ka pēdējo gadu laikā **Latvijas DESI rezultāts ir uzlabojies lēnāk nekā vairumam citu ES valstu**. Tādējādi, neraugoties uz Latvijas centieniem, tā vēl nav spējusi panākt pārējās dalībvalstis.²⁹

DESI ziņojums izceļ Latvijas veikumu telekomunikāciju pakalpojumu pieejamības jomā, kas ir priekšnoteikums digitālās transformācijas sasniegšanai. Latvijā ir ļoti spēcīgs platjoslas pārklājums (93%), kas ir krietni virs ES vidējā līmeņa (87%). Valstī ir gandrīz pilns 4G pārklājums (99,9%), un tā ir ļoti sagatavota 5G sakaru tehnoloģijas ieviešanai.

2022. gada Digitālās ekonomikas un sabiedrības indeksā (DESI) Latvija no 27 ES dalībvalstīm ir 17. vietā, Igaunija ierindojas devītajā, bet Lietuva – 14. vietā.

Kā redzams 2.6.attēlā, DESI indeksa vērtība mēreni augusi. Tomēr joprojām 2022.gadā vērtība ir zemāka par ES vidējo rezultātu (52,3). Lielākās atšķirības no Eiropas vidējā līmeņa var konstatēt digitālo tehnoloģiju integrācijas un savienojamības jomā. Attiecībā uz digitālo tehnoloģiju integrāciju uzņēmumos Latvija ES valstu vidū ierindojas 23. vietā. Lai gan Latvija dažos gadījumos ir sasniegusi uzlabojumus, gandrīz visi tās rādītāji joprojām ir zemāki par ES vidējo rādītāju. To MVU īpatsvars, kuriem ir vismaz digitālās intensitātes pamatlīmenis, ir 38%, kas ir daudz mazāk par ES vidējo rādītāju — 55%. To Latvijas uzņēmumu īpatsvars, kuri izmanto sociālos medijus (divus vai vairāk) un apmainās ar informāciju elektroniski, ir ievērojami palielinājies un tagad ir aptuveni tāds pats kā ES vidējais rādītājs, abiem pieaugot par 7 procentpunktiem. Tomēr tikai 9 % uzņēmumu izmanto lielos datus un tikai 15 % izmanto e-rēķinus, abi šie rādītāji ir krietni zem ES vidējā rādītāja.³⁰

2.6.attēls. Latvijas DESI indeksa vērtību un tā kategoriju salīdzinājums (2018-2022) un DESI ES kontekstuāls salīdzinājums. Avots: Digitālās ekonomikas un sabiedrības indekss (DESI)

²⁹ Digitālās ekonomikas un sabiedrības indekss (DESI) 2022.gadā, Latvija. European Commission. Pieejams: [file:///C:/Users/matis/Downloads/DESI_2022_Latvia_lv_f8xLTQVCw2LeNi3LiPkIXdttU_88752%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/matis/Downloads/DESI_2022_Latvia_lv_f8xLTQVCw2LeNi3LiPkIXdttU_88752%20(1).pdf)

³⁰ Digitālās ekonomikas un sabiedrības indekss (DESI) 2022.gadā, Latvija. European Commission. Pieejams: [file:///C:/Users/matis/Downloads/DESI_2022_Latvia_lv_f8xLTQVCw2LeNi3LiPkIXdttU_88752%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/matis/Downloads/DESI_2022_Latvia_lv_f8xLTQVCw2LeNi3LiPkIXdttU_88752%20(1).pdf)

Savukārt pat virs vidējā rādītāja ir uzrādīti rezultāti digitālo publisko pakalpojumu jomā (11.vieta starp ES valstīm). Tā kā valstī ir 84 % e-pārvaldes lietotāju, tā ievērojami pārsniedz ES vidējo rādītāju — 65 %. Latvijai ir labi rezultāti digitālo publisko pakalpojumu pieejamības jomā — 87 punkti iedzīvotājiem sniegto digitālo publisko pakalpojumu gadījumā (ES vidējais rādītājs: 75) un 86 punkti uzņēmumu gadījumā (ES vidējais rādītājs: 82). Latvija automātiski daļēji aizpildītu veidlapu ziņā pārsniedz Eiropas vidējo rādītāju (77 punkti salīdzinājumā ar ES vidējo rādītāju, proti, 64 punktiem). Vienīgā joma, kurā Latvijas rādītāji ir zemāki par ES vidējo rādītāju, ir atvērtie dati (77 % salīdzinājumā ar 81 %). Kā redzams 2.6.attēlā, **periodā no 2018.gada Latvijas DESI Indekss atradās augstāk par EU vidējo vērtību, tomēr pēdējos gados Latvijas rādītāju izaugsme ir palēninājusies un pietuvojusies EU vidējam rādītājam.**

Valstī ir arī samērā labs sieviešu IKT speciālistu īpatsvara rādītājs, lai gan izaugsme ir sākusi bremsēt. Tomēr IKT speciālistu īpatsvars pastāvīgi pieaug, un Latvija lēnām tuvojas ES vidējam rādītājam. Latvijas iedzīvotāju vidū digitālās pamatprasmes un par pamatprasmēm augstākas digitālās prasmes, kā arī digitālā satura radīšanas pamatprasmes joprojām ir nedaudz vājākas par ES vidējo rādītāju.

Cilvēkkapitāla jomā Latvijā joprojām ievērojami augstāks nekā vidēji ES ir to absolventu īpatsvara rādītājs, kuri studē IKT.

Latvija joprojām uzrāda stabilus rādītājus savienojamības jomā, jo īpaši attiecībā uz ļoti augstas veiktspējas tīkla (VHCN) pārklājumu (91% salīdzinājumā ar 70% vidēji ES).

Digitālo tehnoloģiju integrācija Latvijas uzņēmumiem var pavērt jaunas izdevības uzlabot savu konkurētspēju. **Ievērojami augusi sociālo plašsaziņas līdzekļu apguve un elektroniska informācijas kopīgošana — abos gadījumos rādītājs pieaudzis par 7 procentpunktiem —, kas nozīmē, ka Latvija tuvojas Eiropas vidējam rādītājam.**

2.4.tabula

Latvijas DESI indeksa vērtību apkopojums (2018-2022). Avots: Digitālās ekonomikas un sabiedrības indekss (DESI)

Rādītājs	2018	2019	2020	2021	2022	CAGR (2018-2022)
DESI Index	46,8	49,9	50,7	49,5	49,7	1,5%
DESI: Savienojamība	53,0	59,8	61,8	50,4	50,1	-1,4%
DESI: Cilvēkkapitāls	40,0	40,4	35,0	41,1	44,1	2,5%
DESI: Interneta pakalpojumu izmantošana	50,0	52,7	54,0	-	-	-
DESI: Digitālo tehnoloģiju integrācija	24,6	24,7	28,3	26,8	25,8	1,2%
DESI: Digitālie publiskie pakalpojumi	74,5	80,2	85,1	79,6	78,8	1,4%

Latvijas iedzīvotāju interneta lietošanas intensitāte ir vidēja, kas atbilst tendencei kaimiņvalstīs ar līdzīgu IKP līmeni. Atšķirības ir starp demogrāfiskajām grupām (pamatojoties uz vecumu, izglītību un dzimumu), bet arī tās atbilst situācijai kaimiņu valstīs. Tāpat Zemgales reģiona interneta lietotāju īpatsvars atbilst vidējam rādītājam valstī (*skat. 2.5.tabula*). Šādu atšķirību sašaurināšana ir būtiska, lai panāktu gan iedzīvotāju, gan uzņēmumu augstākas un konkurētspējīgākas digitālās prasmes.

Latvijas iedzīvotāju digitālie paradumi							
Rādītājs	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Iedzīvotāji, kuri nekad nav lietojuši datoru (Latvija) (% no iedzīvotāju kopskaita) ³¹	15,93	-	-	-	-	-	-
Iedzīvotāji, kuri lieto internetu vismaz reizi nedēļā vai biežāk (Latvija) (% no iedzīvotāju kopskaita) ³²	78,47	81,17	83,72	86,88	89,79	90,26	91,50
Iedzīvotāji, kuri nekad nav lietojuši internetu ³³ (% no iedzīvotāju kopskaita)	15,83	13,29	11,59	8,43	6,22	6,69	6,09
Zemgales plānošanas reģiona iedzīvotāju digitālie paradumi							
Iedzīvotāji, kuri lieto internetu (% no iedzīvotāju kopskaita) ³⁴ Zemgale	79,3	81,3	86,7	88,3	89,4	89,9	91,0
Preču vai pakalpojumu pārdošana tiešsaistē internetā, piem., eBay izsolēs ³⁵ (Zemgale) (% no iedzīvotāju kopskaita)	6,9	5,7	5,7	15,9	8,9	8,6	11,0
Viedokļu izteikšana par pilsoniskām vai politiskām aktualitātēm (jautājumiem) tīmekļa vietnēs ³⁶ (Zemgale) (% no iedzīvotāju kopskaita)	9,3	-	19,1	-	21,6	26,1	25,4
Iesaistīšanās tiešsaistes konsultācijās vai parakstīšanās par pilsoniskām vai politiskām iniciatīvām ³⁷ (Zemgale) (% no iedzīvotāju kopskaita)	6,8	-	9,4	-	14,4	13,6	12,0
Iesaistīšanās sociālajos tīklos ³⁸ (Zemgale) (% no iedzīvotāju kopskaita)	63,4	66,0	69,0	69,3	72,5	75,6	74,6

Zemgales plānošanas reģiona statistikas rādītāju salīdzinājums ar citiem Latvijas reģioniem ir pieejams 2.pielikumā.

Pēdējo gadu laikā interneta ieviešana ir pakāpeniski palielinājusies, iedzīvotāju, kas lieto internetu katru nedēļu, skaitam pieaugot lēnāk par ES vidējo rādītāju. Šo tendence var daļēji izskaidrot ar interneta ieviešanas stagnāciju grupās ar zemākiem ienākumiem, jo atšķirības, pamatojoties uz vecumu un izglītību pakāpeniski sašaurinās).

³¹ Eurostat. Individuals - computer use, pieejams: <https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/bookmark/961a02cc-1ddb-43d2-9bab-53af2f0f1bd5?lang=en>

³² Eurostat. Individuals - computer use, pieejams: <https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/bookmark/961a02cc-1ddb-43d2-9bab-53af2f0f1bd5?lang=en>

³³ Eurostat. Individuals - internet use, pieejams: <https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/bookmark/961a02cc-1ddb-43d2-9bab-53af2f0f1bd5?lang=en>

³⁴ CSP. DLM010. Iedzīvotāji, kuri lieto datoru/ internetu (procentos no iedzīvotāju kopskaita attiecīgajā grupā) 2004 - 2023. Iegūts no: https://data.stat.gov.lv/pxweb/lv/OSP_PUB/START_IKT_EK_DLM/DLM010/table/tableViewLayout1/ [sk.22.12.2023.]

³⁵ CSP. DLM020. Iedzīvotāju interneta izmantošanas mērķi pēdējo 3 mēnešu laikā (procentos no iedzīvotāju kopskaita attiecīgajā grupā) 2004 - 2023. Iegūts no: https://data.stat.gov.lv/pxweb/lv/OSP_PUB/START_IKT_EK_DLM/DLM020/table/tableViewLayout1/ [sk.22.12.2023.]

³⁶ CSP. DLM020. Iedzīvotāju interneta izmantošanas mērķi pēdējo 3 mēnešu laikā (procentos no iedzīvotāju kopskaita attiecīgajā grupā) 2004 - 2023. Iegūts no: https://data.stat.gov.lv/pxweb/lv/OSP_PUB/START_IKT_EK_DLM/DLM020/table/tableViewLayout1/ [sk.22.12.2023.]

³⁷ CSP. DLM020. Iedzīvotāju interneta izmantošanas mērķi pēdējo 3 mēnešu laikā (procentos no iedzīvotāju kopskaita attiecīgajā grupā) 2004 - 2023. Iegūts no: https://data.stat.gov.lv/pxweb/lv/OSP_PUB/START_IKT_EK_DLM/DLM020/table/tableViewLayout1/ [sk.22.12.2023.]

³⁸ CSP. DLM020. Iedzīvotāju interneta izmantošanas mērķi pēdējo 3 mēnešu laikā (procentos no iedzīvotāju kopskaita attiecīgajā grupā) 2004 - 2023. Iegūts no: https://data.stat.gov.lv/pxweb/lv/OSP_PUB/START_IKT_EK_DLM/DLM020/table/tableViewLayout1/ [sk.22.12.2023.]

Interneta lietotāju vidū e-banku pakalpojumu lietošanas un kontaktu ar valsts iestādēm līmenis ir augstāks par ESAO vidējo. Taču tiešsaistes kursus ir izmantojuši tikai nedaudzi, un tas atbilst kopējai dalības tendencei izglītības un apmācības pasākumos (skatīt turpmāk tekstā). Līdzīgi kā citās ESAO dalībvalstīs atšķirības starp dzimumiem attiecībā uz interneta lietošanu saglabājas nelielas, sievietēm vairāk nekā vīriešiem lietojot sociālos medijus, kā arī biežāk izmantojot piekļuvi ar veselību saistītai informācijai.³⁹

SECINĀJUMI

Latvijas iedzīvotāju interneta lietošanas intensitāte ir vidēja, kas atbilst tendencei kaimiņvalstīs ar līdzīgu IKP līmeni.

Periodā no 2018.gada Latvijas DESI Indekss atradās augstāk par EU vidējo vērtību, tomēr pēdējos gados Latvijas rādītāju izaugsme ir palēninājusies un pietuvojusies EU vidējam rādītājam.

IKT speciālistu īpatsvars pastāvīgi pieaug, un Latvija lēnām tuvojas ES vidējam rādītājam.

Valstī ir samērā labs sieviešu IKT speciālistu īpatsvara rādītājs, lai gan izaugsme ir sākusi bremsēt.

DESI ziņojums izceļ Latvijas veikumu telekomunikāciju pakalpojumu pieejamības jomā, kas ir priekšnoteikums digitālās transformācijas sasniegšanai. Latvijā ir ļoti spēcīgs platjoslas pārklājums (93%), kas ir krietni virs ES vidējā līmeņa (87%).

Latvijas DESI rezultāts ir uzlabojies lēnāk nekā vairumam citu ES valstu.

2023.gadā iedzīvotāji, kuri lietoja internetu bija 91% no visiem iedzīvotājiem Zemgalē, kas liecina par augstu interneta lietošanas līmeni un pieejamību reģionā, kā arī par vismaz pamata digitālajām prasmēm reģiona iedzīvotājiem.

Būtiski, ka tikai 11% Zemgales iedzīvotāju nodarbojas ar preču un pakalpojumu pārdošanu tiešsaistē, kas varētu liecināt par zemu aktivitāti digitālajos pārdošanas/pirkšanas kanālos.

Daudzreiz lielāka Zemgales iedzīvotāju daļa – 74,6% - regulāri iesaistās sociālajos tīklos, kas liecina par konkrētā saziņas kanāla būtiskumu un aktualitāti, lai to iekļautu uzņēmumu un valsts institūciju komunikācijas stratēģijā.

2023.gadā 25,4% Zemgales iedzīvotāju iesaistījās viedokļa izteikšanā par pilsoniskajām vai politiskajām iniciatīvām.

³⁹ OECD (2021), Digitalizācija Latvijā, OECD Publishing, Paris, <https://doi.org/10.1787/a58d1c1a-lv>

3. Pārvaldība un tiesiskais regulējums

3.1. Reģionālā pārvaldība, galvenās institūcijas un to lomas

Publiskais finansējums mazajiem un vidējiem uzņēmumiem (MVU) Latvijā parasti tiek piešķirts caur dažādām programmām un iniciatīvām, ko administrē valsts aģentūras vai organizācijas, tajā skaitā pašvaldības, partnerības un citas atbalsta institūcijas. Šo iniciatīvu mērķis ir atbalstīt MVU izaugsmi un attīstību. Finansēšanas metodes var ietvert valsts dotācijas vai grantus konkrētām darbībām, piemēram, digitalizācijai, pētniecībai un attīstībai, inovācijām, eksporta veicināšanai vai darba vietu radīšanai. Finansiālās palīdzības programmas var piedāvāt aizdevumus vai garantijas, lai uzlabotu MVU piekļuvi finansējumam. ES struktūrfondi var sniegt ieguldījumu projektos, kas vērsti uz ekonomikas attīstību un uzņēmējdarbību. Apmācības un atbalsta programmas sniedz palīdzību, izmantojot mentoringu, konsultāciju pakalpojumus un prasmju pilnveidošanu.

Svarīgi atzīmēt, ka Latvijā reģiona līmenī atsevišķs finanšu atbalsts netiek piešķirts un administrēts, salīdzinot ar citām Eiropas Savienības valstīm. Galvenokārt finansējums tiek piešķirts valsts un pašvaldību līmenī. Šī situācija ir atkarīga no vairākiem faktoriem un ir saistīta ar valsts administratīvo un politisko struktūru, finansiālo resursu ierobežotību, politisko gribu un prioritāšu noteikšanu. Izņēmums šajā ziņā ir Latgales plānošanas reģions, kur sadarbībā ar Eiropas Ekonomikas zonas (EEZ) un Norvēģijas grantiem, tiek piešķirts atsevišķs finanšu atbalsts ar mērķi veicināt vietējo attīstību tieši Latgales reģionā, kas vēsturiski ir viens no Latvijas mazāk attīstītajiem reģioniem.

Tomēr reģiona līmeņa institūcijām, piemēram, Zemgales plānošanas reģionam, ir būtiska loma reģiona prioritāšu noteikšanā, ekonomiskās analīzes veikšanā, komunikācijā ar uzņēmumiem un konsultatīvā atbalsta nodrošināšanā.

Turpmāk 3.1.tabulā apkopotas galvenās iesaistītās institūcijas publiskā finansējuma sadalē un to lomas.

3.1.tabula

Galvenās iesaistītās institūcijas un to lomas

Nr.	Nosaukums	Iestādes apraksts un tās loma	Atbalsta veids
1.	Finanšu ministrija Pieejams: https://www.fm.gov.lv/lv	Finanšu ministrija ir atbildīga par vispārējo finanšu pārvaldību, tostarp par budžeta jautājumiem. Tam var būt nozīme publiskā finansējuma programmu vispārējās finanšu shēmas noteikšanā.	Latvijā Kohēzijas fonda, Eiropas Sociālā fonda, Eiropas Reģionālā attīstības fonda, kā arī EEZ un Norvēģijas grantu vadošā iestāde ir Finanšu ministrija. Vadošā iestāde atbild par efektīvu, caurredzamu un drošas finanšu vadības principiem atbilstošu ES fondu un EEZ un Norvēģijas grantu ieviešanu. Tāpat Finanšu ministrija pilda arī Atveseļošanas fonda plāna koordinatora funkcijas.
		Valsts līmeņa institūcija.	Nodarbojas ar finansējuma plānošanu un administrēšanu.

	<p>Centrālā finanšu un līgumu aģentūra (CFLA)</p> <p>Pieejams: https://www.cfla.gov.lv/lv</p> <p>Zemgales reģiona nodaļa - https://www.cfla.gov.lv/lv/filiale/zemgales-regiona-nodalja</p>	<p>CFLA ir atbildīga par ES struktūrfondu ieviešanu Latvijā. Tā vada un koordinē līdzekļu sadali, nodrošinot ES normatīvo aktu ievērošanu. CFLA pārrauga arī ES finansēto projektu finansiālos aspektus. Publiskās un privātās partnerības uzraudzības institūcijas un kompetences centra funkciju veikšana; Attīstības sadarbības aģentūras funkcijas Latvijā;</p>	<p>CFLA funkcijas: sadarbības iestāde ES fondu 2021 – 2027 ieviešanā; Atvēršanas fonda plāna ietvaros plānoto reformu un investīciju īstenošanas pārbaudi un investīciju projektu iesniegumu atlases nodrošināšana; sadarbības iestāde ES fondu 2014 – 2020 ieviešanā; vadošā iestāde Latvijas un Šveices sadarbības programmas ieviešanā; ES fondu 2007 – 2013 un Eiropas Ekonomikas zonas un Norvēģijas valdības divpusējā finanšu instrumenta 2004. – 2009.gada plānošanas perioda projektu pēc-uzraudzības, specifisko nosacījumu ievērošanas un projektu rezultātu ilgtspējas uzraudzības funkciju īstenošana.</p>
		Valsts līmeņa institūcija.	Sniedz uzņēmumiem finansiālu atbalstu.
3.	<p>Ekonomikas ministrija</p> <p>Pieejams: https://www.em.gov.lv/lv</p>	<p>Ekonomikas ministrija pārrauga ekonomisko politiku un attīstību Latvijā. Tai ir izšķiroša nozīme ar uzņēmējdarbības atbalstu saistītu stratēģiju un politiku formulēšanā, un tā var sniegt informāciju par pieejamajām finansējuma programmām.</p>	<p>Ekonomikas ministrija kā ES fondu atbildīgā iestāde veic savā kompetencē esošo nozaru atbalsta plānošanu atbilstoši Nacionālajā attīstības plānā 2021. - 2027.gadam noteiktajām valsts prioritātēm.</p>
		Valsts līmeņa institūcija.	Nodarbojas ar finansējuma plānošanu un administrēšanu.
4.	<p>Latvijas Investīciju un attīstības aģentūra (LIAA)</p> <p>Pieejams: https://www.liaa.gov.lv/lv</p>	<p>LIAA ir valsts aģentūra, kas atbild par uzņēmējdarbības attīstības, ārvalstu investīciju un inovāciju veicināšanu Latvijā. Institūcijai ir izšķiroša nozīme, atvieglojot uzņēmumu piekļuvi dažādām finansējuma programmām.</p> <p>LIAA ir rīkojis Zemgales reģiona seminārus investoru piesaistei.⁴⁰</p>	<p>Pieejams atbalsts eksportam, procesu digitalizācijai, pieejams lielo investīciju aizdevums ar kapitāla atlaidi, tūrisma produktu attīstības programma, ES rūpniecības stratēģijas īstenošana tiek veicināta ar valsts atbalsta programmu "Svarīgi projekti visas Eiropas interesēs", iniciatīvas "Zaļais koridors", jaunuzņēmumu atbalsta programma. LIAA koordinē un vada EEN tīklu Latvijā, kas palīdz mazajiem un vidējiem uzņēmumiem attīstīties starptautiski. Horizon - Par programmas Apvārsnis Eiropa aktualitātēm, kā arī nosacījumiem projektu izstrādē un īstenošanā konsultē Valsts Izglītības attīstības aģentūras (VIAA) Nacionālā kontaktpunkta eksperti. Savukārt atbalstu projekta partneru atrašanā nodrošina Latvijas Investīciju un attīstības aģentūra, Eiropas Biznesa atbalsta tīkls (EEN).⁴¹</p>
		Valsts līmeņa institūcija.	Sniedz uzņēmumiem finansiālu atbalstu.

⁴⁰ LIAA. Zemgales reģiona seminārs investoru piesaistei. Pieejams: <https://www.liaa.gov.lv/lv/notikums/zemgales-regiona-seminars-investoru-piesaistei>

⁴¹ HORIZON EUROPE, pieejams: <https://www.een.lv/pakalpojumi/horizoneurope/>

5.	<p>LIAA pārstāvniecība Jelgavā, Bauskā un Jēkabpilī</p> <p>LIAA pārstāvniecība Jelgavā: https://www.liaa.gov.lv/lv/parstavnieciba/jelgava</p> <p>LIAA pārstāvniecība Bauskā: https://www.liaa.gov.lv/lv/parstavnieciba/bauska</p> <p>LIAA pārstāvniecība Jēkabpilī: https://www.liaa.gov.lv/lv/parstavnieciba/jekabpils</p>	<p>Pārstāvniecības mērķis ir atbalstīt jaunu, dzīvotspējīgu un konkurētspējīgu komersantu izveidi un attīstību reģionā, nodrošinot fiziskas personas un komersantus ar uzņēmējdarbības uzsākšanai un attīstībai nepieciešamo vidi, konsultācijām, apmācībām un pasākumiem par vispārīgiem uzņēmējdarbības jautājumiem, mentoru atbalstu un grantu līdzfinansējumu.</p>	<p>Pirmsinkubācijas atbalsts: Konsultācijas biznesa modeļa pilnveidei; Biznesa prasmju un iemaņu apguve; Uzņēmējdarbībai nepieciešamā vide Citas bezmaksas konsultācijas, apmācības un semināri.</p> <p>Inkubācijas atbalsts: Viss pirmsinkubācijā pieejamais atbalsts (100% līdzfinansēts); Mentora tīkla atbalsts (100% līdzfinansēts); Ārpalpojumi – juridiskie, IT, mārketinga, grāmatvedības, dizaina u.c. pakalpojumi (50% līdzfinansēts); Telpu noma (50% līdzfinansēts); Grants līdz 5 000 eiro apmērā aprīkojuma (iekārtu, materiālu un izejvielu) iegādes izmaksu segšanai – pieejams no 2. inkubācijas gada (50% līdzfinansēts); Grants līdz 10 000 eiro apmērā specifiskiem pakalpojumiem (prototipēšana, testēšana, ekspertu konsultācijas u.c.) – pieejams uzreiz pēc inkubācijas līguma noslēgšanas.</p>
		Vietējā līmeņa institūcija.	Sniedz uzņēmumiem konsultatīvu un finansiālu atbalstu.
6.	<p>Zemkopības ministrija</p> <p>Pieejams: https://www.zm.gov.lv/lv/?utm_source=https%3A%2F%2Fwww.google.com%2F</p>	<p>Zemkopības ministrija (ZM) atbild par zemkopības, lauksaimniecības, mežsaimniecības un pārtikas nozares politikas izstrādi, īstenošanu un uzraudzību. Zemkopības ministrija arī piedalās starptautiskajā sadarbībā, īstenojot ES un citas starptautiskās programmas un projektus, lai veicinātu nozares attīstību. ZM pamatā atbild par Latvijas Kopējās lauksaimniecības politikas stratēģiskais plāns 2023.-2027.gadam (KLP SP).⁴²</p>	<p>Zemkopības ministrija kā atbildīgā ministrija par nozari veic lauksaimniecības un zivsaimniecības politikas stratēģisko plānošanu atbilstoši Latvijas Kopējās lauksaimniecības politikas stratēģiskais plānam 2023.-2027.gadam un Programma zivsaimniecības attīstībai 2021 – 2027.gadam</p>
		Valsts līmeņa institūcija.	Nodarbojas ar finansējuma plānošanu un administrēšanu.

⁴² KLP 2023-2027, ZM. Pieejams: <https://www.zm.gov.lv/lv/klp-2023-2027>

7.	<p>Lauku atbalsta dienests (LAD)</p> <p>Pieejams: https://www.lad.gov.lv/lv</p>	<p>LAD administrē finansiālā atbalsta programmas un subsīdijas, kuru mērķis ir veicināt ilgtspējīgu lauksaimniecību, lauku infrastruktūras attīstību un kopējo lauku kopienu labklājību. Iestāde ir atbildīga par politikas ieviešanu, dotāciju pārvaldību un efektīvu valsts līdzekļu piešķiršanu, lai atbalstītu lauksaimniecības nozari, veicinātu uzņēmējdarbību laukos un risinātu specifiskas vajadzības un problēmas. LAD veic ZM piešķirto fonda finanšu administrēšanu.</p>	<p>Pieejams dažāda veida valsts atbalsts: lauksaimniecības un zivsaimniecības tirgus veicināšanai; risku pārvaldībai, ārkārtas atbalsts, atbalsts dīzeļdegvielas iegādei, negatīvo ekonomisko seku mazināšanai, programma “Piens un augļi skolai”, biedrību savstarpējās sadarbības veicināšanai.</p> <p>Visi atbalsta veidi pieejami: https://www.lad.gov.lv/lv/katalogs?progra_catalog_vid_1%5B533%5D=533</p> <p>Pieejams Eiropas Atveseļošanas fonda atbalsts: https://www.lad.gov.lv/lv/katalogs/eiropas-atveselosanas-fonds</p>
8.	<p>Lauku partnerība "Lielupe"</p> <p>Pieejams: https://www.partneribalielupe.lv/index.php</p>	<p>LP “Lielupe” darbības mērķis ir veicināt Jelgavas novada teritorijā dzīvojošo iedzīvotāju dzīves kvalitātes uzlabošanu, sekmējot ilgtspējīgu lauku attīstību, kas ietver gan ekonomiskās un sociālās aktivitātes pieaugumu, gan teritorijas apkārtējās vides uzlabošanu un esošo resursu ilgtspējīgu izmantošanu.</p>	<p>Biedrība nodarbojas ar LEADER programmas (ELFLA finansējuma) ieviešanu Jelgavas novada teritorijā. Lauku partnerība "Lielupe" sniedz iespēju lauku iedzīvotājiem piesaistīt ES finansējumu uzņēmējdarbības attīstībai, teritorijas sakārtošanai un sabiedrisko aktivitāšu dažādošanai. Biedrība veicina vietējo iniciatīvas grupu darbošanos un lauku iedzīvotāju iesaistīšanos starptautiskos projektos.</p>
9.	<p>Lauku attīstības partnerība Vidusdaugava</p> <p>Pieejams: https://www.vidusdaugasnvo.lv/</p>	<p>Biedrības mērķis ir veicināt lauku teritoriju ilgtspējīgu attīstību Jēkabpils novadā, atbalstot lauku iedzīvotāju iniciatīvas grupu un indivīdu darbību. Mērķa īstenošanā kopā darbojas pašvaldības un to teritorijā esošās iniciatīvas grupas un uzņēmēji.</p>	<p>Partnerība nodarbojas ar LEADER programmas (ELFLA finansējuma) ieviešanu Jēkabpils novada teritorijā.</p>
10.	<p>Bauskas rajona lauku partnerība</p> <p>Pieejams: http://www.bauskaspartneriba.lv/</p>	<p>Biedrība „Bauskas rajona lauku partnerība” ir vietējo organizāciju (pašvaldību, NVO, uzņēmēju) un iedzīvotāju apvienība, kas darbojas Bauskas novadā, pārstāv iedzīvotāju intereses un uz pašu izstrādātas stratēģijas pamata, rūpējas par lauku attīstības jautājumiem vietējā līmenī.</p>	<p>Partnerība nodarbojas ar LEADER programmas (ELFLA finansējuma) ieviešanu Bauskas novada teritorijā.</p>

11.	Aizkraukles partnerība Pieejams: https://aizkrauklespartneriba.lv/	Mērķis ir veicināt ilgtspējīgu attīstību Aizkraukles rajona lauku teritorijā, pārstāvot sabiedrības intereses tās attīstībā.	Aizkraukles rajona partnerība īsteno LEADER projekta finansējuma piešķiršanu Aizkraukles novada teritorijā.
		Vietējā līmeņa institūcija.	Administrē Zemkopības ministrijas piešķirto finansējumu
12.	Dobeles rajona lauku partnerība Pieejams: https://www.dobelpartneriba.lv/	Dobeles rajona lauku partnerības darbības mērķis ir - veicināt sabiedrības iniciatīvu un pilsonisko līdzdalību, sekmējot ilgtspējīgu lauku attīstību.	Partnerība nodarbojas ar LEADER programmas (ELFLA finansējuma) ieviešanu Dobeles novada teritorijā.
		Vietējā līmeņa institūcija.	Administrē Zemkopības ministrijas piešķirto finansējumu
13.	Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs (LLKC) Pieejams: http://new.llkc.lv/	Organizācija kas, nodarbojoties ar lauku attīstības jautājumiem, lauksaimniecības konsultācijām un izglītību lauku reģionos. Mērķi ir nodrošināt informācijas analīzes un apmaiņas pasākumus lauku attīstības politikas īstenošanai un lēmumu pieņemšanai, nodrošināt ES sadarbības tīklu darbību Latvijā un veidot LLKC spēcīgu un radošu infrastruktūru konsultāciju sistēmas ilgtspējīgai darbībai un augsmei.	Konkurss “Laukiem būt” paredzēts jauniešiem, jaunajiem uzņēmējiem un jauniešiem laukos vecumā no 18 līdz 40 gadiem, kuriem ir gatava uzņēmējdarbības ideja un tie vēlas to attīstīt un ieviest dzīvē tuvākajā laikā. Sadarbībā ar valsts attīstības finanšu institūciju ALTUM.
		Valsts līmeņa institūcija.	Sniedz konsultatīvu atbalstu.
14.	LBTU TEPEK Pieejams: https://www.lbtu.lv/lv/pakalpojumi-tepek	Latvijas Biozinātņu un tehnoloģiju universitāte sniedz uzņēmumiem ekspertīzi un zināšanas biozinātnēs un tehnoloģijās, kas var palīdzēt uzņēmumiem attīstīt jaunas tehnoloģijas, produktus vai pakalpojumus. Šīs zināšanas ir būtiskas dažādu nozaru uzņēmumiem, piemēram, pārtikas ražošanā, farmācijā vai vides tehnoloģijās.	LBTU Tehnoloģiju un zināšanu pārneses nodaļa (TEPEK) uzņēmējiem piedāvā LBTU zinātnieku pētniecības un zinātniskās kompetences pakalpojumu, sadarbība ar Zemgales, Kurzemes, Vidzemes un Šauļu inkubatoriem, kā arī semināru, konferenču, kontaktbiržu un izstāžu plānošana un organizēšanu.
15.	Dārzkopības institūts Pieejams: https://www.darzkopibasinstitut.lv/	Dārzkopības institūts var nodrošināt uzņēmumiem ar zināšanām un tehnisko atbalstu dārzkopības jomā, piemēram, par augu audzēšanu, aizsardzību pret slimībām un kaitēkļiem, jaunu sugu audzēšanu un pārstrādi. Šāds	Dārzkopības institūts veido sadarbības projektus ar uzņēmumiem Zemgales reģionā, lai veicinātu inovācijas un jaunu tehnoloģiju ieviešanu dārzkopības nozarē. Šāda veida projekti ir saistīti ar jaunu augu šķirņu izstrādi, pārstrādes tehnoloģiju uzlabošanu vai ekoloģiskās lauksaimniecības praksi. Piedāvā izglītības

		atbalsts var palīdzēt uzņēmumiem uzlabot ražošanas procesus un produktu kvalitāti.	un apmācības programmas uzņēmumiem Zemgales reģionā, lai veicinātu zināšanu apmaiņu un profesionālo attīstību dārzkopības jomā. Tas var ietvert gan teorētiskas nodarbības, gan praktiskās darbnīcas un apmācību kursus.
16.	Zemkopības institūts Pieejams: https://www.zzi.lbtu.lv/?mi=352	"Zemkopības institūts" ir LBTU struktūrvienība, kas veic zinātniskos pētījumus, selekcionē daudzgadīgos zālaugus un sagatavo jaunāko šķirņu augstākās kategorijas sēklu, pārbauda laukaugu šķirņu saimnieciskās īpašības konvenciālajā un bioloģiskajā lauksaimniecībā, sagatavo jaunus zinātniekus saskaņā ar LBTU doktorantūras programmu. Institūtā notiek zemnieku un citu lauksaimniecības speciālistu izglītošana, popularizē zinātņu atziņas, tiek veiktas augšņu un augu analīzes.	Piedāvā izglītības un apmācības programmas uzņēmumiem Zemgales reģionā, lai veicinātu zināšanu apmaiņu un profesionālo attīstību zemkopības jomā. Institūtā notiek zemnieku un citu lauksaimniecības speciālistu izglītošana, popularizē zinātņu atziņas.
17.	MEKA Pieejams: https://e-koks.lv/	Latvijas Biozinātņu un tehnoloģiju universitāte, AS "Latvijas Valsts meži" un Latvijas Kokrūpniecības federācija nodibināja komercsabiedrības SIA "Meža un koksnes produktu pētniecības un attīstības institūts" saīsināti MeKA.	MeKAs mērķis ir apvienot augstskolas un nozares uzņēmēju spēkus, lai celtu meža nozares konkurētspēju Baltijā. MeKAs pamatuzdevums ir kompetenti un atbildīgi risināt nozares izvirzītos meža un koksnes produktu attīstības un profesionālās izglītības pilnveidošanas jautājumus. Darbības virzieni: <ul style="list-style-type: none"> • Pētnieciskie un attīstības projekti, • Pakalpojumi testēšanas un pielietojamo pētījumu jomā, • Tālākizglītības pasākumi un atbalsts profesionālās izglītības pilnveidošanai.
18.	VAS "Latvijas Attīstības finanšu institūcija Altum" Pieejams: https://www.altum.lv/	Altum veicina MVU izaugsmi, piedāvājot aizdevumus, garantijas un riska kapitālu. Iestāde administrē valdības atbalstītas programmas, atbalsta eksporta iniciatīvas un mazina riskus finanšu iestādēm, lai veicinātu aizdevumu izsniegšanu MVU. ALTUM akciju turētāji ir Latvijas Republikas Finanšu ministrija, Ekonomikas ministrija un Zemkopības ministrija.	Pieejamais atbalsts: MVU izaugsmes aizdevums, Starta aizdevums, Mazie aizdevumi lauku teritorijās, Uzņēmumu energoefektivitātei un ilgspējai, Lielo investīciju aizdevums ar kapitāla atlaidi un papildzaizdevums Zemas īres mājokļu būvniecībai, Kara seku atbalsts, Energoefektivitātes aizdevums ar kapitāla atlaidi, Aizdevumi digitalizācijai.
		Valsts līmeņa institūcija.	Sniedz finanšu atbalstu.

19.	Labklājības ministrija Pieejams: https://www.lm.gov.lv/lv	Labklājības ministrija nodrošina politikas virzienus un regulējumu, kas veicina sociālo labklājību, nodarbinātību, veselību u.c. Šo pasākumu mērķis ir uzlabot darba dzīves apstākļus un veicināt uzņēmējdarbības ilgtspēju, ietverot arī sociālos un veselības jautājumus. Piešķir sociālā uzņēmuma statusu. Projekts „Atbalsts sociālajai uzņēmējdarbībai”, sadarbībā ar Altum. Pieejams: https://www.lm.gov.lv/lv/par-projektu-0	Labklājības ministrija kā ES fondu atbildīgā iestāde veic savā kompetencē esošo nozaru atbalsta plānošanu atbilstoši "Sociālās aizsardzības un darba tirgus politikas pamatnostādnes 2021.-2027. gadam" un Par Bērnu, jaunatnes un ģimenes attīstības pamatnostādņēm 2022.–2027. gadam izvirzītajiem mērķiem.
		Valsts līmeņa institūcija.	Nodarbojas ar finansējuma plānošanu un administrēšanu.
20.	Nodarbinātības valsts aģentūra (NVA) Pieejams: https://www.nva.gov.lv/lv	Aģentūra pārrauga valsts programmas, kas piedāvā finansiālus stimulus darba devējiem, lai pieņemtu darbā, apmācītu vai paturētu darbiniekus, netieši veicinot nodarbinātību un ekonomikas attīstību. Nodarbinātības valsts aģentūras loma ir neatņemama darba meklētāju sasaiste ar nodarbinātības iespējām un uzņēmumu atbalstīšana viņu ar darbaspēku saistītajās vajadzībās, tādējādi netieši ietekmējot nodarbinātībai un darba tirgus iniciatīvām piešķirto publisko līdzekļu sadali.	Pasākumi komercdarbības vai nodarbinātības uzsākšanai. Pasākuma mērķis ir sniegt konsultatīvus un finanšu atbalsta pasākumus, kas palīdz uzsākt komercdarbību vai pašnodarbinātību un veiksmīgi darboties izvēlētajā jomā ne mazāk kā divus gadus. Pieejams: https://www.nva.gov.lv/lv/komercdarbibas-uzsaksana
		Valsts līmeņa institūcija.	Piešķir finansiālu atbalstu.
21.	VARAM Pieejams: https://www.varam.gov.lv/lv	Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija (VARAM) ir atbildīga par dažādu publisko fondu un programmās piešķirto finansējumu pārvaldību un izmantošanu, lai veicinātu vides kvalitāti, infrastruktūras modernizāciju, reģionālo attīstību un pilsētu plānošanu visā valstī.	VARAM var piešķirt publiskus finanšu līdzekļus gan valsts, gan Eiropas Savienības fondu programmās, lai finansētu dažādus projektus un iniciatīvas, kas saistīti ar vides aizsardzību, reģionālo attīstību, infrastruktūras uzlabošanu un pilsētu plānošanu. VARAM atbildībā esošie pasākumi ar kopējo ES fondu finansējumu 869,3 miljoni EUR un tie paredzēti projektu īstenošanai šādās investīciju jomās: Viedāka Eiropa, Zaļāka Eiropa, Sociālāka Eiropa, Iedzīvotājiem tuvāka Eiropa. VARAM kā ES fondu atbildīgā

			<p>ministrija veic savā kompetencē esošo nozaru atbalsta plānošanu atbilstoši Digitālās transformācijas pamatnostādņem 2021.-2027.gadam; Vides politikas pamatnostādņem 2021.-2027. gadam un Reģionālās politikas pamatnostādņem 2021.-2027.gadam.</p> <p>Pieejams: https://www.varam.gov.lv/lv/2021-2027-gada-eiropas-savienibas-finansu-planosanas-periods</p>
		Valsts līmeņa institūcija.	Nodarbojas ar finansējuma plānošanu un administrēšanu.
22.	Pašvaldības	Pašvaldība izvērtē vietējās vajadzības, sadarbojas ar attiecīgajām ieinteresētajām pusēm un piešķir valsts līdzekļus programmām, kas atbilst pašvaldības attīstības mērķiem. Novada pašvaldība darbojas kā galvenais starpnieks starp valsts valdību un vietējo sabiedrību, nodrošinot, ka publiskais finansējums tiek novirzīts iniciatīvām, kas veicina konkrētās pašvaldības labklājību un attīstību.	<p>Latvijā katra pašvaldība ir atbildīga par resursu pārvaldību un piešķiršanu, lai apmierinātu savas kopienas specifiskās vajadzības un prioritātes. Novada pašvaldība ir iesaistīta lēmumu pieņemšanas procesā par valsts līdzekļu sadali dažādiem vietējiem projektiem, pakalpojumiem un iniciatīvām, tostarp tām, kuru mērķis ir atbalstīt uzņēmējdarbību, infrastruktūras attīstību, sociālo labklājību un izglītību pašvaldībā.</p> <p>Katras pašvaldības īstenotie atbalsta pasākumi apskatīti zemāk.</p>
23.	Zemgales plānošanas reģions (ZPR)	ZPR ir iesaistīts reģionālās attīstības vajadzību novērtēšanā, stratēģiju formulēšanā un koordinēšanā, lai efektīvi sadalītu resursus. ZPR iestājas par reģionālajām prioritātēm, saskaņojot tās ar valsts politiku, sadarbojoties ar valsts institūcijām, lai īstenotu ekonomikas attīstību, infrastruktūru un dažādus projektus atbalstošas programmas.	ZPR uzdevums ietver vietējo vienību, tostarp mazo un vidējo uzņēmumu, piekļuves atvieglošanu valsts un pašvaldības finansējuma iespējām, kas atbilst reģiona attīstības mērķiem.
		Reģiona līmeņa institūcija.	Nodrošina konsultatīvu atbalstu.
24.	Zemgales uzņēmējdarbības centrs	ZUC kalpo kā nozīmīgs starpnieks un veicinātājs publiskā finansējuma saņemšanas procesā sava reģiona uzņēmumiem. ZUC darbojas atbilstīgi grozījumiem Reģionālās attīstības likumā un valstī pieņemtajām Reģionālās politikas pamatnostādņem no 2021. līdz 2027. gadam. ⁴³	Veic vietējo uzņēmumu informēšanu par pieejamajām finansējuma iespējām, sniedz norādījumus par pieteikšanās procedūram un palīdz projektu izstrādē. ZUC organizē Zemgales plānošanas reģiona godināšanas pasākumu "Gada uzņēmējs Zemgalē".
		Reģiona līmeņa institūcija.	Nodrošina konsultatīvu atbalstu.

⁴³ Ministru kabineta 2019. gada 26. novembra rīkojums Nr. 587 "Par Reģionālās politikas pamatnostādņem 2021.–2027. gadam".
<https://likumi.lv/ta/id/310954>

25.	EDIC Zemgales kontaktpunkts Zaļo un viedo tehnoloģiju klasteris Pieejams: https://www.digitallatvia.lv/edic-latvija/	Reģionālā kontaktpunkta galvenais uzdevums ir nodrošināt pilnvērtīgas informācijas un pakalpojumu sniegšanu, veicināt izpratni par atbalsta iespējām, nodrošināt pakalpojumu pieejamību.	Nodrošina konsultatīvu atbalstu un izstrādā uzņēmējiem Digitālās attīstības ceļa kartes, lai uzņēmējs varētu saņemt finansiālo atbalstu sava uzņēmuma procesu digitalizācijai.
		Reģiona līmeņa institūcija.	Nodrošina konsultatīvu atbalstu.
26.	Jelgavas pilsēta Pieejams: https://www.jelgava.lv/	Pašvaldība gan sniedz finansiālu atbalstu MVU, gan informā pašvaldības iedzīvotājus par iespējām pieteikties gan finanšu, gan konsultatīvajam atbalsta, ņemot vērā pilsētās nozares prioritātes un attīstības plānus. Veicina sadarbību starp atbalsta institūcijām un uzņēmumiem. Jelgavas pilsēta sadarbojas ar ZRKAC, lai īstenotu finansēšanas atbalstu.	“Jelgavas valstspilsētas pašvaldības grantu programmas “Atbalsts komersantiem un saimnieciskās darbības veicējiem”” dod iespēju uzņēmējiem saņemt līdz pat 10 000 eiro finansiālu atbalstu no pašvaldības sava projekta realizācijai. Nolikums pieejams: https://www.jelgava.lv/wp-content/uploads/2023/09/Jelgavas_valstspilsetas_grantu_programmas_nolik_2022.pdf Jelgavas valstspilsētas pašvaldības sociālās uzņēmējdarbības ideju konkurss “Impuls” – tiek organizēts ar mērķi motivēt uzņēmējus pievērsties sabiedrībai nozīmīgu sociālo problēmu risināšanai un rosināt uzsākt sociālo uzņēmējdarbību pilsētā. Nolikums pieejams: https://www.zrkac.lv/dev_webadm/doc/NOLIKUMS_IMP_ULSS.pdf
		Vietējā līmeņa institūcija.	Piešķir finansiālu atbalstu.
27.	Zemgales reģiona Kompetenču attīstības centrs (ZRKAC) Pieejams: https://zrkac.lv/en/	ZRKAC ir Jelgavas valstspilsētas pašvaldības profesionālās tālākizglītības iestāde, kuras mērķis ir nodrošināt Jelgavas pilsētas un Zemgales reģiona iedzīvotāju vajadzībām atbilstošu kvalitatīvu mūžizglītības piedāvājumu un metodisko, izglītojošo un informatīvo atbalstu formālās un neformālās izglītības iestādēm un pedagogiem.	ZRKAC sniedz konsultācijas un organizē dažādus pasākumus uzņēmējiem kā Zemgales mājražotāju kontaktbiržu un Mehatrons, un sadarbībā ar Jelgavas pilsētu administrē pašvaldības piešķirto finanšu atbalstu. ZRKAC organizē Jelgavas valstspilsētas uzņēmēju godināšanas pasākumu. ZRKAC darbojas aprīkota Kopstrādes telpa uzņēmējiem. Plašāka informācija video - https://zrkac.lv/video.php?vid=896480988&album=2023 Nodrošina konsultatīvu un finansiālu atbalstu (skat. 9.nodaļa pie labās prakses piemēriem).
		Reģionālā līmeņa institūcija.	Administrē finansiālu atbalstu.
28.	Jelgavas novads Pieejams: https://www.jelgavasnovads.lv/lv/	Pašvaldība ar līdzfinansējumu biznesa attīstībai stimulē topošo uzņēmēju ticību sev un savai biznesa idejai. Darbojas Jelgavas novada Uzņēmēju konsultatīvā padome, lai uzturētu efektīvu	Jelgavas novada pašvaldība sniedz konsultācijas un organizē pasākumus uzņēmējiem, t.sk. uzņēmēju Godināšanas pasākumus. Jaunajiem uzņēmējiem ir iespēja piedalīties konkursā “Esi uzņēmējs Jelgavas novadā”. Finansējuma piešķirums kopumā 10 000

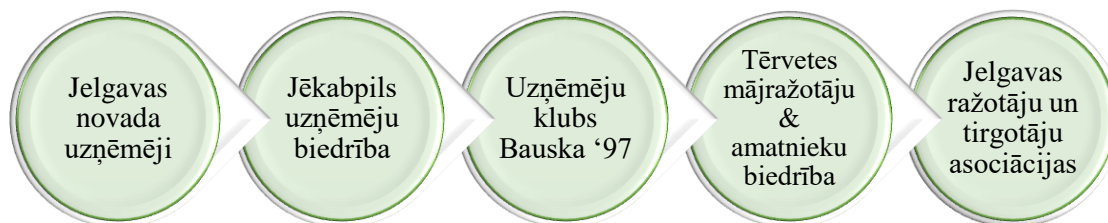
		<p>dialogu starp pašvaldību un nozaru vietējiem uzņēmējiem, veicinātu viedokļu apmaiņu un sekmētu lēmumu pieņemšanu uzņēmējdarbības vides attīstībai.</p> <p>Pašvaldības mājas lapā tiek minētas iespējas pieteikties LIAA Biznesa Inkubatora un Altum atbalstam.</p>	<p>eiro apmērā ļaus katram no starta kapitāla saņēmējiem īstenot kādu savas uzņēmējdarbības vajadzību, lai izaugsme būtu sekmīgāka.</p> <p>Pieejams: https://www.jelgavasnovads.lv/lv/esi-uznemejs-jelgavas-novada</p>
		Vietējā līmeņa institūcija.	Piešķir finansiālu atbalstu.
29.	<p>Jēkabpils novads</p> <p>Pieejams: https://www.jekabpils.lv/lv</p>	<p>Pašvaldības mājas lapā izveidota atsevišķa sadaļa “Atbalsts uzņēmējiem”, kas ietver informāciju par valsts atbalstu, pašvaldības atbalstu, LIAA biznesa inkubatoru Jēkabpilī, Jēkabpils uzņēmēju biedrību u.c. ar uzņēmējdarbību saistītām valsts institūcijām Jēkabpilī - https://www.jekabpils.lv/lv/atbalsts-uznemejiem</p>	<p>Jēkabpils novada pašvaldība sniedz konsultācijas, organizē pasākumus uzņēmējiem, tai skaitā Uzņēmēju Godināšanas pasākumu. Vietējiem uzņēmējiem ir iespēja piedalīties “Konkurss saimnieciskās darbības uzsākšanai un attīstībai”.</p> <p>Vēl viens no uzņēmēju atbalsta veidiem ir nekustamā īpašuma nodokļa atlaides piemērošana komersantiem (https://www.jekabpils.lv/lv/jaunums/informacija-par-nekustama-ipasuma-nodokla-atvieglotumu-pieskirsanas-kartibu)</p>
		Vietējā līmeņa institūcija.	Piešķir finansiālu atbalstu.
30.	<p>Bauskas novads</p> <p>Pieejams: https://www.bauskasnovads.lv/lv</p>	<p>Pašvaldības mājas lapā izveidota atsevišķa sadaļa “Uzņēmējdarbība Bauskas novadā”, kas ietver aktuālo informāciju Bauskas novada uzņēmējiem. Rīko pasākumu Uzņēmēju gada balva.</p>	<p>Īsteno atbalstu uzņēmējdarbības uzsākšanai un attīstībai “Īsteno savu ideju Bauskas novadā!”. Maksimālais līdzfinansējuma apmērs vienam pretendētājam: viena gada projektam – līdz 3000 eiro; divu gadu projektam – līdz 5000 eiro, saņemot finansējumu līdz 3000 eiro pirmajā gadā un līdz 2000 eiro otrajā gadā. Konkurss “Remigrācijas atbalsta pasākums – “Atgriezies Bauskas novadā!””, lai veicinātu iedzīvotāju vēlmi atgriezties Latvijā.</p>
		Vietējā līmeņa institūcija.	Piešķir finansiālu atbalstu.
31.	<p>Bauskas novada Uzņēmējdarbības un kompetenču attīstības centrs</p> <p>Pieejams: https://www.facebook.com/uznemejdarbiba/?locale=lv_LV</p>	<p>Bauskas novada Uzņēmējdarbības un kompetenču attīstības centrs nodrošina uzņēmējdarbības konsultācijas un atbalstu, īsteno apmācību programmas un veicina kopējo uzņēmējdarbības attīstību Bauskas novadā.</p>	<p>Bauskas novada Uzņēmējdarbības un kompetenču attīstības centrs sniedz konsultācijas un organizē pasākumus, tai skaitā novada uzņēmēju Godināšanas pasākumu. Kā arī koordinē Bauskas novada konkursu “Īsteno savu ideju Bauskas novadā!”.</p>
		Vietējā līmeņa institūcija.	

32.	Dobeles novads Pieejams: https://www.dobele.lv/lv	Pašvaldības mājas lapā izveidota atsevišķa sadaļa "Atbalsts uzņēmējiem", kas ietver aktuālo informāciju par pieejamo pašvaldības un valsts atbalstu un atbalsta institūcijām. Dobeles pašvaldība uztur interneta vietni "Dobeles dara" - https://www.dobeledara.lv/ .	Pašvaldības atbalsts: Grantu konkurss "Attīsti uzņēmējdarbību Dobeles novadā", kopējais Konkurssam piešķirtais finansējums 2023. gadā ir 12 000 EUR - https://www.dobele.lv/lv/pasvaldibas-atbalsts piešķir nodokļu atlaides, pieejams https://www.dobele.lv/lv/media/1669/download?attachment Pašvaldība piedāvā apmācību seminārus un kursus.
		Vietējā līmeņa institūcija.	Piešķir finansiālu atbalstu.
33.	Dobeles Pieaugušo izglītības un uzņēmējdarbības atbalsta centrs (DPIUC) Pieejams: https://pic.dobele.lv/lv/pakalpojumi/citi-pakalpojumi/	Izglītības atbalsta iestāde, kas sniedz neformālās izglītošanās iespējas visiem Dobeles novada un Zemgales reģiona iedzīvotājiem.	Dobeles PIUC sniedz konsultācijas un organizē apmācības un pasākumus uzņēmējiem, tai skaitā uzņēmēju Godināšanas pasākumu. Dobeles PIUC telpās darbojas OPENLAB kopstrādes telpa un foto studija, kur uzņēmējiem ir iespēja darboties un attīstīt savus produktus.
		Vietējā līmeņa institūcija.	Nodrošina konsultatīvu atbalstu.
34.	Aizkraukles novads Pieejams: https://www.aizkraukle.lv/lv	Pašvaldības mājas lapā izveidota atsevišķa sadaļa "Uzņēmējdarbība", kas ietver novada uzņēmējdarbības aktualitātes.	Organizē uzņēmēju tikšanās Aizkraukles novada pašvaldības Uzņēmējdarbības atbalsta centrs ar mērķi informēt uzņēmējus par aktualitātēm, veicināt iepazīšanos un savstarpēju sadarbību. Vietējiem uzņēmējiem ir iespēja pieteikties biznesa ideju konkursā "Esi uzņēmējs Aizkraukles novadā".
		Vietējā līmeņa institūcija.	Nodrošina finansiālu atbalstu.
35.	Aizkraukles novada Uzņēmējdarbības atbalsta centrs Pieejams: https://www.facebook.com/aizkraukle.lv/	Aizkraukles novada Uzņēmējdarbības atbalsta centrs ir iestāde, kas nodrošina dažādus pakalpojumus un atbalstu uzņēmējiem un uzņēmējdarbības attīstībai Aizkraukles novada.	Aizkraukles novada Uzņēmējdarbības atbalsta centrs sniedz konsultācijas un organizē pasākumus, tai skaitā arī uzņēmēju Godināšanas pasākumu. Uzņēmējiem ir pieejama arī Kopstrādes telpa. Centrs administrē konkursu "Esi uzņēmējs Aizkraukles novadā".
		Vietējā līmeņa institūcija.	Nodrošina konsultatīvu atbalstu.
36.	Latvijas Darba devēju konfederācija (LDDK) Pieejams: https://lddk.lv/en/	Organizācija, kas pārstāv uzņēmējus un darba devējus Latvijā. LDDK uzņemas lomu darba tirgus attīstībā un aktīvi piedalās sociālo un ekonomisko jautājumu risināšanā, aizstāvot uzņēmēju intereses.	Kā sociālais partneris, LDDK ir iesaistīts diskusijās par darba likumdošanas izmaiņām un nodrošina platformu, kur uzņēmēji var izteikt savas viedokļus un bažas.
		Valsts līmeņa institūcija.	Nodrošina konsultatīvu atbalstu.

37.	Latvijas Tirdzniecības un rūpniecības kamera (LTRK) Pieejams: https://www.ltrk.lv/	LTRK darbojas kā uzņēmumu pārstāvības institūcija un sniedz atbalsta pakalpojumus. Lai gan tā nav tieši iesaistīta līdzekļu sadalē, tai ir izšķiroša nozīme informācijas izplatīšanā par finansējuma iespējām, pasākumu organizēšanā un uzņēmumu līdzdalības veicināšanā projektos.	LTRK ir daudzveidīga un ilgstoša pieredze dažādu ES fondu projektu īstenošanā gan vietējā, gan ES līmenī – šī pieredze galvenokārt ir iegūta caur Interreg programmām, Erasmus +, Horizon Europe u.c. ES fondu programmām. ⁴⁴ Uzņēmumu ieguvums ir samazinātais administratīvais slogs, jo nav jāgatavo projektu pieteikumi, atskaites. Kā rezultātā uzņēmumi var piedalīties sev interesējošos pasākumos, aktivitātēs bez maksas vai sedzot dalībnieka līdzfinansējuma daļu. LTRK kopā ir EEN tīkla kontaktpunkts Latvijā. https://www.ltrk.lv/lv/een_ltrk LTRK uzņēmējiem izsniedz ATA kornetes, kas ir starptautisks muitas dokuments atvieglotai izstāžu eksponātu, preču paraugu, profesionālo iekārtu un citu konvencijās noteiktu preču ieviešanai uz laiku ārvalstīs.
		Valsts līmeņa institūcija.	Nodrošina konsultatīvu atbalstu.
38.	Latvijas Sociālās uzņēmējdarbības asociācija (LSUA) Pieejams: https://sua.lv/	LSUA ir organizācija, kas veicina un atbalsta sociālo uzņēmējdarbību Latvijā.	Sniedz konsultācijas un atbalstu sociālajiem uzņēmējiem un biedriem. Kā arī rūpējas par kopējo sociālo uzņēmējdarbības ekosistēmu Latvijā. Asociācijas loma ir ļoti svarīga, atbalstot politiku, kas veicina sociālo uzņēmējdarbību, un sniedzot norādījumus sociālajiem uzņēmumiem, kuri meklē finansiālu atbalstu.
		Valsts līmeņa institūcija.	Nodrošina konsultatīvu atbalstu.
39.	Biedrība „Zemgales Tūrisma Asociācija” Pieejams: https://www.travelzemgale.lv/	ZTA ir organizācija, kas nodarbojas ar tūrisma attīstību un veicināšanu Zemgalē. Asociācijas galvenie uzdevumi ir tūrisma produktu un piedāvājuma attīstība, mārketinga un reklāmas kampaņas, tūrisma infrastruktūras attīstība, tūrisma informācijas un pakalpojumu sniegšana un sadarbība ar citām organizācijām un tūrisma nozares dalībniekiem.	Lai gan asociācija nesniedz uzņēmumiem finanšu atbalstu, tās mērķis ir veicināt tūrisma uzņēmējdarbībai labvēlīgu vidi, līdz ar tās interesēs ir konsultatīvā atbalsta sniegšana uzņēmumiem.
		Reģionāla līmeņa institūcija.	Nodrošina konsultatīvu atbalstu.

⁴⁴ LTRK, ES PROJEKTI, pieejams: <https://www.ltrk.lv/lv/ESPD>

VIETĒJĀ LĪMEŅA UZŅĒMĒJU APVIENĪBAS

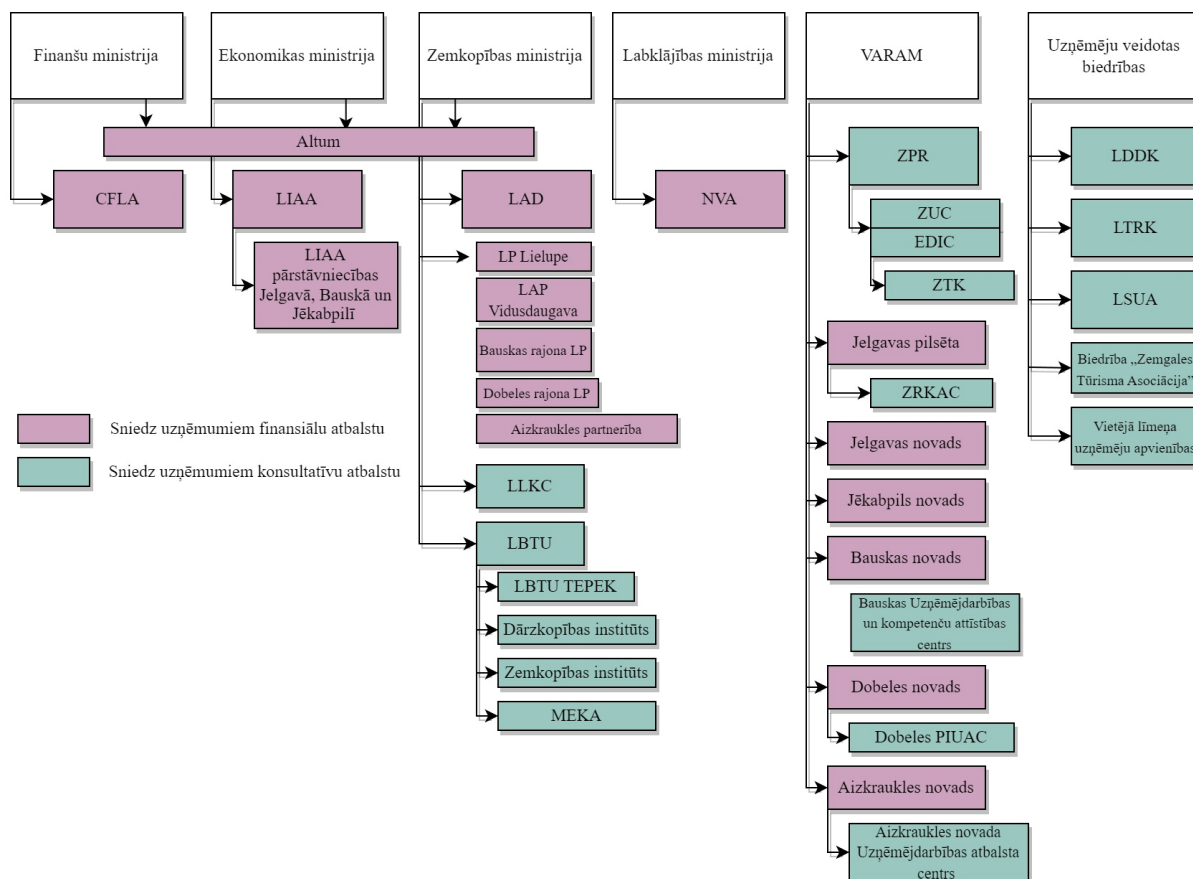

Vietējām uzņēmēju apvienībām vai grupām bieži ir izšķiroša loma sava reģiona uzņēmumu interešu pārstāvēniecībā. Šīs organizācijas var veicināt komunikāciju, sadarbību un informācijas apmaiņu starp vietējiem uzņēmumiem, palīdzot tiem orientēties pieejamās finansējuma iespējās un sniedzot ieguldījumu iestādēm par Zemgales reģiona biznesa kopienas specifiskajām vajadzībām.

Lai gan apvienības tieši nedala publisko finansējumu, tās var kalpot kā nozīmīgi starpnieki starp uzņēmumiem un attiecīgajām iestādēm, aizstāvot vietējās ekonomikas attīstības vajadzības un ietekmējot lēmumu pieņemšanas procesu saistībā ar publiskā finansējuma piešķiršanu.

Nodrošina konsultatīvu atbalstu.

Zemgales plānošanas reģiona uzņēmējdarbības vidi veido ne tikai iepriekš aprakstītās institūcijas (*skat. 3.1.attēls*), kas nodarbojas ar publiskā finansējuma plānošanu vai administrēšanu, bet arī dažāda līmeņa atbalsta institūcijas. Zemgalē uzņēmējiem pieejama daudzpusīga uzņēmējdarbības atbalsta vide ar plašu uzņēmējdarbības atbalsta institūciju tīklu, profesionālu un pieprasītu pētniecisko resursu tīklu, uzņēmēju biedrību iniciatīvām un uzņēmējdarbības atbalstu pašvaldībās.

3.1.attēls. Zemgales plānošanas reģiona galveno iesaistīto institūciju shematisks attēlojums

Latvijas un Zemgales plānošanas reģiona atbalsta institūcijas izmanto vairākus instrumentus, kanālus un metodes, lai izplatītu informāciju par ES un publiskajiem konkursiem un veicinātu komersantu dalību ES struktūrfondu, investīciju fondu un citos publiskā finansējuma finansētajos projektos. Lai pēc iespējas efektīvāk sasniegtu mērķa auditoriju, institūcijas jau šobrīd izmanto mūsdienu digitālajai videi aktuālākos saziņas un informācijas izplatīšanas kanālus – institūciju mājas lapas, informatīvi semināri un diskusijas (gan klātienē, gan tiešsaistē), sociālie mediji, labās prakses piemēri medijos, kā arī tiek veicināta sadarbība ar uzņēmēju organizācijām, kuras izplata informāciju caur saviem informācijas kanāliem.

Institūcijas izmanto mūsdienu digitālajai videi aktuālākos saziņas un informācijas izplatīšanas kanālus – institūciju mājas lapas, informatīvi semināri un diskusijas (gan klātienē, gan tiešsaistē), sociālie mediji, labās prakses piemēri medijos, kā arī tiek veicināta sadarbība ar uzņēmēju organizācijām, kuras izplata informāciju caur saviem informācijas kanāliem.

Tāpat institūcijas izmanto dažādas metodes, lai caur aktuālajiem informācijas kanāliem, efektīvāk un lietotājam draudzīgākā viedā nodotu aktuālo informāciju. Informācijas nodošanai visbiežāk tiek izmantots teksta formāts (ziņas mājas lapās, sociālo mediju ieraksti, pamācības un vadlīnijas), tomēr

aktuāls ir arī video formāts, kas sniedz tādas priekšrocības kā vieglāka uztveramība un uzmanības piesaistīšana.

Dažu konkursu un projektu pieteikšanās procedūras var tikt veiktas elektroniski, izmantojot speciāli izstrādātas elektroniskās pieteikšanās sistēmas, kas ļauj pieteikt projektus tiešsaistē un sekmē pieteikumu procesa efektivitāti un pārredzamību. Kā redzams 3.2.attēlā, Centrālā finanšu un līgumu aģentūra ir izstrādājusi savu projektu iesniegšanas elektronisko sistēmu. Šādas vai līdzīgas elektroniskās pieteikšanās sistēmas Latvijā lieto tādas institūcijas kā CFLA, Altum, LIAA un LAD.

3.2.attēls. CFLA elektroniskās pieteikšanās sistēmas ilustratīvs piemērs

Būtiski, ka šāda elektroniskā pieteikšanās sistēma tiek atbalstīta ar pieteikuma aizpildīšanas metodiku un vadlīnijām vai rokasgrāmatu, kas sniedz vispārīgu sistēmas aprakstu un lietošanas instrukcijas. Elektroniskā pieteikšanās sistēma sniedz tādas priekšrocības kā pieejamību un pieteikuma aizpildīšanas ērtums, tiek samazināti administratīvie izdevumi, jo sistēma automatizēt daudzas procedūras, piemēram, dokumentu iesniegšanu un verifikāciju. Tāpat pieteikuma aizpildīšana notiek ātrāk un efektīvāk, tiek nodrošināta pārredzamība un viegla izsekojamība, jo tiek saglabāti visi iesniegtie dokumenti un veiktās darbības, kas ļauj viegli izsekot pieteikumu statusam. **Nemot vērā šos ieguvumus, tiek rekomendēts arī pašvaldībās, kur pieteikumu iesniegšana šobrīd notiek papīra formātā, ieviest elektronisko pieteikšanās sistēmu.**

Vispārīgs pārskats par politikas dokumentu un normatīvo aktu veidiem dažādos līmeņos (nacionālajā, reģionālā un vietējā) Latvijā un Zemgalē, kas var ietekmēt publiskā finansējuma pieejamību MVU, pieejams 3.2.tabulā.

3.2.tabula

Politikas dokumenti un galvenie normatīvie akti nacionālā, reģionālā un vietējā līmenī, kas var ietekmēt publiskā finansējuma pieejamību MVU

Nr.	Dokumenta nosaukums	Dokumenta veids	Dokumenta apraksts
VALSTS LĪMĒŅA			
1.	Eiropas Savienības fondu 2021.-2027.gada plānošanas perioda vadības likums LV: https://www.esfondi.lv/normativie-akti-un-dokumenti/2021-2027-planosanas-periods/eiropas-savienibas-fondu-2021-2027-gada-planosanas-perioda-vadibas-likums	Nacionālā vairāku fondu programma sadarbībai ar ES struktūrfondu un investīciju fondu ieviešanai.	Šā likuma mērķis ir nodrošināt efektīvu, pārskatāmu un pareizas finanšu pārvaldības principiem atbilstošu Eiropas Savienības fondu ieviešanu Latvijā. Likums nosaka Eiropas Savienības fondu vadībā iesaistīto institūciju un finansējuma saņēmēja tiesības un pienākumus, iesaistīto institūciju lēmumu pieņemšanas, apstrīdēšanas un pārsūdzēšanas kārtību, kā arī nosacījumus Eiropas Savienības fondu finansējuma piešķiršanai un valsts budžeta līdzfinansējuma likmes apmēru.

2.	<p>Latvijas Nacionālais attīstības plāns 2021.-2027. gadam</p> <p>LV: https://pkc.gov.lv/sites/default/files/inline-files/NAP2027_apstiprin%C4%81ts%20Saeim%C4%81_1.pdf</p> <p>ENG: https://www.pkc.gov.lv/sites/default/files/inline-files/NAP2027_ENG_2.pdf</p>	Vidēja termiņa teritorijas attīstības plānošanas dokuments	<p>Nacionālais attīstības plāns nosaka lielākos valsts budžeta ieguldījumus Latvijas attīstībā un cilvēku dzīves kvalitātes uzlabošanā 7 gadu periodā. Tas ietver valsts attīstības prioritātes, mērķus un investīciju virzienus, kā arī plānotās reformas un politikas izmaiņas. Plānu īsteno galvenokārt ar publiskiem resursiem, to atbalsta arī privātais un pašvaldību finansējums, kā arī ārvalstu finanšu palīdzība. Arī Eiropas Savienības fondu resursi ir ieguldījums Latvijas iedzīvotāju nākotnē, atbalstot un līdzfinansējot Nacionālā attīstības plāna (mērķu) īstenošanu.</p> <p>Prioritāte “Uzņēmumu konkurētspēja un materiālā labklājība” PRIORITĀTES MĒRĶIS [184] Inovācijas rezultātā gūts produktivitātes kāpums kā pamats Latvijas uzņēmumu izaugsmei globālajā tirgū un materiālās labklājības pieaugums.</p> <p>Rīcības virzieni: Produktivitāte, inovācija un eksports; Darbs un ienākumi; Kapitāls un uzņēmējdarbības vide.</p>
3.	<p>Eiropas Savienības kohēzijas politikas programma 2021.–2027.gadam</p> <p>Pieejams: https://www.esfondi.lv/normativie-akti-un-dokumenti/2021-2027-planosanas-periods/eiropas-savienibas-kohezijas-politikas-programma-2021-2027-gadam</p>	Vidēja termiņa teritorijas attīstības plānošanas dokuments	<p>Kohēzijas politikas programma ir stratēģisks ES dokuments, kurš nosaka virzienus un mērķus attiecībā uz ekonomikas attīstību un resursu izlietojumu reģionos un dalībvalstīs. Šādas programmas mērķis ir mazināt attīstības atšķirības un veicināt ilgtspējīgu izaugsmi. Dokuments ietver konkrētus pasākumus un iniciatīvas, kuru mērķis ir atbalstīt uzņēmējdarbību, ieskaitot mazos un vidējos uzņēmumus (MVU).</p> <p>Politiskie mērķi: SAM Nr.1 Konkurentspējīgāka un viedāka Eiropa, veicinot inovatīvas un viedas ekonomiskās pārmaiņas un reģionālo IKT savienojamību;</p> <p>1.2.prioritāte “Atbalsts uzņēmējdarbībai”</p> <p>1.1.2.SAM “Prasmju attīstīšana viedās specializācijas, industriālās pārejas un uzņēmējdarbības veicināšanai” (RSO 1.4.)</p> <p>1.2.1. SAM “Pētniecības un inovāciju kapacitātes stiprināšana un progresīvu tehnoloģiju ieviešana uzņēmumiem” (RSO 1.1.)</p> <p>1.2.2. SAM “Izmantot digitalizācijas priekšrocības uzņēmējdarbības attīstībai” (RSO 1.2.)</p> <p>1.2.3. SAM “Veicināt ilgtspējīgu izaugsmi, konkurētspēju un darba vietu radīšanu MVU, tostarp ar produktīvām investīcijām” (RSO 1.3.)</p> <p>SAM Nr.2 Zaļāka un noturīgāka Eiropa ar zemām oglekļa emisijām, kurā notiek pāreja uz bezoglekļa ekonomiku neto izteiksmē, veicinot taisnīgu pārkārtošanos uz tīru enerģiju, “zaļās” un “zilās” investīcijas, aprites ekonomiku, klimata pārmaiņu mazināšanu un pielāgošanos tām, risku novēršanu un pārvaldību un ilgtspējīgu mobilitāti pilsētvidēs.</p> <p>SAM Nr.5 Iedzīvotājiem tuvāka Eiropa, veicinot visu veidu teritoriju un vietējo iniciatīvu ilgtspējīgu un integrētu attīstību.</p> <p>SAM Nr. 6 Taisnīgas pārkārtošanās fonda investīcijas.</p>

4.	<p>Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģija līdz 2030.gadam</p> <p>LV: https://www.mk.gov.lv/lv/media/15129/download?attachment</p> <p>ENG: https://www.pkc.gov.lv/sites/default/files/inline-files/LIAS_2030_en_0.pdf</p>	<p>Ilgtermiņa teritorijas attīstības plānošanas dokuments.</p>	<p>Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģija ir hierarhiski augstākais valsts attīstības plānošanas dokuments, kurā izvirzītie valsts ilgtermiņa attīstības mērķi, prioritātes un telpiskās attīstības perspektīva tiek īstenota, realizējot pakārtotas nozaru un teritoriju attīstības politikas.</p> <p>4. Inovatīva un ekoeftīva ekonomika Mērķis: Kļūt par vienu no ES līderiem inovatīvu un eksportējošu uzņēmumu izplatības ziņā. Prioritārie ilgtermiņa rīcības virzieni: 173. Lietotāju virzītas inovācijas; 174. Atvērtu inovāciju prakse; 175. Inovatīva uzņēmējdarbība;</p>
5.	<p>Par Nacionālās industriālās politikas pamatnostādņem 2021.-2027.gadam</p> <p>LV: https://likumi.lv/ta/id/321037-par-nacionalas-industrialas-politikas-pamatnostadnem-2021-2027-gadam</p>	<p>Vidēja termiņa teritorijas attīstības plānošanas dokuments</p>	<p>Pamatnostādnes ir stratēģisks dokuments, kas nosaka valsts mērķus un virzienus attiecībā uz rūpniecības attīstību. Tās ietvert virkni mērķu, politikas virzienu un konkrētu pasākumu aprakstu, kas veicinās rūpniecības attīstību un ilgtspējīgu ekonomikas izaugsmi. Dokuments ietver mērķus attiecībā uz rūpniecības nozares attīstību un konkurētspēju, pasākumus, kuri veicina inovācijas, eksportu, un uzņēmējdarbības izaugsmi, kā arī plānus attiecībā uz resursu izmantošanu un ekoloģisko ilgtspējību rūpniecības procesos.</p> <p>1.2. Rīcības virziens: UZŅĒMĒJDARBĪBAS VIDE EKSPORTSPĒJAI 1.2.1. Politikas rezultāts (PR): Uzņēmumu eksportspējas pieaugums; 1.2.2. Politikas rezultāts (PR): Uzņēmējdarbības vides konkurētspējas celšana, labākā vieta, kur uzsākt uzņēmējdarbību.</p> <p>1.3. Rīcības virziens: INFRASTRUKTŪRA Politikas rezultāts (PR): Uzņēmumu produktivitātes pieaugums.</p> <p>1.4. Rīcības virziens: INOVĀCIJAS Politikas rezultāts (PR): Inovācijas kapacitātes pieaugums.</p> <p>1.5. Rīcības virziens: Finanšu pieejamība (PR): Kapitāla tirgus attīstība Latvijā</p>
6.	<p>Viedās specializācijas stratēģija 2021-2027</p> <p>LV: https://likumi.lv/ta/id/321037-par-nacionalas-industrialas-politikas-pamatnostadnem-20212027-gadam</p>	<p>Vidēja termiņa teritorijas attīstības plānošanas dokuments</p>	<p>Viedās specializācijas stratēģija (Research and Innovation strategy for smart specialization - RIS3) ir nacionāla mēroga pētniecības un inovācijas stratēģija tautsaimniecības transformācijai uz augstāku pievienoto vērtību un lielāku resursefektivitāti, kas paredz pastāvīgu konkurētspējas priekšrocību atrašanu, stratēģisku prioritāšu izvēli un tādu politikas instrumentu veidošanu, kas maksimāli atraisa valsts uz zināšanām balstīto attīstības potenciālu un sekmē ilgtspējīgu ekonomisko attīstību.</p> <p>Ņemot vērā perspektīvos tautsaimniecības transformācijas virzienus un ekonomiskās attīstības prioritātes, Latvijā ir definētas piecas RIS3 jomas:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. zināšanu ietilpīga bioekonomika; 2. biomedicīna, medicīnas tehnoloģijas, farmācija; 3. fotonika un viedie materiāli, tehnoloģijas un inženiersistēmas; 4. viedā enerģētika un mobilitāte; 5. informācijas un komunikācijas tehnoloģijas.

7.	Noteikumi par valsts atbalstu lauksaimniecībai Pieejams: https://likumi.lv/doc.php?id=263434	Ministru kabineta noteikumi	Noteikumi nosaka pasākumus valsts atbalstam lauksaimniecībai un lauku attīstībai, atbalsta apmēru, kā arī tā piešķiršanas kārtību un kritērijus.
REĢIONA LĪMEŅA			
8.	ZPR Ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2015 – 2030 LV: https://www.zemgale.lv/lv/media/97/download?attachment ENG: https://www.varam.gov.lv/sites/varam/files/02/zemgale_eng.pdf	Vidēja termiņa teritorijas attīstības plānošanas dokuments	Ilgtspējīgas attīstības stratēģijas mērķis ir izveidot un veicināt ilgtspējīgu attīstību, nodrošinot līdzsvaru starp ekonomisko, sociālo un vides jautājumu risinājumiem. Šādas stratēģijas parasti tiek izstrādātas, lai risinātu esošās problēmas un novērstu turpmākas negatīvas ietekmes uz sabiedrību, ekonomiku un vidi. Zemgales plānošanas reģiona ekonomikas profils aptver četrus galvenos specializācijas virzienus (2.1.): 1. Bioekonomika, lauksaimniecība un tās produktu pārstrāde. 2. Dabas resursu (mežu un derīgo izrakteņu) apsaimniekošana. 3. Apstrādes rūpniecība kā pilsētu specializācija. 4. Tūrisms un amatniecība kā reģiona identitātes zīmols. Zemgales plānošanas reģiona ilgtermiņa attīstības prioritātes 2030: P1: Zemgale – reģions ar attīstītu bioekonomiku, lauksaimniecību un uz vietējiem resursiem balstītu pārtikas rūpniecību un amatniecību Horizontālā prioritāte: Izglītība, zinātne, inovācijas un IKT Nākotnē jāstiprina uzņēmēju un zinātnieku savstarpējā sadarbība inovatīvu metožu un tehnoloģiju ieviešanā, kā arī Zemgales izglītības iestāžu – īpaši augstākās un profesionālās – izglītības piedāvājuma elastība un specializācija atbilstoši reģiona ekonomikas profilam un darba tirgus pieprasījumam.
9.	ZPR Attīstības programma 2021-2027 LV: https://www.zemgale.lv/lv/media/98/download?attachment	Vidēja termiņa teritorijas attīstības plānošanas dokuments	Attīstības programma ietver informāciju par plānotajiem pasākumiem un iniciatīvām, lai veicinātu attīstību Zemgales reģionā. Attīstības programma ietver mērķus attiecībā uz teritoriālo attīstību, ekonomisko izaugsmi vai citiem attīstības aspektiem, plānus par resursu izmantošanu, tostarp finanšu un citu resursu sadali projektu un programmu realizācijai. Ar uzņēmējdarbību saistītās prioritātes: P3 Prioritāte Uzņēmumu izaugsme un konkurētspēja Prioritātes mērķis: Sakārtot uzņēmējdarbības ekosistēmu un infrastruktūru, veicināt zināšanu pārnesi un inovācijas Zemgales ekonomikas specializācijas un RIS 3 nozarēs un paaugstināt Zemgales uzņēmēju konkurētspēju pasaules tirgos. Rīcības virzieni: RV 3.1. Uzņēmējdarbībai pievilcīgas vides attīstība un infrastruktūras sakārtošana; RV 3.2. Zināšanu pārnese un tehnoloģiju pārnese Zemgales ekonomikas specializācijas un RIS 3 nozarēs;

			<p>RV 3.3. Kapacitātes stiprināšana investīciju un finanšu kapitāla piesaistē;</p> <p>RV 3.4. Cilvēkkapitāla piesaiste, uzņēmīguma un atvērtās inovācijas kompetenču stiprināšana (t.sk. tūrisma);</p> <p>RV 3.5. Veicināt konkurētspēju vietējā un globālajā tirgū;</p> <p>RV 3.6. Tūrisma produktu un pakalpojumu piedāvājuma un konkurētspējas veicināšana.</p>
VIETĒJA LĪMEŅA			
10.	<p>Aizkraukles novada Attīstības programma 2021. – 2028.gadam</p> <p>LV: https://www.aizkraukle.lv/lv/media/1648/download</p>	Vidēja termiņa teritorijas attīstības plānošanas dokuments	<p>Attīstības programmas Rīcības plāns ietver noteiktus pasākumus, aktivitātes, kurus realizējot tiek izpildīti Stratēģiskajā daļā izvirzītie uzdevumi un sasniegti nospraustie Aizkraukles novada teritorijas attīstības ilgtermiņa un vidēja termiņa uzstādījumi. Rīcības plānā tiek norādīti pasākumi un aktivitātes uzdevumu izpildei, atbildīgie par pasākumu izpildi, izpildes termiņš vai periods, finanšu resursu avoti un iznākuma rezultātvie rādītāji.</p> <p>Prioritāte: SM 2 Attīstīt uzņēmējdarbību pilsētā un laukos. Rīcības virzieni: RV 7.1 Uzņēmējdarbībai nepieciešamās vides sakārtošana; RV 7.2 Cilvēkkapitāla attīstība un uzņēmējspējas veicināšana; RV 7.3 Konkurētspējas un eksportspējas veicināšana; RV 7.4 Tūrisma infrastruktūras un pakalpojumu attīstība un dažādošana;</p>
11.	<p>Bauskas novada Attīstības programma 2022.–2028.gadam</p> <p>LV: https://www.bauskasnovads.lv/lv/media/2791/download?attachment</p>	Vidēja termiņa teritorijas attīstības plānošanas dokuments	<p>Bauskas novada attīstības programma 2022.–2028.gadam ir vidēja termiņa teritorijas attīstības plānošanas dokuments, kurā noteiktas vidēja termiņa prioritātes un pasākumu kopums Bauskas novada ilgtermiņīgas attīstības stratēģijā līdz 2035.gadam izvirzīto ilgtermiņa stratēģisko uzstādījumu īstenošanai. Attīstības programma ir pamats Bauskas novada pašvaldības rīcību un investīciju mērķtiecīgai plānošanai un visa veida investīciju piesaistei.</p> <p>Stratēģiskais mērķis: SM2 Veicināt novada ekonomisko izaugsmi un cilvēkkapitāla attīstību</p> <p>Ilgtermiņa prioritāte: IP 3 Dinamiska uzņēmējdarbības vide, cilvēkkapitāla potenciāls un mobilitāte</p> <p>Vidēja termiņa prioritāte: VTP7 Augoša attīstības vide uzņēmējam /uzņēmējdarbība/</p>
12.	<p>Dobeles novada attīstības programma 2021. – 2027.gadam</p> <p>LV: https://www.dobele.lv/lv/media/5259/download?attachment</p>	Vidēja termiņa teritorijas attīstības plānošanas dokuments	<p>Dobeles novada Attīstības programma 2021. – 2027. gadam ir vidēja termiņa teritorijas attīstības plānošanas dokuments, kurā noteiktas vidēja termiņa prioritātes un rīcības, kuras pašvaldība apņēmusies īstenot novada ilgtermiņīgas, integrētas un koordinētas attīstības nolūkos. Attīstības programma izstrādāta, ievērojot Dobeles novada ilgtermiņīgas attīstības stratēģiju 2021. – 2045. gadam un izvērtējot nacionāla līmeņa, Zemgales plānošanas reģiona un blakus esošo pašvaldību (Jelgavas, Tukuma, Saldus novada) plānošanas dokumentus.</p> <p>Stratēģiskie mērķis: SM2 – Ekonomiski spēcīgs novads</p>

			<p>Vidēja termiņa prioritāte (VTP): VTP2 - Dinamiska uzņēmējdarbības vide. Nodrošināt esošajiem un potenciāli jaunajiem uzņēmējiem piemērotu vidi biznesam un tā attīstībai, kas nodrošina darbavietu (t.sk. labi apmaksātu) pieejamību novada teritorijā un veicina novada ekonomiskās patstāvības sasniegšanu. Novads ir ērts strādāšanai un uzņēmējdarbības īstenošanai.</p>
			<p>Rīcības virzieni: RV9 Uzņēmējdarbības attīstība; RV10 Nodarbinātības attīstība; RV11 Tūrisms.</p>
13.	<p>Jēkabpils novada attīstības programma 2021.–2027.gadam</p> <p>LV: https://geolatvija.lv/geo/tapis#document_22407</p>	<p>Vidēja termiņa teritorijas attīstības plānošanas dokuments</p>	<p>Jēkabpils novada attīstības programma 2021. – 2027.gadam ir vidēja termiņa teritorijas attīstības plānošanas dokuments, kurš kalpo kā vadlīnijas novada attīstības politikas veidošanai, dažādu pašvaldības institūciju darbības plānu izstrādei, pašvaldības budžeta veidošanai un investīciju piesaistei.</p> <p>Stratēģiskais mērķis: SM2 Ekonomisko aktivitāti un ilgtspēju atbalstoša vide</p> <p>Ilgtermiņa prioritātes: IP3 Uzņēmējdarbības veicināšana; IP4 Videi draudzīga saimniekošana.</p> <p>Rīcības virzieni: RV15. Pašvaldības iesaiste prioritāro ražošanas teritoriju attīstībā; RV16. Uzņēmējdarbības izveides un attīstības veicināšana; RV17. Investoru piesaiste; RV18. Novada tēla iesaiste tūrisma mārketinga aktivitātēs; RV19. Tūrisma infrastruktūras un pakalpojumu attīstības veicināšana. RV20. Energoefektivitātes kāpināšana; RV21. Atjaunojamo energoresursu plašāka izmantošana; RV22. Klimatam draudzības transporta infrastruktūras veidošana. RV23. Ūdens apgādes un kanalizācijas sistēmas infrastruktūras attīstība; RV24. Atkritumu apsaimniekošanas pilnveidošana</p>
14.	<p>Jelgavas valstspilsētas un Jelgavas novada attīstības programma 2023.-2029.gadam</p> <p>LV: https://geolatvija.lv/geo/tapis#document_28435</p>	<p>Vidēja termiņa teritorijas attīstības plānošanas dokuments</p>	<p>Jelgavas valstspilsētas un Jelgavas novada attīstības programma 2023.–2029.gadam ir Jelgavas valstspilsētas un Jelgavas novada pašvaldības pirmais kopīgais teritorijas attīstības plānošanas dokuments, kurā ir noteiktas valstspilsētas un novada vidēja termiņa prioritātes, rīcības virzieni un uzdevumi.</p> <p>Stratēģiskais mērķis: SM3 Ekonomiskā attīstība, zināšanu, tehnoloģijas un jauninājumu ieviešana.</p> <p>Vidēja termiņa prioritātes: VP3: Stabila, radoša un ilgtspējīga ekonomika</p> <p>Rīcības virzieni: RV7 Konkurētspējīga, radoša un klimatneitrāla uzņēmējdarbība un industriālā attīstība Uzdevumi: 7.1. Pilnveidot atbalstu uzņēmējdarbības videi; 7.2. Attīstīt infrastruktūru atbilstoši uzņēmējdarbības vajadzībām.</p>

15.	Jelgavas novada Uzņēmējdarbības atbalsta Integrētais attīstības plāns LV: https://www.jelgavasnovads.lv/lv/media/303/download?attachment	2018. - 2028. gadam	Līdz ar Jelgavas novada Uzņēmējdarbības atbalsta attīstības plāna 2018.-2028.gadam izstrādi novada dome akcentē uzņēmējdarbības būtisko lomu novada stabilai attīstībai un definē uzdevumus, kas jāveic, lai nodrošinātu stabilitāti uzņēmējdarbības attīstībai. Rīcības plāns: RV1 Viedas resursu pārvaldes izveide Jelgavas novadā uzņēmējdarbības attīstībai; RV2 Zināšanās balstītas uzņēmējdarbības attīstība Jelgavas novadā; RV3 Vietējo produktu un pakalpojumu atbalsta sistēmas izveide.
-----	--	---------------------	---

Latvijā un Zemgales reģionā izšķiroša nozīme ir politiskajiem dokumentiem, kuru mērķis ir veicināt mazo un vidējo uzņēmumu (MVU) attīstību. Šajās politikās parasti ir izklāstīti finansiālā atbalsta mehānismi, izglītības iniciatīvas un regulējuma vienkāršošana, lai stimulētu uzņēmējdarbības aktivitātes. Tie var ietvert subsīdijas, aizdevumus uzņēmumiem un apmācības programmas, lai uzlabotu prasmes un atvieglotu piekļuvi resursiem. Turklāt politika var veicināt inovāciju un tehnoloģiju attīstību, piedāvājot finansiālu atbalstu pētniecībai un attīstībai. Tirdzniecības uzlabošana gan vietējā, gan starptautiskā mērogā ir vēl viens kontaktpunkts, kas bieži ir saistīts ar tirdzniecības nolīgumiem un eksporta veicināšanu. **Tiek izcelta efektīva komunikācija starp valdību, uzņēmumiem un citām ieinteresētajām pusēm, lai nodrošinātu savstarpēju izpratni par vajadzībām un problēmām, veicinot sadarbības risinājumus.** Šo politiku pielāgošana Zemgales reģionālajām īpatnībām ir būtiska, risinot vietējās problēmas un iespējas veicināt ilgtspējīgu ekonomisko izaugsmi, nodarbinātību un vispārējo uzņēmējdarbības attīstību.

Uzsvars tiek likts uz normatīvo aktu un administratīvo procesu vienkāršošanu, lai radītu uzņēmējdarbībai labvēlīgāku vidi.

3.2. Politikas instrumenta raksturojums un loma

Šīs nodaļas mērķis ir piedāvāt visaptverošu politikas instrumenta – **Zemgales plānošanas reģiona Attīstības programmas**⁴⁵ - izpēti, fokusējoties uz to lomu sadarbības un komunikācijas veicināšanā ar mazajiem un vidējiem uzņēmumiem (MVU) Zemgales reģionā. Primārais izpētes mērķis ir uzlabot informācijas izplatīšanu par publiskajiem konkursiem un veicināt MVU līdzdalību ES struktūrfondu un investīciju fondu un citu publiskā finansējuma avotu finansētajos projektos.

ZPR atbild par reģiona ilgtspējīgas attīstības stratēģijas (2015-2030) un reģionālās attīstības programmas (2021-2027) izstrādi un ieviešanu. Zemgales plānošanas reģiona ilgtspējīgas attīstības stratēģija un attīstības programma ir reģionālās politikas attīstības plānošanas dokumenti, kas kalpo kā vadlīnijas reģionālās attīstības plānošanas dokumentu īstenošanai un reģiona vietējās attīstības plānošanas dokumentu izstrādei. Zemgales plānošanas reģiona attīstības programma 2021.–2027.gadam ir Zemgales plānošanas reģiona vidēja termiņa stratēģiskais dokuments, kas izstrādāts laika posmam no 2021. līdz 2027.gadam.

Attīstības programmas sniedz visaptverošu informāciju par reģiona resursiem, attīstības tendencēm, stratēģiju, ekonomisko specializāciju, prioritārajām nozarēm, rādītājiem un rīcības plāniem.

Zemgales plānošanas reģiona attīstības programma aptver iedzīvotāju struktūras raksturojumu, funkcionālās attīstības zonas, saistību ar valsts plānošanas dokumentiem, ieviešanas un uzraudzības

⁴⁵ ZPR Attīstības programma. Pieejams: <https://www.zemgale.lv/lv/zpr-attistibas-programma-2021-2027>

kārtību, kā arī attīstības programma ietver dažādus pielikumus ar kartēm un plāniem, kas saistīti ar reģionālo attīstību.

Plānošanas reģiona ekonomikas profils nosaka četrus galvenos specializācijas virzienus (RIS3):

- zināšanu ietilpīga bioekonomika ar uzsvāri uz lauksaimniecības potenciāla izmantošanu un tās produktu pārstrādi;
- dabas resursu (mežu un derīgo izrakteņu) apsaimniekošana;
- apstrādes rūpniecība kā pilsētu specializācija;
- tūrisms un amatniecība kā reģiona identitātes zīmols.

Zemgales plānošanas reģiona mērķis ir ar dažādu pasākumu palīdzību veicināt mazo un vidējo uzņēmumu (MVU) izaugsmi un konkurētspēju. Šis mērķis ietverts vienā no ZPR Attīstības programmas prioritātēm.

P3 Prioritāte Uzņēmumu izaugsme un konkurētspēja

Prioritātes mērķis: Sakārtot uzņēmējdarbības ekosistēmu un infrastruktūru, veicināt zināšanu pārnesi un inovācijas Zemgales ekonomikas specializācijas un RIS 3 nozarēs un paaugstināt Zemgales uzņēmēju konkurētspēju pasaules tirgos.

Lai to panāktu, **reģions ir izstrādājis vairākus rīcības virzienus:**

RV 3.1. Uzņēmējdarbībai pievilcīgas vides attīstība un infrastruktūras sakārtošana;
RV 3.2. Zināšanu pārnese un tehnoloģiju pārnese Zemgales ekonomikas specializācijas un RIS 3 nozarēs;
RV 3.3. Kapacitātes stiprināšana investīciju un finanšu kapitāla piesaistē;
RV 3.4. Cilvēkkapitāla piesaiste, uzņēmīguma un atvērtās inovācijas kompetenču stiprināšana (t.sk. tūrismā);
RV 3.5. Veicināt konkurētspēju vietējā un globālajā tirgū;
RV 3.6. Tūrisma produktu un pakalpojumu piedāvājuma un konkurētspējas veicināšana

Plānošanas procesā identificēts, ka ir nepieciešama infrastruktūras uzlabošana, lai veicinātu uzņēmējdarbības attīstību un investīcijas (RV 3.1.), līdz ar to plānošanas reģions ir izstrādājis Zemgales reģiona mobilitātes plānu 2021.-2030.gadam⁴⁶, kas ietver ceļu, komunikāciju, enerģētikas un digitālo infrastruktūras uzlabošanas iespējas period no 2021. līdz 2030.gadam.

Reģiona mērķis ir atbalstīt sociālās uzņēmējdarbības attīstību, apzinot un konsolidējot pašvaldībās esošos resursus sociālo uzņēmumu atbalstam.

Šī rīcības virziena uzdevums ir stiprināt uzņēmējdarbības atbalsta institūciju kapacitāti un sadarbību, uzlabojot sniegto pakalpojumus kvalitāti un daudzveidību reģionā (R.3.1.2.), kas ietver apmācību, prakses un tīklošanās pasākumu organizēšanu. Būtiska ir arī vienotas pieejas darba ar uzņēmējiem ieviešana - platformas veidošana, informācijas apmaiņa un pasākumi u.c. aktivitātes. Iesaistītās puses šīs rīcības izpildē ir pašvaldības, uzņēmējdarbības atbalsta institūcijas, uzņēmēju biedrības, ZPR, ZUC, DIC (IT klasteris, LLU), kas identificētas jau iepriekšējā nodaļā.

Tāpat identificēts, ka būtiska ir efektīva zināšanu un tehnoloģiju pārneses sistēma starp uzņēmumiem un izglītības iestādēm (RV 3.2.). **Ir nepieciešams veidot sadarbības platformas starp uzņēmumiem, zinātniski-pētnieciskajām iestādēm un izglītības iestādēm, lai veicinātu zināšanu un tehnoloģiju apmaiņu un sadarbību.** Attīstības programmā uzsvērts, ka nepieciešams attīstīt mehānismus un instrumentus, kas veicina investīciju piesaisti un kapitāla pieejamību uzņēmumiem (RV 3.3.). Šī procesa īstenošanā iesaistītie dalībnieki ir pašvaldībās, uzņēmējdarbības atbalsta institūcijas, uzņēmēju biedrības, ZPR, ZUC, DIC (IT klasteris, LLU). Lai to īstenotu ir nepieciešams stiprināt pašvaldību

⁴⁶ Zemgales reģiona mobilitātes plāns 2021.-2030, pieejams: <https://www.zemgale.lv/lv/zemgales-regiona-planosanas-dokumenti>

uzņēmēju kapacitāti finanšu piesaistes pieteikumu sagatavošanai privāto investoru, pašvaldību, valsts un ES finanšu atbalsta programmās, t.sk. lielu un stratēģiski nozīmīgu projektu piesaistei. Īstenošanā iesaistītās institūcijas ir ZUC, uzņēmējdarbības atbalsta institūcijas, pašvaldības, LIAA pārstāvniecības Jelgavā un Bauskā, EDIC, LLKC, LLU. Attīstības programmā minēts, ka nepieciešamas darbības, lai īstenotu konkrēto rīcības virzienu, ir apmācību un konsultāciju nodrošināšana atbalsta programmām un finanšu piesaistes instrumentiem, kā arī finanšu piesaistes rīku un risinājumu popularizēšana.

Attīstības programmā uzsvērts, ka ir nepieciešams attīstīt cilvēkkapitālu, veicinot uzņēmējdarbības prasmes un inovāciju spēju (RV 3.4.). Rīcības virziena mērķis ir darbaspēka piesaiste reģionā, cilvēkresursu kapacitātes stiprināšana un ilgāka darbaspēju saglabāšanai, ko ir plānots panākt ar augsti kvalificēta darbaspēka piesaisti un sagatavošanu reģionā, remigrācijas atbalsta pasākumiem un uzņēmīguma un atvērtās inovācijas kompetenču stiprināšanu reģionā, ilgākai darbaspēju saglabāšanai.

Rīcības virziens RV 3.5. paredz, ka ir nepieciešams veicināt uzņēmumu konkurētspēju vietējā un globālajā tirgū. Lai to panāktu ir nepieciešams sekmēt vietējo ražotāju sadarbību un konkurētspēju, kā arī veicināt uzņēmēju starptautisko tirgu apguvi t.sk. koordinējot dalību tirdzniecības misijās un izstādēs. Lai šos mērķus sasniegtu uzņēmumiem ir nepieciešama papildus finansējuma piesaiste, līdz ar to ZPR institūciju komunikācijai ir jābūt vērstai uz šo priekšrocību un vajadzību akcentēšanu. Attīstības programmā atsevišķi uzsvērtā arī tūrisma produktu un pakalpojumu piedāvājumu konkurētspējas veicināšana (RV 3.6.)

Dokumentā ir minēta sociālās uzņēmējdarbības veicināšana un resursu mobilizācija sociālās uzņēmējdarbības atbalstam (R 3.1.3). Tas norāda, ka MVU kopā ar citām ieinteresētajām pusēm, piemēram, pašvaldībām, uzņēmējdarbības atbalsta iestādēm un uzņēmēju asociācijām, ir iesaistīti ar sociālo uzņēmējdarbību saistītas politikas veidošanā.

MVU iesaiste tiek izcelta reģionālo projektu koordinēšanā. Tas liecina, ka **MVU aktīvi piedalās projektu izstrādē un īstenošanā**, kas saistīti ar dažādām nozarēm, tostarp uzņēmējdarbību, amatniecību un vietējo ražošanu. Tāpat minēta **plānošanas reģiona nozaru vadlīniju izvērtēšana un sastādīšana**. Tas nozīmē, ka ar MVU apspriežas un to perspektīvas tiek ņemtas vērā, veidojot politiku un vadlīnijas dažādām nozarēm.

Kopumā MVU ir izšķiroša loma politikas veidošanā, sniedzot ieguldījumu, zināšanas un atgriezenisko saiti par dažādiem ekonomiskiem un sociāliem jautājumiem. Uzņēmumu iesaistīšana nodrošina, ka

politika ir pielāgota mazo un vidējo uzņēmumu vajadzībām un izaicinājumiem.

ZPR Attīstības programmas 3.prioritātes mērķis ir sakārtot uzņēmējdarbības ekosistēmu un infrastruktūru, veicināt zināšanu pārnesi un inovācijas Zemgales ekonomikas specializācijas un RIS 3 nozarēs un paaugstināt Zemgales uzņēmēju konkurētspēju pasaules tirgos.

Vīzija uz 2027.gadu ir reģions ar konkurētspējīgu ekonomiku, modernu uzņēmējdarbības vidi, eksporta pieaugumu Zemgales ekonomikas specializācijas nozarēs un atbalstošu uzņēmējdarbības vidi.

Nepieciešamība uzlabot esošo politikas instrumentu kļūst acīmredzama, saskaroties ar noteiktām problēmām. **Neefektivitāte informācijas izplatīšanā** var kavēt politikas efektivitāti. To varētu izraisīt novecojuši saziņas kanāli, mērķtiecīgas informācijas trūkums vai nepietiekami resursi, kas veltīti izplatīšanas procesam. Turklāt, ja MVU līdzdalības līmenis joprojām ir

zems, neskatoties uz pieejamo finansējumu, tas liecina, ka pašreizējā politika, iespējams, neveicina to iesaistīšanos.

Proaktīva pieeja politikas uzlabošanai ietver šo izaicinājumu risināšanu un instrumenta pielāgošanu uzņēmējdarbības vides dinamikai Zemgales reģionā. **Uzlabošanas stratēģijas varētu ietvert moderno komunikāciju tehnoloģiju integrāciju, lai uzlabotu informācijas sasniedzamību un pieejamību, sadarbību ar vietējām uzņēmēju asociācijām, atgriezeniskās saites mehānismu izveidi, lai apkopotu MVU ieguldījumu, nodrošināt pielāgošanos mainīgajām MVU vajadzībām un mainīgajām finansēšanas iespējām.**

Visbeidzot, niansēti pārbaudot politikas instrumentu, tā funkcijas un problēmas, ar kurām tas saskaras, uzlabojumus var stratēģiski īstenot. Modernizējot komunikācijas kanālus, veicinot sadarbību ar ieinteresētajām pusēm un uzturot dinamisku pieeju, veicot regulāras pārskatīšanas, politikas instruments Zemgales reģionā var tikt pilnveidots tā, lai tas labāk atbilstu tā mērķim veicināt sadarbību, komunikāciju un MVU dalību ES finansētos projektos un citos publiskā finansējuma iniciatīvas.

Straujas tehnoloģiju izmaiņas var ietekmēt dažādas nozares, tostarp lauksaimniecību, ražošanu un pakalpojumus. Ja esošajā programmā nav iekļautas stratēģijas tehnoloģiju sasniegumu izmantošanai, tā var atpalikt no jauninājumu un konkurētspējas atbalsta. Tas varētu ietvert finansēšanas mehānismu izveidi digitālajai pārveidei, mācību programmu piedāvāšanu par jaunām tehnoloģijām vai sadarbības veicināšanu starp vietējiem uzņēmumiem un tehnoloģiju novatoriem.

Politikas instrumentam ir galvenā loma komunikācijas veicināšanā ar mazajiem un vidējiem uzņēmumiem Zemgales reģionā. Pašreizējās politikas mērķis ir racionalizēt procesu, lai MVU paziņotu attiecīgu informāciju par publiskajiem uzaicinājumiem un finansējuma iespējām. Tomēr ir ļoti svarīgi pārbaudīt esošo kanālu un mehānismu efektivitāti, lai nodrošinātu, ka informācija ir viegli pieejama mērķauditorijai.

Viens no galvenajiem aspektiem ir efektīvas informācijas izplatīšanas veicināšana.

Rekomendācijas ZPR Attīstības programmas pilnveidei

Viens no uzņēmumu galvenajiem šķēršļiem publiskā finansējuma piesaistīšanā ir ierobežotā uzņēmumu resursu kapacitāte, līdz ar to vienam no attīstības programmas rīcības virzieniem vai uzdevumiem būtu jābūt uzņēmumu iekšējās kapacitātes paaugstināšana un veicināšana. Uzņēmumiem ir nepieciešams piedāvāt finansiālu vai konsultatīvu atbalstu iekšējās kapacitātes trūkuma pārvarēšanai.

ZPR rekomendējams stiprināt atgriezeniskās saites mehānismus, iegūstot sistemātisku atgriezenisko saiti no MVU, lai nepārtraukti uzlabotu finansēšanas procesus un pielāgotu reģiona attīstības programmu mainīgajām uzņēmējdarbības sektora vajadzībām.

Uzņēmumu kapacitātes problēmas tiek saistītas ar šķērslī uzņēmumiem izprast bieži vien sarežģīto publiskā finansējuma pieteikuma valodu, tāpēc attīstības programmā tiek rekomendēts ieviest pasākumus/mācības, kas vērstas uz racionālu pieteikšanās procesa skaidrošanu.

Nemot vērā kopējās Eiropas un Latvijas tendences digitalizācijas jautājumos, ZPR rekomendēts attīstības programmā iekļaut vairāk vērstas iniciatīvas MVU digitalizācijas jomā.

ZPR Attīstības programmā šobrīd nav iekļauti konkrēti rīcības virzieni komunikācijas uzlabošanas jomā ar MVU, līdz ar to ir nepieciešams akcentēt regulāras komunikācijas un atgriezeniskās saites sistemātiskuma nozīmīgumu.

ZPR Attīstības programmā ir nepieciešams paredzēt iespēju finanšu atbalstu MVU sniegt ne tikai valsts vai pašvaldības, bet arī reģiona līmenī, prioritātēm, kas aktualizētas ZPR attīstības programmā.

3.3. Sadarbība (un komunikācija) ar uzņēmējdarbības organizācijām un MVU, galvenie administratīvie instrumenti un metodes, piekļuve finansējumam.

Sadarbības un komunikācijas mērķis

Valsts institūciju, uzņēmējdarbības organizāciju un komersantu sadarbības un komunikācijas primārais mērķis, īpaši saistībā ar komersantu dalību publiskajos konkursos, ir veicināt pārskatāmu, godīgu un efektīvu sadarbību starp publisko un privāto sektoru.

Mērķis ir radīt vidi, kurā komersanti var aktīvi piedalīties publiskā finansējuma sadales procesos, dot ieguldījumu ekonomikas attīstībā un nodrošināt efektīvu publisko resursu sadali.

Valsts institūciju galvenie uzdevumi:

- **Informācijas izplatīšana:** valsts iestādes ir atbildīgas par skaidras un visaptverošas informācijas sniegšanu par gaidāmajiem publiskajiem uzaicinājumiem, tostarp par projektu detalizētu informāciju, atbilstības kritērijiem un iesniegšanas prasībām.
- **Vadība un atbalsts:** valsts iestādēm ir jāpiedāvā norādījumi un atbalsts uzņēmumiem visā pieteikšanās procesā. Tas var ietvert seminārus, apmācības un palīdzību juridisko un procesuālo aspektu izpratnē.
- **Godīgas konkurences nodrošināšana:** valsts iestādēm ir izšķiroša loma godīgas konkurences nodrošināšanā, nosakot pārredzamus vērtēšanas kritērijus, veicot objektīvus novērtējumus un novēršot interešu konfliktus.
- **Tiesiskā atbilstība:** valsts iestādēm ir jānodrošina, lai visi publiskie uzaicinājumi un iepirkuma procesi atbilstu attiecīgajiem likumiem, noteikumiem un ES direktīvām, veicinot tiesisko atbilstību un atbildību.

Galvenie instrumenti un metodes

Oficiālās tīmekļa vietnes: efektīva komunikācija tiek veicināta, izmantojot dažādus kanālus, tostarp oficiālās tīmekļa vietnes.

Mājas lapās tiek publicēti fondu un atbalsta programmu apraksti, pieteikumu veidlapas un norādījumi, informācija par projektu izvērtēšanu, finanšu un publiskie pārskati, informācija par iespējām saņemt konsultācijas.

Atsauces uz ZPR ieinteresēto pušu mājas lapām skatīt 6.nodaļā

Semināri un diskusijas

Atbalsta institūcijas organizē darbnīcas un seminārus, lai izglītotu uzņēmumus par iepirkuma procesu, juridiskajām prasībām un paraugpraksi veiksmīgai dalībai publiskā finansējuma konkursos.

Piemērs: LIAA Tiešsaistes seminārs "Atbalsts eksporta veicināšanai", pieejams: <https://www.liaa.gov.lv/lv/notikums/tiessaistes-seminars-atbalsts->

FM, EM, ZM, LM, VARAM

Altum, CFLA, LIAA, LAD, LTRK, NVA, LSUA, Partnerības

ZPR, ZUC, EDIC

Labās prakses piemēri medijos: lai veicinātu uzņēmumu iesaisti un izpratni par finansējuma iegūšanas iespējām

Piemērs: Raksts Delfi.lv "10 Latvijas jaunuzņēmumu veiksmes stāsti, kas noteikti jāzina", pieejams: <https://www.delfi.lv/business/44467736/tehnologijas/51268769/10-latvijas-jaunuznemumu-veiksmes-stasti-kas-noteikti-jazina>

Altum, LIAA

Pašvaldību mediji

LIAA pārstāvniecības

Sociālie mediji: Valsts un pašvaldības iestādes, uzņēmējdarbības atbalsta institūcijas regulāri izmanto sociālo mediju platformas, lai izplatītu informāciju par aktuālajām iespējām pieteikties finansiālajam atbalstam.

Piemērs: Lauku atbalsta dienesta Facebook lapa, pieejams:

<https://www.facebook.com/LADLatvija/>

Sociālos medijus kā komunikācijas metodi izmanto visas ZPR ieinteresētās institūcijas

Informatīvi materiāli un rokasgrāmatas: lai īstenotu efektīvu attālināto atbalstu uzņēmumiem, noderīgs instruments ir institūciju izstrādātās **vadlīnijas, rokasgrāmatas un citi informatīvie materiāli**, kas parasti pieejami institūciju mājas lapās.

FM, EM, ZM, LM, VARAM

Altum, CFLA, LIAA, LAD, Partnerības

EDIC

Elektroniskās pieteikšanās sistēmas

efektīva komunikācija tiek veicināta, izmantojot dažādus kanālus, tostarp oficiālās tīmekļa vietnes.

Mājas lapās tiek publicēti fondu un atbalsta programmu apraksti, pieteikumu veidlapas un norādījumi, informācija par projektu izvērtēšanu, finanšu un publiskie pārskati, informācija par iespējām saņemt konsultācijas.

CFLA,
ALTUM,
LIAA un LAD

Daudzi uzņēmumu veiksmes stāsti un aicinājumi pieteikties finansējumam tiek **publicēti sociālo mediju kontos**, piemēram, Facebook, Twitter, Instagram. Diskusiju, semināru un instrukciju video pieejami sociālo mediju kanālā YouTube, piemēram, [Altum Youtube konts](#). Īpaši izceļas video sērijas ar nosaukumus [ALTUM drosmes stāsti](#), kas apvieno dažādu nozaru uzņēmēju stāstus par uzņēmējdarbības uzsākšanu vai paplašināšanu.

Tāpat aktīvs un vizuāli piesaistošs Youtube kanāls ir [LIAA](#). Izmantojot šo kanālu sabiedrība tiek informēta par pieteikšanās iespējām inkubācijas programmās, apmācībām, labās prakses piemēriem un citiem pasākumiem.

Institūciju un uzņēmumu pārstāvji regulāri piedalās **podkāstu ierakstos**, piemēram, raidījumā [Krustpunktā](#) vai raidījumā [DIGITEV](#). Īpaši izceļas LIAA veidotais podkāsts "[UZNĒMĒJSPĒJA](#)", kas apkopo LIAA pārstāvēto labās prakses piemērus, uz sarunu aicinot uzņēmējus, kas piedalās vai ir absolvējuši Inkubācijas programmas.

Labās prakses piemēri medijos. Viena no aktīvākajām institūcijām, kas bieži redzama sabiedriskajos medijos ir Altum. Piemēram, "[Latvijas jaunuzņēmums 'Supliful' vienojas par aizdevumu līdz 2 miljoniem eiro](#)". Tāpat Altum īpaši izceļ atbalstu sociālajiem uzņēmumiem, izceļot sociālo uzņēmumu nozīmīgumu sabiedrībā – [video](#);

Altum mājas lapā ir pieejami dažādi palīgmateriāli, lai palīdzētu uzņēmumiem pieteikšanās procesā. Piemēram, Altum ir izstrādājis [palīgmateriālu elektroniskās pieteikšanās sistēmas mans.altum.lv lietošanai](#). Visi palīgmateriāli ir pieejami sadaļā [Dokumenti](#).

Veido video reklāmas un stāstus – Youtube.

Piedāvā finansiālo atbalstu uzņēmumiem, it īpaši jaunuzņēmumiem un starta projektu attīstībai, apmācību laikā uzņēmumiem ir pieejamas izstrādātas darba burtnīcas, kas kalpo kā vadlīnijas inkubācijas procesam.

LIAA pārstāvniecības piedāvā sadarbību ar pieredzējušiem mentoriem un ekspertiem, ne tikai tieši saistītiem ar uzņēmējdarbību. Piemēram, tiek piedāvātas arī runas skolas nodarbības;

Aktīvi veicina komunikāciju un tīklošanos, rīkojot dažādus pasākumus.

Kopienas un grupu sarakstes

Grupu sarakstēm tādās lietotnēs, kā SLACK un WhatsApp var būt būtiska loma efektīvai un ātrai komunikācijai. Grupu sarakstes sniedz ātrumu un efektivitāti, vieglu piekļuvi informācijai, iespējas nosūtīt mazāk formālu ziņu, tāpat tiek veicināta grupas sadarbība un informācijas koplietošana. Šādas saziņas iespējas lieto, LIAA pārstāvniecības, Partnerība Lielupe un LTRK.

Tīklošanas pasākumi un pieredzes apmaiņas pasākumi

Būtisku lomu tīklošanās un pieredzes apmaiņas pasākumu īstenošanā ieņem LIAA pārstāvniecības. LIAA pārstāvniecību sniegtais finansiālais atbalsts tiek apvienots ar uzņēmējdarbībai pozitīvu un motivējošu vidi, kas tiek veicināta ar dažādiem tīklošanās pasākumiem. Šis ir efektīvs veids kā uzņēmēji var iedvesmoties gan no citu veiksmēm, gan neveiksmēm. Inkubatoru dalībnieki regulāri tiekas [CHECK IN](#) pasākumos, kuros tiek pārrunāti grūtības un veiksmes inkubācijas procesā. Satikšanās reizes notiek brīvā un neformālā atmosfērā, kas veicina dialoga rašanos. Tāpat LIAA pārstāvniecības rīko uzņēmēju iedvesmas vakarus [“Lūst vai Plīst”](#);

Zemgales plānošanas reģiona tīklošanās pasākumu organizēšanā būtiska loma ir ZRKAC. Centrs jau 13.reizi rīkoja Jelgavas valstspilsētas un Zemgales reģiona amatnieku un mājražotāju [kontaktbiržu](#), kurā piedalījās 100 mājražotāju un amatnieku, iepazīstinot ar dažādiem oriģināliem darinājumiem, veidojot savstarpēju komunikāciju, daloties idejās un apsverot iespējamās turpmākas sadarbības. Tāpat centrs organizē Jelgavas pilsētas [“Gada balvu uzņēmējdarbībā”](#), kur 2023.gadā pasniegtas 9 balvas Jelgavas uzņēmējiem. Šādus pasākumus rīkos arī citas ZPR pašvaldības. Šādi pasākumi ne tikai ļauj uzņēmumiem justies novērtētiem un pamanītiem, bet arī veicina uzņēmumu savstarpējo kontaktēšanos. Tāpat ZRKAC sadarbībā ar ZPR rīko uzņēmējiem iedvesmojoši izglītojošu pasākumu [“Biznesa pavasaris”](#). Pasākumā uzstājas vairāki runātāji ar mērķi informēt uzņēmējus par aktuālajiem jautājumiem, piemēram, ekonomikas attīstība, inovācijas atbalstu uzņēmējdarbībā un uzņēmēju pieredzes stāsti. ZRKAC rīko pasākumus arī [Digitālās nedēļas](#) ietvaros, kas paredzēti gan uzņēmējiem, gan sabiedrībai kopumā.

Bezmaksas drukātie materiāli. Dažādas institūcijas piedāvā arī drukāto materiālu pieejamību un piegādi uz adresi. Daļu materiālu pieejami gan drukātā, gan elektroniskā formātā, piemēram LLKC Lauku lapa, elektroniski pieejama [šeit](#). Tāpat aktīvi drukātos medijus izmanto pašvaldības, katru mēnesi visiem novada iedzīvotājiem piegādājos novada avīzi, piemēram, [Jelgavas novada ziņas](#). Informatīvo izdevumu meža īpašniekiem [“Ciekurs”](#) sagatavo un izdod Meža konsultāciju pakalpojumu centrs (MKPC) Valsts Lauku tīkla pasākumu ietvaros.

Dažu konkursu un projektu pieteikšanās procedūras var tikt veiktas elektroniski, izmantojot speciāli izstrādātas elektroniskās pieteikšanās sistēmas, kas ļauj pieteikt projektus tiešsaistē un sekmē pieteikumu procesa efektivitāti un pārredzamību. Šādas elektroniskās pieteikšanās sistēmas Latvijā lieto tādas institūcijas kā CFLA, Altum, LIAA un LAD.

Būtiski, ka šāda elektroniskā pieteikšanās sistēma tiek atbalstīta ar pieteikuma aizpildīšanas metodiku un vadlīnijām vai rokasgrāmatu, kas sniedz vispārīgu sistēmas aprakstu un lietošanas instrukcijas. Elektroniskā pieteikšanās sistēma sniedz tādas priekšrocības kā pieejamību un pieteikuma aizpildīšanas ērtums, tiek samazināti administratīvie izdevumi, jo sistēma automatizēt daudzas procedūras, piemēram, dokumentu iesniegšanu un verifikāciju. Tāpat pieteikuma aizpildīšana notiek ātrāk un efektīvāk, tiek nodrošināta pārredzamība un viegla izsekojamība, jo tiek saglabāti visi iesniegtie

dokumenti un veiktās darbības, kas ļauj viegli izsekot pieteikumu statusam. **Ņemot vērā šos ieguvumus, tiek rekomendēts arī pašvaldībās, kur pieteikumu iesniegšana šobrīd notiek papīra formātā, ieviest elektronisko pieteikšanās sistēmu.**

Nozīme no valsts pārvaldes perspektīvas:

- **Uzlabota konkurence un kvalitāte:** aktīva un efektīva komunikācija mudina piedalīties plašāku uzņēmumu loku, veicinot konkurences palielināšanos. Tas savukārt var radīt kvalitatīvākus un ekonomiski izdevīgākus risinājumus valsts projektiem.
- **Caurspīdīga pārvaldība:** proaktīva komunikācija veicina pārskatāmību pārvaldībā. Ja valsts iestādes atklāti apmainās ar informāciju, tas vairo uzticību, samazina korupcijas riskus un parāda atbildību iedzīvotāju un uzņēmumu priekšā.
- **Efektīva resursu piešķiršana:** uzlabota komunikācija nodrošina, ka uzņēmumiem ir skaidra izpratne par publiskā sektora vajadzībām, veicinot precīzāku resursu sadali un projektu plānošanu. Šī efektivitāte nāk par labu gan valsts iestādēm, gan iesaistītajiem uzņēmumiem.
- **Inovācijas un sadarbība:** aktīva saziņa ar uzņēmumiem veicina inovāciju un sadarbību. Veicinot divvirzienu komunikācijas kanālu, valsts iestādes var izmantot privātā sektora zināšanas, radot novatoriskākus risinājumus.

2024. gada 13. februārī ZPR rīkoja ieinteresēto pušu darba sanākumi “Uz MVU mērķēta inovatīva komunikācija”⁴⁷, lai pārrunātu iespējas uzlabot komunikāciju ar MVU. No semināra piezīmēm secināms, ka eksperti iesaka vairākus nozīmīgus uzlabojumus ZPR komunikācijā ar MVU. Tiek uzsvērtā nepieciešamība **personalizēt pieeju**, saziņā akcentējot personisku pieskārienu, atpazīstot atsevišķus adresātus, ņemot vērā viņu unikālās intereses un vēlmes. Ir ieteikums izveidot **vienotu platformu visai saziņai**, kas varētu centralizēt mijiedarbību un padarīt informāciju pieejamāku. Šī platforma varētu veicināt savienojumus, pamatojoties uz interešu grupām vai tēmām. Ir ekspertu norādes, ka kvalitatīvas klātbūtnes uzturēšana sociālajos tīklos, piemēram, Facebook, Instagram un LinkedIn, ir ļoti svarīga. Tas nozīmētu būtiskas un viegli saprotamas informācijas apmaiņas stiprināšanu. Attiecībā pret satura stratēģiju eksperti iesaka **izvairīties no sadrumstalota digitālā formāta** un tā vietā izveidot skaidru satura stratēģiju, kas ietver mērķauditorijas kanālu atlasīšanu, bagātīga satura izplatīšanu, viegli saprotamu valodu un izmantot stāstus un stāstījumus saziņā, lai padarītu saturu saistošāku. Eksperti **ierosina izmantot digitālos datu analīzes rīkus**, piemēram, Google Analytics, lai izprastu mērķauditorijas mijiedarbību un preferences un lietotāja pieredzes (UX) dizaina akcentēšanu, lai palīdzētu padarīt lietotāja mijiedarbību ar komunikāciju intuitīvāku un efektīvāku. Eksperti **kā labās prakses uzsvēra kopgrupu platformas**, piemēram, Slack kopienas grupas izveidi. Eksperti norādīja, ka nepieciešams atpazīt un risināt tādas problēmas kā psiholoģiskie aspekti, stereotipi un nepieciešamība pēc iekļaujošākas komunikācijas sistēmas. daļa piedāvāto risinājumu ietver **visaptverošas komunikācijas stratēģijas izstrādi, labākās prakses apmaiņu un, iespējams, vienota informācijas meklēšanas portāla izmantošanu**. Tāpat ieteikts uzlabot biznesa speciālistu kapacitāti un izmantot finansējuma iespējas. Īpaši tika atzīta digitalizācijas nozīme komunikācijas stratēģijā. Tas ietver vietņu optimizēšanu, labas informācijas strukturēšanu, nodrošināšanu un pieejamības nodrošināšanu vienviet. Eksperti iesaka pievērsties informācijas izkliedētajai struktūrai un **nodrošināt, lai visi attiecīgie dati būtu pieejami vienviet**. Kopumā eksperti darba seminārā iesaka daudzpusīgu pieeju, lai uzlabotu saziņu ar MVU, koncentrējoties uz personalizāciju, digitālo klātbūtni, lietotāju pieredzi, datu analīzi, informācijas strukturālu pieejamību un kapacitātes palielināšanu.

Centoties uzlabot saziņu ar mazajiem un vidējiem uzņēmumiem, īpaši svarīga ir pielāgota pieeja. Tas ietver MVU īpašo vajadzību dziļu izpratni, kas noved pie pielāgota atbalsta sniegšanas un pielāgotas atbalsta pasākumu sniegšanas. Turklāt galvenā loma ir kopīgas pieredzes un nepārtrauktas mācīšanās vides veicināšanai. Veicinot atklātas diskusijas un zināšanu apmaiņu, valsts un reģiona atbalsta institūcijas var būtiski uzlabot savu darbību un komunikācijas efektivitāti. Mērķtiecīgas iesaistes

⁴⁷ INTERREG EUROPE programma 2021.-2027.gadam, Projekta Nr. 01C0183, “Uz MVU mērķēta inovatīva komunikācija”/ Innovating communication targeted to SMEs/ InnoCom, Otrā Ieinteresēto pušu sanākums/ 2nd Stakeholders Meeting

iniciatīvas, tostarp informatīvu ceļvežu un reālu pieredzes piemēru un izglītības programmu izmantošana, kas stratēģiski īstenotas konsultatīvas atbalsta sniegšanas procesā, var sniegt maksimālo efektivitāti komunikācija procesā ar mazajiem un vidējiem uzņēmumiem.

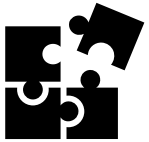

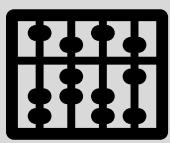

Tāpat būtiska ir mūsdienīgu komunikācijas metožu izmantošana. Tīmekļa vietnes, sociālie mediji un mobilās aplikācijas sniedz ātru un viegli pieejamu informāciju interesentiem. Sociālie mediji piedāvā interaktīvu platformu, kurā var dalīties ar jaunumiem un saņemt reāllaika atsauksmes, savukārt mobilās aplikācijas un tiešsaistes semināri nodrošina iespēju piedāvāt detalizētu informāciju un praktiskus padomus. Personalizētas e-pasta kampaņas un portāli veicina tiešu saziņu ar interesentiem, piedāvājot pielāgotu informāciju un resursus, kas atbilst viņu individuālajām vajadzībām. Šīs metodes ne tikai veicina ātru informēšanu, bet arī sekmē dialogu un iesaistīšanos, nodrošinot efektīvu saziņu par publisko finansējumu.

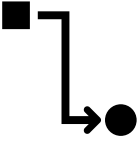

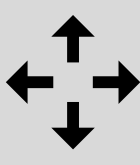

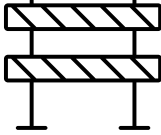

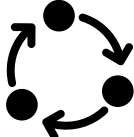
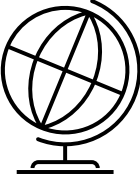

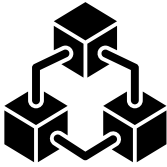

Mūsdienīgu komunikācijas metožu lietošana saziņā par publiskā finansējuma pieejamību ir būtiska, lai nodrošinātu efektīvu informēšanu un iesaistīšanos.

Uzticamu attiecību veidošana un uzturēšana ir efektīvas komunikācijas pamats. Apspriešanās un sadarbība ar MVU liecina par patiesu vēlmi uzklaut un reaģēt uz to vajadzībām, veicinot pozitīvu attieksmi pret Zemgales plānošanas reģiona atbalsta institūcijām. Kā iepriekš minēt, Zemgales plānošanas reģiona atbalsta institūcijas savā starpā veido vienotu un efektīvu saziņas tīklu, kurā vitāli nozīmīgi ir iekļaut arī pašus uzņēmumus, jo efektīvu un pamatotu sūdzību vai ieteikumu izskatīšana un iekļaušana vēl vairāk stiprina iesaistīšanos, vairo uzticību un veicina pozitīvu attieksmi pret valsts un reģiona atbalsta institūcijām.

4. SVID analīze

IEKŠĒJIE FAKTORI			
STIPRĀS PUSES		VĀJĀS PUSES	
	Spēcīgs un vienots uzņēmējdarbības atbalsta tīkls. ZPR pastāv efektīva sadarbība starp dažādām uzņēmējdarbības atbalsta institūcijām.	Sarežģīti pieteikšanās procesi. Apgrūtinātas un sarežģītas pieteikšanās procedūras, kas daļēji attur uzņēmumus no aktīvas dalības publiskos uzaicinājumos.	
	Aktīva uzņēmumu iesaiste. Veiksmīga uzņēmumu iesaiste un līdzdalība publiskajos uzaicinājumos reģionā, veicinot vietējās atbildības un apņemšanās sajūtu.	Ierobežota uzņēmumu iekšējā kapacitāte. Uzņēmuma iekšienē trūkst papildus resursi, lai izpildītu pieteikšanās procesā nepieciešamās darbības.	
	Aktīvas un ieinteresētas pašvaldības uzņēmējdarbības vides attīstīšanā.	Fondu kritēriju elastības trūkums. Fondu piešķiršanas kritēriju neelastība, kas var neatbilst dažādām vajadzībām un izaicinājumiem, ar kuriem saskaras dažādi uzņēmumi. Standartizēts – neelastīgs nacionālais atbalsta piedāvājums. Nav izstrādāts mehānisms, kas ļautu piešķirt finansējumu reģiona ietvaros, atbilstoši Zemgales plānošanas reģiona prioritātēm un attīstības virzieniem.	
	Līdzekļu sadales efektivitāte. Caurspīdīgs pieteikšanās process, vienkāršoti apstiprināšanas mehānismi, identificēšana un izmantošana veicina līdzekļu sadales efektivitāti.	Komunikācijas šķēršļi. Daļēji mazefektīvi komunikācijas kanāli un birokrātiskie šķēršļi starp valsts pārvaldi un uzņēmumiem kavē vienmērīgu informācijas plūsmu un sadarbību.	

	<p>Reģiona stratēģiskā atrašanās vieta. Galvaspilsētas, maģistrāļu, transporta maršrutu un ostu salīdzinošs tuvums veicina gan uzņēmējdarbības, gan citu sociālekonomisku procesu attīstību.</p>	<p>Informācijas pieejamība. Esošie informācijas avoti nav ērti lietojami un, lai tiem piekļūtu, nepieciešams pārāk daudz laika.</p>	
	<p>Saskaņotība ar uzņēmējdarbības mērķiem. Līdzekļu piešķiršana atbilst uzņēmumu stratēģiskajiem mērķiem, veicinot saistības un atbildību.</p>	<p>Nekonsekventa līdzekļu izmaksa. Kavējumi vai nekonsekvences līdzekļu izmaksāšanā, radot nenoteiktību un finansiālu spriedzi uzņēmumiem.</p>	
	<p>Nemitīga atbalsta kapacitātes palielināšana. Arvien tiek piemēroti jauni atbalsta mehānismi un apmācības programmas, kas uzlabo uzņēmumu spēju orientēties un veiksmīgi piekļūt līdzekļiem.</p>	<p>Priekšstats par sarežģītību. Uzņēmumu priekšstats, ka finansējuma iegūšanas process ir sarežģīts un ne katram iespējams.</p>	
	<p>Jaudīgs un stabils interneta pārklājums. Lielākajai daļai Latvijas un Ziemeļlatvijas iedzīvotāju ir pieejama stabila interneta pieslēguma un ir pamata digitālās prasmes.</p>	<p>Mazo uzņēmumu skaita samazināšanās reģionā. Mazie uzņēmumi piedzīvo problēmas, kas ietekmē nodarbinātību un ekonomikas daudzveidību.</p>	
	<p>Ātra un kvalitatīva valsts iestāžu pieejamība ZPR. Uzņēmumi ZPR iestāžu sasniedzamību vērtē kā ļoti labu un pieejamu dažādiem uzņēmumiem.</p>	<p>Ārvalstu tiešo investīciju (ĀTI) samazinājums. Liecina par ārvalstu investīciju intereses samazināšanos, kas ietekmē ekonomikas izaugsmi.</p>	
	<p>Spēcīgs pētniecības iestāžu pārklājums reģionā. Veicinot uzņēmējdarbības izaugsmi ar inovācijām, uzņēmumiem nozīmīgs atbalsts ZPR ir spēcīgais pētniecības institūciju pārklājums reģionā.</p>	<p>Atgriezeniskās saites trūkums. Nav izstrādāts vienots un sistemātisks process, kā uzņēmumi valsts iestādēm var sniegt atgriezenisko saiti par pieteikšanās procesu un procesā radušajiem šķēršļiem.</p>	

ĀRĒJIE FAKTORI			
IESPĒJAS		DRAUDI	
	Digitālā transformācija. Digitālo platformu izmantošana pieteikumu procesiem, apstiprinājumiem un saziņai, uzlabojot efektivitāti un pieejamību uzņēmumiem.	Ekonomiskā lejupslīde. Ekonomikas lejupslīde var samazināt līdzekļu pieejamību un ierobežot atbalstu, ko uzņēmumi var saņemt.	
	Pielāgotas atbalsta programmas. Reģionam specializētu atbalsta programmu izstrāde, kas atbilst dažādu reģionu, uzņēmējdarbības nozaru un lieluma unikālajām vajadzībām.	Politikas izmaiņas. Neparedzētas izmaiņas valdības politikā vai noteikumos, kas varētu ietekmēt publisko līdzekļu pieejamību vai sadali.	
	Inovācijas stimuli. Fondu vai stimulu ieviešana īpaši inovatīviem projektiem, mudinot uzņēmumus ieguldīt pētniecībā un attīstībā.	Nevienlīdzīga piekļuve finansējumam, kas rada konkurences atšķirības starp uzņēmumiem, kas, iespējams, dod priekšroku lielākām korporācijām pār mazākiem uzņēmumiem.	
	Papildus ES finansējuma iespējas. Izpētīt iespējas pastiprinātai sadarbībai ar ES programmām, piesaistot papildu resursus un zināšanas.	Sabiedrības uztvere. Negatīva sabiedrības uztvere par līdzekļu sadales godīgumu un efektivitāti, kas izraisa skepsi un samazina līdzdalību.	
	Sadarbības iniciatīvas. Stratēģisku partnerību veidošana ar nozares asociācijām un biznesa tīkliem, lai palielinātu publisko konkursu sasniedzamību un ietekmi.	Globālās krīzes. Ārējie satricinājumi vai globālās krīzes (piemēram, pandēmijas, ģeopolitiski notikumi), kas var novērst uzmanību un resursus.	
	Labās prakses pieredzes apmaiņa. Veicināt ES dalībvalstu labās prakses pieredzes apmaiņu, lai veicinātu efektīvāku komunikāciju ar uzņēmumiem.	Nepareizi noteiktas prioritārās nozares. Finansējumu nav pieejams nozarēm, kurām konkrētajā reģionā tas visvairāk ir nepieciešams.	
	Birokrātijas mazināšana. Atvieglotas pieteikšanās procedūras izstrāde, kas krietni samazinātu uzņēmuma iekšējo resursu nepieciešamību.	Samazinās iedzīvotāju skaits gan reģionā, gan valstī.	

5. Esošās nepilnības, šķēršļi un jomas, kas jāuzlabo

ŠĶĒRŠĻI	APRAKSTS	IDENTIFICĒTIE RISINĀJUMI	INFORMĀCIJAS AVOTS
<p>ESOŠIE INFORMĀCIJAS AVOTI NAV ĒRTI LIETOJAMI UN, LAI TIEM PIEKĻŪTU, NEPIECIEŠAMS PĀRĀK DAUDZ LAIKA</p> 	<p>Uzņēmumi uzskata, ka esošie informācijas avoti (dažāds mājas lapas, sociālo tīklu konti, informatīvie materiāli) nav ērti lietojami un iepazīšanās ar informāciju prasa pārāk daudz laika</p>	<p>Vienota tiešsaistes portāla ieviešana ar uzlabotu meklēšanas funkcionalitāti var uzlabot informācijas izguves efektivitāti. Portālam ir jābūt optimizētam lietošanai mobilajās ierīcēs, un tajā var iekļaut interaktīvus informācijas paneļus, lai vizuāli attēlotu sarežģītus datus.</p> <p>Integrēt informācijas avotus ar bieži lietotiem rīkiem vai platformām, lai samazinātu vajadzību lietotājiem pārslēgties starp dažādām lietojumprogrammām.</p> <p>Izmantot atsauksmes, lai veiktu nepārtrauktus uzlabojumus un novērstu konkrētus vājos punktus.</p>	<p>SVID analīze, uzņēmumu aptauja (7.nodaļa)</p>
<p>SAREŽĢĪTS PIETEIKŠANĀS PROCESS</p> 	<p>Apgrūtinošas un sarežģītas pieteikšanās procedūras, kas attur uzņēmumus no aktīvas dalības publiskos uzaicinājumos, jo bieži trūkst iekšējie resursi.</p>	<p>Noskaidrot, tieši kuri procesa posmi sagādā uzņēmumiem lielākās grūtības, identificēt liekus un sarežģītus soļus.</p> <p>Nodrošināt detalizētas apmācības un atbalstu pieteikšanās procesā, lai potenciālie iesniedzēji varētu saprast un veiksmīgi pabeigt pieteikumu.</p> <p>Ieviest video instrukcijas un norādījumus tiešsaistē, lai atvieglotu saprašanu.</p> <p>Nodrošināt individuālu atbalstu.</p>	<p>SVID analīze, uzņēmumu aptauja (7.nodaļa)</p>
<p>UZŅĒMUMU PRIEKŠSTATS, KA FINANSĒJUMA IEGŪŠANAS PROCESS IR SAREŽĢĪTS UN NE KATRĀM IESPĒJAMS</p> 	<p>Bieži uzņēmumi nemaz neuzsāk pieteikšanās procesu, jo tas šķiet sarežģīts un laikietilpīgs.</p>	<p>Akcentēt priekšrocības un labumus, ko uzņēmumi var gūt no piedalīšanās.</p> <p>Nodrošināt pārredzamību pieteikšanās procesā, sniedzot skaidru informāciju par izskatāmo dokumentu sarakstu, termiņiem un izvērtēšanas kritērijiem.</p> <p>Izveidot atbalsta tīmekļa lapu ar bieži uzdotiem jautājumiem (FAQ) un kontaktinformāciju.</p> <p>Organizēt apmācības par ES fondu izmantošanu un projektu izstrādi uzņēmējiem un citiem interesentiem ZPR reģionā, lai paaugstinātu viņu kompetences un spējas piesaistīt finansējumu.</p>	<p>Uzņēmumu aptauja</p>
<p>LIELĀKA IETEKME FINANSĒJUMA SADALĒ REĢIONĀ</p>	<p>Nav izstrādāts mehānisms, kas ļautu piešķirt finansējumu</p>	<p>Nodrošināt aktīvu līdzdalību nacionālās plānošanas procesos.</p>	<p>SVID analīze, 3.nodaļa (Pārvaldība un</p>

PLĀNOŠANAS INSTITŪCIJĀM

reģiona ietvaros, atbilstoši ZPR prioritātēm un attīstības virzieniem.

Stratēģisku partnerību pastiprināšana. Veidojot stipras partnerības ar citām plānošanas reģioniem, ministrijām un ES fondus pārvaldošām iestādēm, ZPR var veicināt savu specifisko mērķu atzīšanu un atbalstu.

tiesiskais regulējums)

Veikt aktīvu lobēšanu valsts līmenī, lai iekļautu Zemgales prioritātes nacionālajās politikās un stratēģijās. Tas var ietvert tikšanos ar politikiem, augsta līmeņa birokrātiem un citiem lēmumu pieņēmējiem.

Izmantot konkrētus datus un pētījumus par Zemgales reģiona specifiskajām vajadzībām un potenciālu, lai pamatotu finansējuma piešķiršanu.

Iesaistīties tiešā dialogā ar EK un citām ES iestādēm, lai izceltu reģiona specifiskās vajadzības un projektus.

Demonstrēt iepriekšējo ES fondu efektīvu izmantošanu Zemgales reģionā, uzrādot konkrētus sasniegtos rezultātus un veiksmes stāstus.

Organizēt apmācības par ES fondu izmantošanu un projektu izstrādi pašvaldību darbiniekiem, uzņēmējiem un citiem interesentiem ZPR reģionā, lai paaugstinātu viņu kompetences un spējas piesaistīt finansējumu.

ATGRIEZENISKĀS SAITES SNIĒGŠANAS PROCESS

Nav izstrādāts vienots un sistemātisks process, kā uzņēmumi valsts iestādēm var sniegt atgriezenisko saiti par pieteikšanās procesu un procesā radušajiem šķēršļiem.

Izstrādāt skaidru un saprotamu struktūru atgriezeniskās saites sniegšanai, kurā iekļauti konkrēti jautājumi par pieteikšanās procesu, radušajiem šķēršļiem un ierosinājumiem uzlabojumiem. Šāda struktūra palīdzēs iegūt konkrētus un noderīgus datus. Veikt regulāras aptaujas un pētījumus starp uzņēmumiem, lai noteiktu to pieredzi ar valsts iestāžu pieteikšanās procesiem.

SVID analīze

6. Zemgales reģiona galvenās ieinteresētās puses

Analizējot publiskā finansējuma pieejamību un komunikāciju ar mazajiem un vidējiem uzņēmumiem (MVU) Zemgales plānošanas reģionā, izšķiroša loma ir dažādām ieinteresētajām pusēm. Šīs ieinteresētās institūcijas veicina efektīvu informācijas izplatīšanu, politikas īstenošanu un finansēšanas programmu vispārējos panākumus.

Valsts iestādes un aģentūras Valsts, reģionālā un vietējā līmenī valdības iestādes ir galvenie dalībnieki politikas veidošanā un valsts līdzekļu piešķiršanā. Šīs struktūras izstrādā un īsteno programmas, kuru mērķis ir atbalstīt MVU. Zemgales valsts aģentūras, piemēram, Zemgales plānošanas reģions un attiecīgās ministrijas, ir atbildīgas par reģionālās attīstības plānu un darbības programmu izstrādi, kas ietekmē MVU. Šīm ieinteresētajām pusēm ir jāiesaistās efektīvā saziņā, lai nodrošinātu, ka MVU ir informēti par pieejamajām finansējuma iespējām un spēj orientēties pieteikšanās procesos.

Uzņēmējdarbības atbalsta organizācijas Tādām organizācijām kā Zemgales uzņēmējdarbības centrs, Jelgavas Biznesa inkubators un citām uzņēmējdarbības atbalsta struktūrām ir izšķiroša loma saziņas veicināšanā starp MVU un finansējuma avotiem. Šīs iestādes sniedz norādījumus, organizē seminārus un izplata informāciju par pieejamajām finansējuma programmām. Šīs organizācijas darbojas kā starpnieki, palīdzot MVU izprast atbilstības kritērijus, pieteikšanās procedūras un iespējamus ieguvumus no piekļuves publiskajam finansējumam.

Vietējās pašvaldības Pašvaldības Zemgales plānošanas reģionā ir būtiskas ieinteresētās puses. Pašvaldības var īstenot savas iniciatīvas, lai atbalstītu vietējos uzņēmumus, saskaņojot to ar plašākām reģionālajām un valsts stratēģijām. Pašvaldības iesaistās komunikācijā ar MVU, lai izprastu to vajadzības, informētu par vietējā finansējuma iespējām un veicinātu sadarbību starp uzņēmumiem un publiskā finansējuma programmām.

MVU Mazie un vidējie uzņēmumi ir visa procesa centrālais elements. Uzņēmumiem aktīvi jāpiedalās saziņas kanālos, ko izveido valsts aģentūras un uzņēmējdarbības atbalsta organizācijas. Tas ietver semināru apmeklēšanu, informētību par politikas izmaiņām un aktīvu pieejamo finansējuma iespēju meklēšanu. MVU būtu jāsniedz atgriezeniskā saite politikas veidotājiem, lai nodrošinātu, ka finansēšanas programmas atbilst to mainīgajām vajadzībām.

Finanšu institūcijas Svarīgi spēlētāji ir arī bankas un finanšu iestādes. Iestādes bieži sadarbojas ar valsts aģentūrām, lai īstenotu finansiāla atbalsta programmas MVU. Skaidra saziņa starp finanšu institūcijām, valsts iestādēm un MVU ir ļoti svarīga, lai nodrošinātu, ka finansēšanas mehānismi ir pieejami, caurskatāmi un efektīvi atbilst Zemgales reģiona uzņēmumu finansējuma vajadzībām.

Izglītības iestādes Izglītības iestādes, tostarp universitātes, arodskolas un apmācības centri, ir nozīmīgi šīs ekosistēmas izglītības komponentes veicinātāji. Šīs iestādes var

sadarboties ar valsts iestādēm un uzņēmējdarbības atbalsta organizācijām, lai izstrādātu mācību programmas moduļus, kas koncentrējas uz uzņēmējdarbību, finanšu pratību un uzņēmējdarbības vadību. Partnerību izveide ar MVU stažēšanās programmām un praktisko apmācību iniciatīvām vēl vairāk uzlabo izglītības pieredzi. Izmantojot nepārtrauktas atgriezeniskās saites ar uzņēmumiem un politikas veidotājiem, izglītības iestādes var pielāgot savas programmas, lai tās atbilstu MVU mainīgajām vajadzībām, veicinot darbaspēku, kas ir labāk sagatavots panākumiem Zemgales plānošanas reģionā.

Apkopotu ieinteresēto pušu sarakstu un to kontaktinformāciju skatīt 6.1.tabulā.

6.1.tabula

Zemgales reģiona galvenās ieinteresētās puses

Organizācija	Kontaktinformācija	Nozīme veiksmīgas informācijas izplatīšanā
Finanšu ministrija	Smilšu iela 1, Rīga, LV-1919, Latvija +371 67095405 pasts@fm.gov.lv	FM uzdevums ir plānot valsts finanses un sagatavot budžetu. Tādējādi FM ir svarīga nozīme veiksmīgas informācijas izplatīšanā par publiskā finansējuma pieejamību, kas palīdz veicināt pārredzamību, atbildību un sabiedrības līdzdalību valsts finanšu jautājumos.
CFLA Zemgales reģiona nodaļa	Pasta iela 43, Jelgava, LV-3001 zemgale@cfla.gov.lv +371 28445185	Aģentūras pamatdarbs ir ārvalstu investīciju Latvijas izaugsmei pārvaldība un tā ietvaros aģentūras darba pamatprincipi ir "konsultē vispirms" principa pieeja, uzticamība, efektivitāte un nulles tolerance pret krāpšanu un korupciju.
Ekonomikas Ministrija	Brīvības iela 55, Rīga, LV – 1519, Latvia Tālrunis: +371 67013100 Fakss: +371 67280882 E-pasts: pasts@em.gov.lv	Izstrādā un koordinē valsts ekonomikas politiku, tostarp arī publiskā finansējuma jomā. Nodrošina vispārējo informāciju par valsts ekonomisko situāciju, politikas virzieniem, un sniedz vadlīnijas par pieejamajiem finanšu instrumentiem uzņēmējiem.
LIAA pārstāvniecība Jelgavā	Peldu iela 7, Jelgava, LV-3002, Latvia Tālrunis: +371 62400909 E-pasts: jelgava@liaa.gov.lv	Atbalsta jaunuzņēmējus un mazo uzņēmumu attīstību Jelgavas pilsētā un novadā. Nodrošina informāciju par biznesa inkubatora pakalpojumiem, atbalsta programmām un resursiem.
LIAA pārstāvniecība Bauskā	Katoļu iela 3, Bauska, Bauskas novads, LV-3901 bauska@liaa.gov.lv +371 62400908	Atbalsta jaunuzņēmējus un mazo uzņēmumu attīstību Bauskas novadā. Nodrošina informāciju par biznesa inkubatora pakalpojumiem, atbalsta programmām un resursiem.
LIAA pārstāvniecība Jēkabpilī	Draudzības aleja 26-75, Jēkabpils, LV-5201, jekabpils@liaa.gov.lv +371 26303279	Atbalsta jaunuzņēmējus un mazo uzņēmumu attīstību Bauskas novadā. Nodrošina informāciju par biznesa inkubatora pakalpojumiem, atbalsta programmām un resursiem.
Zemkopības ministrija	Republikas laukums 2, Rīga, LV-1981 pasts@zm.gov.lv +371 67027010	ZM ir būtiska loma veiksmīgas informācijas izplatīšanā par uzņēmumiem pieejamo publisko finansējumu lauksaimniecības nozarē. Tas ietver gan valsts subsīdiju, gan ES fondu izmantošanas iespējas, kā arī informāciju par atbalsta programmu nosacījumiem un pieteikšanās procedūrām.
Lauku atbalsta dienests Zemgales reģionālā lauksaimniecības pārvalde	Dobeles iela 41a, Jelgava, LV-3001 zemgale@lad.gov.lv +371 67095000	LAD ir nozīmīga loma veiksmīgas informācijas izplatīšanā par uzņēmumiem pieejamo publisko finansējumu lauku attīstības programmās un projektos. Tas ietver informēšanu par dažādiem atbalsta veidiem, kā arī palīdzību uzņēmējiem saprast prasības un procedūras, kas nepieciešamas, lai saņemtu finansiālu

		atbalstu lauku saimniecības un lauku attīstības projektiem.
Biedrība Lauku partnerība "Lielupe"	Jāņa Asara iela 21, Jelgava, LV-3001 lielupe@partneribalielupe.lv 26399946	LP Lielupe ir būtisks starpnieks veiksmīgai informācijas izplatīšanai par uzņēmumiem pieejamo publisko finansējumu, īpaši saistībā ar lauku attīstību un vides aizsardzību. Tā nodrošina uzņēmējiem piekļuvi finanšu resursiem, kā arī sniedz konsultācijas un atbalstu projektu plānošanā un īstenošanā, veicinot reģionālās attīstības ilgtspējību un ekonomisko izaugsmi.
Lauku attīstības partnerība "Vidusdaugava"	Brīvības iela 45, Jēkabpils, LV-5201 t. 29 449 622 info@vidusdaugavasvo.lv	LAP Vidusdaugava ir būtisks resurss veiksmīgas informācijas izplatīšanā par uzņēmumiem pieejamo publisko finansējumu reģionā. Tā nodrošina uzņēmējiem informāciju par pieejamajām atbalsta programmām, konsultācijas par finansējuma piesaisti, kā arī palīdz plānot un pieteikt projektus, veicinot reģionālās ekonomikas attīstību un uzņēmējdarbības izaugsmi.
Biedrība «Bauskas rajona lauku partnerība»	Uzvaras iela 1, Bauska, LV-3901 63922400 jolanta.lauva@inbox.lv	Nodrošina uzņēmējiem informāciju par dažādām finansēšanas iespējām, konsultē par projektu attīstību un palīdz sagatavot pieteikumus atbilstoši publisko atbalsta programmām, veicinot uzņēmējdarbības un reģionālās attīstības izaugsmi Bauskas novadā.
Dobeles rajona lauku partnerība	Uzvaras iela 2, 2. stāvā, Dobele aija.senbruna@gmail.com 29812300	Nodrošina uzņēmējiem informāciju par dažādām finansēšanas iespējām, konsultē par projektu attīstību un palīdz sagatavot pieteikumus atbilstoši publisko atbalsta programmām, veicinot uzņēmējdarbības un reģionālās attīstības izaugsmi Dobeles novadā.
Biedrība "Aizkraukles rajona partnerība"	Lāčplēša iela 1 - 37. kab., Aizkraukle, LV – 5101 +371 29487108 alda.paura@aizkrauklespartneriba.lv	Nodrošina uzņēmējiem informāciju par dažādām finansēšanas iespējām, konsultē par projektu attīstību un palīdz sagatavot pieteikumus atbilstoši publisko atbalsta programmām, veicinot uzņēmējdarbības un reģionālās attīstības izaugsmi Aizkraukles novadā.
Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs (LLKC)	Rīgas ielā 34, Ozolnieki, Ozolnieku pagasts, Jelgavas novads, LV-3018, Latvija Tālrunis: +371 63050220 E-pasts: llkc@llkc.lv	Sniedz atbalstu lauku uzņēmējiem un veicina lauku attīstību. Organizē apmācības, seminārus un nodrošina informāciju par lauku uzņēmējdarbības iespējām un finansējuma avotiem.
ALTUM, valsts attīstības finanšu institūcija Reģionālie centri Zemgalē	Doma laukums 4, Rīga, LV-1050 Tālrunis: +371 6777 4010 E-pasts: altum@altum.lv Jelgavā: Lielā iela 12, Jelgava 67 774 283 67 774 279 Bauskā: Uzvaras iela 1, Bauska 25 493 120 67 774 279 Jēkabpilī: Draudzības aleja 2, Jēkabpils 67 774 279 67 774 292	Nodrošina finanšu instrumentus uzņēmējiem un valsts attīstībai svarīgos projektos. Sniedz informāciju par saviem finansējuma produktiem, to nosacījumiem un pieteikšanās procedūrām, kā arī veicina to plašāku izpratni uzņēmēju vidū.
Labklājības ministrija	Skolas iela 28, Rīga, LV-1331 lm@lm.gov.lv +371 80205100	LM ir svarīga nozīme veiksmīgas informācijas izplatīšanā par uzņēmumiem pieejamo publisko finansējumu sociālajā jomā, piemēram, nodrošinot informāciju par valsts atbalstu darba ņēmējiem,

		sociālajiem pakalpojumiem un citiem resursiem. Tā sniedz atbalstu un konsultācijas uzņēmumiem saistībā ar sociālajiem jautājumiem un programmu izmantošanu, veicinot taisnīgu un līdzsvarotu sociālo atbalstu uzņēmējdarbības vidē.
NVA Jelgavas filiāle	Skolotāju iela 3, Jelgava, LV – 3001 Jelgava@nva.gov.lv +371 80200206 +371 28664379	Nodarbinātības valsts aģentūras (NVA) filiālēm ir svarīga loma veiksmīgas informācijas izplatīšanā par uzņēmumiem pieejamo publisko finansējumu nodarbinātības atbalsta programmās. Filiāles tiek piedāvātas konsultācijas un palīdzība uzņēmumiem saistībā ar nodarbinātības atbalstu, kā arī tiek sniegta informācija par apmācību un darba tirgus regulējumu, veicinot darba devēju informētību un atbalstu darba ņēmēju nodarbināšanā un reālās darba vietu radīšanā.
NVA Jēkabpils filiāle	Jaunā iela 79e, Jēkabpils, LV- 5201 Jekabpils@nva.gov.lv +371 80200206 +371 65231950	
NVA Bauskas filiāle	Rātslaukums 4, Bauska, LV-3901 Bauska@nva.gov.lv +371 80200206 +371 26304236	
VARAM	Peldu iela 25, Rīga, LV-1494, Latvija pasts@varam.gov.lv +371 66016740	Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijai (VARAM) ir svarīga nozīme veiksmīgas informācijas izplatīšanā par uzņēmumiem pieejamo publisko finansējumu vides aizsardzības, reģionālās attīstības un infrastruktūras projektos. Tā nodrošina uzņēmumiem informāciju par pieejamajiem fondiem, atbalsta iespējām un procedūrām, kā arī sniedz konsultācijas un palīdzību projektu plānošanā un īstenošanā, veicinot ilgtspējīgu un saskaņotu ekonomisko attīstību valsts reģionos.
Zemgales plānošanas reģions (ZPR)	Katoļu iela 2b, Jelgava, LV-3001 zpr@zpr.gov.lv +371 63027549	Veicina teritoriālo attīstību, ekonomikas izaugsmi un ilgtspējīgu attīstību Zemgales reģionā. Nodrošina informāciju par reģionālajiem attīstības plāniem, pieejamajiem resursiem, un atbalsta pasākumiem, lai veicinātu uzņēmējdarbību un investīcijas.
Zemgales uzņēmējdarbības centrs	Jelgava, Katoļu iela 2b, Latvia +371 63028454	Sniedz uzņēmējiem profesionālu atbalstu, konsultācijas un resursus uzņēmējdarbības veicināšanai Zemgales reģionā. Nodrošina informāciju par uzņēmējdarbības atbalsta programmām, apmācībām un iespējām, lai uzlabotu uzņēmēju prasmes un veicinātu uzņēmējdarbības ilgtspēju.
EDIC kontaktpunkts Zemgalē	Jelgava, Katoļu iela 2b, Latvia Tālrunis: +371 63028454 E-pasts: lolita.felzenberga@zpr.gov.lv	Veicina inovācijas un digitālo attīstību reģionā. Nodrošina informāciju un konsultācijas, izstrādā uzņēmējiem Digitālās attīstības ceļa kartes, lai uzņēmējs varētu saņemt finansiālo atbalstu sava uzņēmuma procesu digitalizācijai.
Zaļo un viedo tehnoloģiju klasteris ir EDIC kontaktpunkts Zemgalē	Jelgava, Rīgas iela 22b - 126 ieva@greentechlatvia.eu	Zaļu un viedo tehnoloģiju klasterim ir būtiska nozīme veiksmīgas informācijas izplatīšanā par uzņēmumiem pieejamo publisko finansējumu ilgtspējīgas attīstības projektos. Tas nodrošina uzņēmumiem informāciju par pieejamajiem fondiem un atbalsta iespējām vides un tehnoloģiju inovāciju jomās, kā arī sniedz konsultācijas un palīdzību projektu plānošanā un īstenošanā, veicinot zaļo un viedo tehnoloģiju nozares izaugsmi un konkurētspēju. Nodrošina informāciju un konsultācijas, izstrādā uzņēmējiem Digitālās attīstības ceļa kartes, lai

		uzņēmējs varētu saņemt finansiālo atbalstu digitalizācijai.
Jelgavas valstspilsēta pašvaldība	Lielā iela 11, Jelgava, LV-3001, Latvia Tālrunis: +371 63005537 E-pasts: pasts@jelgava.lv	Veicina vietējo ekonomiku un nodrošina pakalpojumus iedzīvotājiem. Sniedz informāciju par pašvaldības atbalsta programmām, ekonomikas attīstības plāniem un vietējiem resursiem.
Zemgales reģiona Kompetenču attīstības centrs (ZRKAC)	Svētes iela 33, Jelgava, LV-3001, Latvia E-pasts: birojs@zrkac.jelgava.lv Tālrunis: 63082101	Veicina kompetenču attīstību, profesionālo izglītību un mācību iespējas reģionā. Sniedz informāciju par mācību programmām, kompetenču attīstības iespējām un atbalsta pasākumiem, lai uzņēmējiem nodrošinātu nepieciešamās prasmes un kvalifikāciju.
Jelgavas novada pašvaldība	Pasta iela 37, Jelgava, Latvija, LV-3001, Latvia Tālrunis: +371 63022238 E-pasts: dome@jelgavasnovads.lv	Veicina vietējo ekonomiku un nodrošina pakalpojumus iedzīvotājiem. Sniedz informāciju par pašvaldības atbalsta programmām, ekonomikas attīstības plāniem un vietējiem resursiem.
Jēkabpils novada pašvaldība	Brīvības 120, Jēkabpils, Jēkabpils novads, LV-5201, Latvia Tālrunis: +371 65236777 E-pasts: pasts@jekabpils.lv	Veicina vietējo ekonomiku un nodrošina pakalpojumus iedzīvotājiem. Sniedz informāciju par pašvaldības atbalsta programmām, ekonomikas attīstības plāniem un vietējiem resursiem.
Bauskas novada pašvaldība	Uzvaras iela 1, Bauska, Bauskas nov., LV – 3901, Latvia Tālrunis: +371 63922238 E-pasts: pasts@bauskasnovads.lv	Veicina vietējo ekonomiku un nodrošina pakalpojumus iedzīvotājiem. Sniedz informāciju par pašvaldības atbalsta programmām, ekonomikas attīstības plāniem un vietējiem resursiem.
Bauskas novada Uzņēmējdarbības un kompetenču attīstības centrs	Katoļu iela 3, Bauska, Latvia +371 28025249 elita.priediece@bauskasnovads.lv	Veicina kompetenču attīstību, profesionālo izglītību un mācību iespējas reģionā. Sniedz informāciju par mācību programmām, kompetenču attīstības iespējām un atbalsta pasākumiem, lai uzņēmējiem nodrošinātu nepieciešamās prasmes un kvalifikāciju.
Aizkraukles novada pašvaldība	Lāčplēša 1A, Aizkraukle, Aizkraukles novads, LV 5101, Latvia Tālrunis: +371 65133925 E-pasts: dome@aizkraukle.lv	Veicina vietējo ekonomiku un nodrošina pakalpojumus iedzīvotājiem. Sniedz informāciju par pašvaldības atbalsta programmām, ekonomikas attīstības plāniem un vietējiem resursiem.
Aizkraukles novada Uzņēmējdarbības atbalsta centrs	Lāčplēša iela 1, Aizkraukle, Latvia +371 27873332 elita.kanepeja@aizkraukle.lv	Veicina kompetenču attīstību, profesionālo izglītību un mācību iespējas reģionā. Sniedz informāciju par mācību programmām, kompetenču attīstības iespējām un atbalsta pasākumiem, lai uzņēmējiem nodrošinātu nepieciešamās prasmes un kvalifikāciju.
Dobeles novada pašvaldība	Brīvības iela 15, Dobele, Dobeles novads, LV-3701, Latvia Tālrunis: +371 63707269 E-pasts: apic@dobele.lv	Veicina vietējo ekonomiku un nodrošina pakalpojumus iedzīvotājiem. Sniedz informāciju par pašvaldības atbalsta programmām, ekonomikas attīstības plāniem un vietējiem resursiem.
Dobeles Pieaugušo izglītības un uzņēmējdarbības atbalsta centrs (DPIUC)	Brīvības iela 7, Dobele, LV-3701 Latvija Tālr.: 63781740, 63781741 piuac@dobele.lv	Nodrošina pieaugušo izglītību, mācību iespējas un atbalstu uzņēmējdarbības attīstībai Dobeles reģionā. Sniedz informāciju par pieaugušo izglītības programmām, uzņēmējdarbības atbalsta pakalpojumiem un resursiem, veicinot iedzīvotāju profesionālo attīstību un uzņēmējdarbības veicināšanu.

LDDK	Raiņa bulvāris 4, 2. stāvs, Rīga, LV-1050 Tālrunis: +371 67225162 E-pasts: lddk@lddk.lv	Latvijas Darba devēju konfederācijai (LDDK) ir svarīga nozīme veiksmīgas informācijas izplatīšanā par uzņēmumiem pieejamo publisko finansējumu. Tā nodrošina uzņēmumiem informāciju par dažādām finansēšanas iespējām, konsultē saistībā ar projektu plānošanu un sniedz atbalstu pieteikumu sagatavošanā, veicinot uzņēmējdarbības izaugsmi un atbilstošu līdzekļu piesaisti projektiem
Latvijas Tirdzniecības un rūpniecības kameras (LTRK) Zemgales reģiona nodala	Jelgava, Skolotāju iela 3, LV-3001, Latvia Tālrunis: +371 28646086 E-pasts: jelgava@ltrk.lv	Pārstāv uzņēmēju intereses un veicina uzņēmējdarbības attīstību. Organizē pasākumus, seminārus un sniedz informāciju par tirdzniecības un rūpniecības iespējām, kā arī finansējuma pieejamību uzņēmējiem.
LSUA	Alberta iela 13, Rīga, LV-1010 office@sua.lv	Nodrošina uzņēmumiem informāciju par pieejamajām atbalsta programmām un finansēšanas iespējām, kā arī sniedz konsultācijas un atbalstu projektu sagatavošanā, veicinot sociālo uzņēmumu veiksmīgu darbību un sabiedrības labklājības palielināšanos.
Biedrība “Zemgales tūrisma asociācija”	Rātslaukums 1, Bauska, LV-3901 +371 26457713 info@travelzemgale.lv	Sniedz uzņēmumiem informāciju par pieejamajām finansēšanas iespējām, konsultē projektu attīstībā un palīdz sagatavot pieteikumus atbilstoši publisko atbalsta programmām, veicinot tūrisma uzņēmējdarbības attīstību un reģionālā tūrisma produktu daudzveidību Zemgalē.
Latvijas Biozinātņu un tehnoloģiju universitāte (LBTU)	Lielā iela 2, Jelgava, LV-3001, Latvia Tālrunis: +371 63022584 E-pasts: informacija@lbtu.lv	Veicina zinātnisko un tehnoloģisko pētniecību, sniedz izglītības pakalpojumus. Sniedz informāciju par pētniecības un inovāciju iespējām, kā arī atbalsta programmām.

Katras institūcijas efektivitāte informācijas izplatīšanā būs atkarīga no tās aktīvās iesaistes, sadarbības ar uzņēmējiem un spējas nodrošināt skaidru un saprotamu informāciju par pieejamajiem finansējuma avotiem un atbalsta pasākumiem.

Veidojot ekosistēmu, kas veicina mazo un vidējo uzņēmumu (MVU) ilgtspējīgu izaugsmi Zemgales plānošanas reģionā, galvenais ir veicināt atklātas komunikācijas līnijas un spēcīgu sadarbību starp galvenajām ieinteresētajām pusēm. Publiskā finansējuma programmu panākumi ir atkarīgi no pastāvīga dialoga uzturēšanas un visu procesu pārredzamības nodrošināšanas. Pieejami un labi informēti informācijas kanāli ir būtiski, lai MVU būtu informēti par pieejamajām finansējuma iespējām, atbilstības kritērijiem un pieteikšanās procedūrām. Veidojot vidi, kurā valsts iestādes, uzņēmējdarbības atbalsta organizācijas, vietējās pašvaldības, finanšu iestādes un MVU iesaistās efektīvā komunikācijā, reģions var uzlabot savu spēju apmierināt uzņēmumu īpašās vajadzības un veicināt to veiksmīgu dalību publiskā finansējuma iniciatīvās. Šī sadarbības pieeja kalpo kā katalizators inovācijām, ekonomikas attīstībai un MVU vispārējai noturībai Zemgales plānošanas reģionā.

7. Aptaujas analīze un rezultāti

Zemgales reģionā tika organizēta mazo un vidējo uzņēmumu pārstāvju aptauja, lūdzot respondentus sniegt savu redzējumu par Zemgales reģiona uzņēmumu piekļuvi informācijai par publiskajiem konkursiem un MVU atbalsta programmām, to efektivitāti un galvenajiem administratīvajiem šķēršļiem un problēmām.

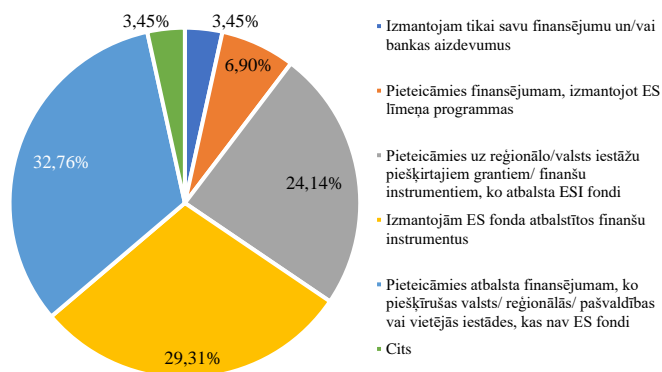
Aptauja norisinājās 2023. gada novembrī-decembrī. Lielākā daļa aptaujāto uzņēmumu (84,71%) uz pilnu vai nepilnu slodzi nodarbina no 1 līdz 9 darbiniekiem, 10-49 darbiniekus nodarbina 8,24% uzņēmumu, 50-249 darbiniekus nodarbina 4,71% uzņēmumu, savukārt vairāk nekā 250 darbiniekus nodarbina 2,35% no aptaujātajiem uzņēmumiem Zemgales reģionā. Tāpat lielākā daļa uzņēmumu (86,59%) strādā privātajā sektorā.

Viedokli puda 61 respondenti, pārstāvēt gan mazos, gan vidējos uzņēmumus no dažādiem sektoriem – tūrisms un viesmīlība (16,67%), pakalpojumi (14,10%), lauksaimniecība (12,82%), radošās nozares (12,82%), pārtikas un dzērienu ražošana (12,82%), rūpnieciskā ražošana (8,97%), juridiskie, uzņēmējdarbības un finanšu pakalpojumi (5,13%) un citas nozares.

Aptaujātie respondenti lielākoties bijuši uzņēmumi ar apgrozījumu līdz 500 000 eiro (86,11%), vairāk nekā 500 000 eiro un līdz 1 miljonam eiro (4,17%), vairāk nekā 1 miljons eiro un līdz 2 miljoniem eiro (4,17%) un vairāk nekā 10 miljoni eiro un līdz 50 miljoniem eiro (4,17%). Savukārt uzņēmuma darbības ilgums vērojamas lielākas atšķirības - 2 gadus vai vairāk, bet mazāk nekā 5 gadus (33,33%), 5 gadus vai vairāk, bet mazāk nekā 10 gadus (30,56%) un vairāk nekā 10 gadus (27,78%).

Aptauja sniegs rezultātus ne tikai par pieredzējušiem, bet arī nesen izveidotiem uzņēmumiem.

Lielākā daļa uzņēmumu (63,38%) kādreiz ir izmantojuši Eiropas, nacionālajos, reģionālajos vai pašvaldības konkursos piešķirto finansējumu, savukārt 36,62% respondentu to nav izmantojuši. Kā redzams 7.1. attēlā, lielākoties uzņēmumi ir pieteikušies atbalstam, ko piešķir valsts, reģions vai pašvaldības iestādes, bet kas nav ES fondi (32,76%). Savukārt 29,31% no uzņēmumiem ir izmantojuši ES fonda atbalstītos finanšu instrumentus. Turpretī 24,14% uzņēmumi ir pieteikušies uz reģionālo/valsts iestāžu piešķirtajiem grantiem/finanšu instrumentiem, ko atbalsta ESI fondi. Ļoti neliela daļa respondentu – 3,45% uzņēmumu – uz atbalstu konkursos nav pieteikušies vispār jeb izmantojuši tikai savu finansējumu vai bankas aizdevumu.

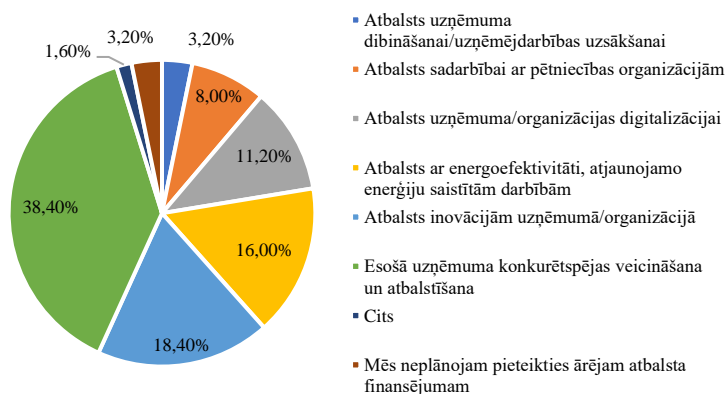

7.1.attēls. MVU izmantotā finansējuma veids

Kā galvenos iemeslus, kāpēc uzņēmumi nav pieteikušies pieejamajam atbalstam, respondenti galvenokārt min **informācijas trūkumu par iespējām pieteikties ES vai citam finansējumam (38,89%), kā arī uzņēmuma vai tā darbinieku zināšanu un kapacitātes trūkumu (33,33%)** vai nav radusies nepieciešamība pēc papildus finansējuma (16,67%).

Desmitā daļa (11,11%) no aptaujātajiem uzņēmumiem uz finansiālu atbalstu ir bijuši pieteikušies, bet nav to saņēmuši. Šī ir potenciāla uzņēmumu daļa uz kuru vērst informatīvas kampaņas, ar mērķi uzlabot pieteikuma kvalitāti un atbilstību finansējuma iegūšanas kritērijiem.

Uzņēmumiem tika lūgts norādīt esošās problēmas, kurām šobrīd būtu nepieciešama publiskā finansējuma piesaiste uzņēmumā. Kā viena no biežāk minētajām atbildēm bija **uzņēmuma konkurētspējas veicināšana un atbalstīšana (38,40%)**, tāpat tika minēts atbalsts inovācijām (18,40%), atbalsts ar energoefektivitāti, atjaunojamo enerģiju, vides un/vai klimata pasākumiem saistītām darbībām (16%) un atbalsts uzņēmuma digitalizācijai (11,20%). Samērā neliels respondentu skaits uzskata, ka atbalsts būtu nepieciešams uzņēmuma dibināšanai vai uzņēmējdarbības uzsākšanai (3,2%), taču tas skaidrojams ar aptaujas mērķa auditorijas izvēli – uzņēmumi, kas jau darbojas Zemgales plānošanas reģionā.

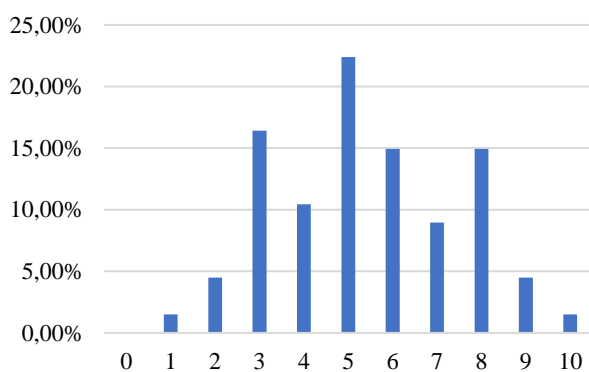
7.2.attēls. MVU darbības virzieni, kuriem šobrīd ir nepieciešama publiskā finansējuma piesaiste

Tāpat uzņēmumiem tika lūgts novērtēt kādas ir uzņēmuma vai organizācijas būtiskākās vajadzības. Aptaujātie apgalvo, ka šobrīd uzņēmuma vissvarīgākās finanšu vajadzības ir labāka piekļuve finanšu instrumentiem/grantiem (33,33%), labāka piekļuve

finansējumam un finanšu instrumentiem (28,33%) un labāks atbalsts publisko fondu apgūšanai (25%). Mazāk aptaujāto norādījuši, ka ir nepieciešama labāka piekļuve atbilstoši, personalizētai un atjauninātai informācijai latviešu valodā (10,83%). Līdz ar to var izdarīt secinājumu, ka lielākajai daļai uzņēmumu ir iespēja piekļūt nepieciešamajai informācijai, taču rodas problēmas to pielietot un pielāgot atbilstošajai situācijai.

Kā svarīgākos nefinanšu atbalsta instrumentus respondenti norādīja labāku piekļuvei tirgiem, izmantojot jaunus dzīvotspējīgus pārdošanas kanālus un uzņēmējdarbības partnerus (36,27%), palīdzība inovāciju ieviešanā, lai izstrādātu jaunus produktus/pakalpojumus (29,41%) un kvalitatīvas apmācības iespējas un piekļuve kvalificētam darbspēkam (18,63%).

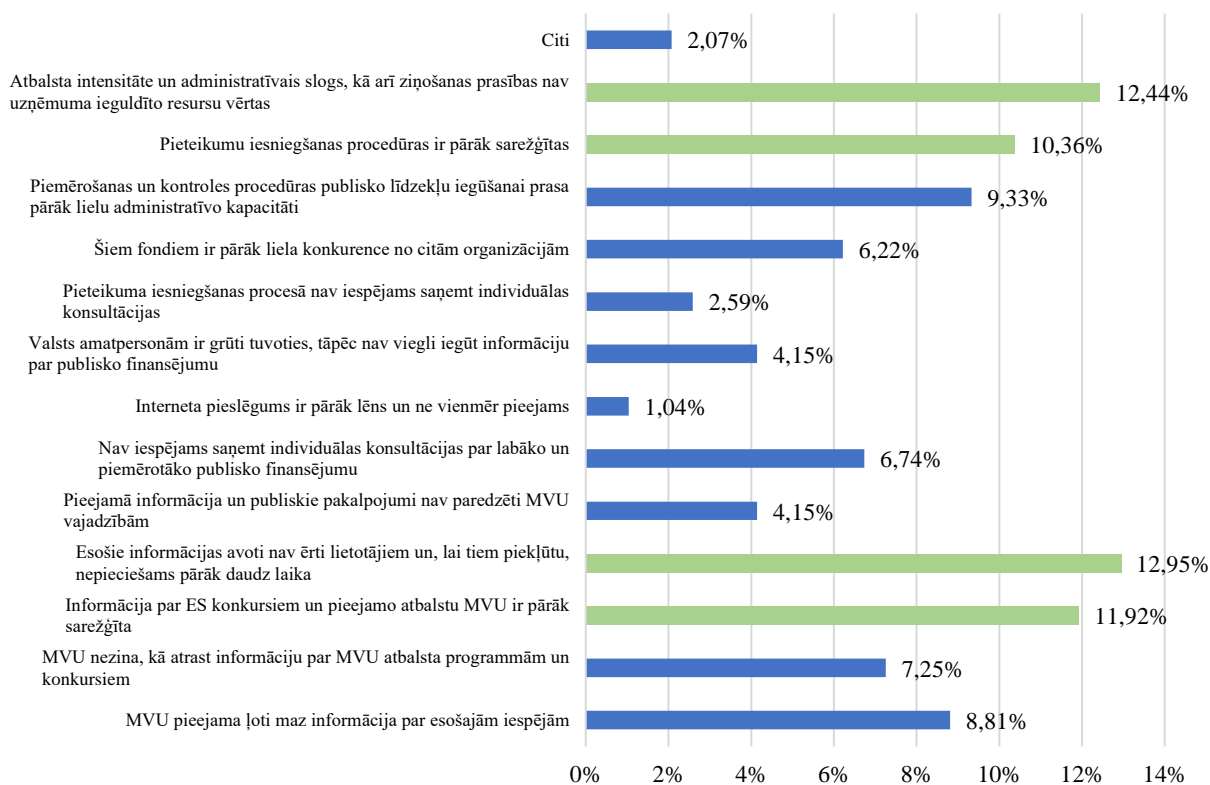
Ņemot vērā, ka tikai desmitā daļa respondentu norādīja, ka ir nepieciešama labāka piekļuve atbilstoši, personalizētai un atjauninātai informācijai latviešu valodā, tika sagaidīts, ka apgalvojums “Cik viegli vai grūti ir piekļūt informācijai par publiskajiem konkursiem un MVU atbalsta programmām” tiks novērtēts ar vidēji augstu vai augstu vērtējumu. Tomēr šis apgalvojums tika novērtēts ar vidējiem un zemiem vērtējumiem (60,94% aptaujāto apgalvojumu novērtēja ar 5 vai mazāk). Taču arī pavisam neapmierināto respondentu skaits ir zems, un ir respondenti, kas informācijas pieejamību vērtē kā apmierinošu. Lai veicinātu visu potenciālo atbalsta instrumentu kandidātu informētību, ir nepieciešams izvērtēt esošo informācijas kanālus un to efektivitāti.

7.3.attēls. Respondentu vērtējums apgalvojumam “Cik viegli vai grūti ir piekļūt informācijai par publiskajiem konkursiem un MVU atbalsta programmām” (%)

Ņemot vērā, ka vērtējums par informācijas pieejamību ir vidēji zems, būtiski ir noskaidrot kādi ir galvenie administratīvie šķēršļi vai problēmas, kas kavē uzņēmumus piekļūt informācijai par ES konkursiem vai piekļūtu finansējumam, izmantojot MVU atbalsta

programmas (skat. 7.4.attēls).

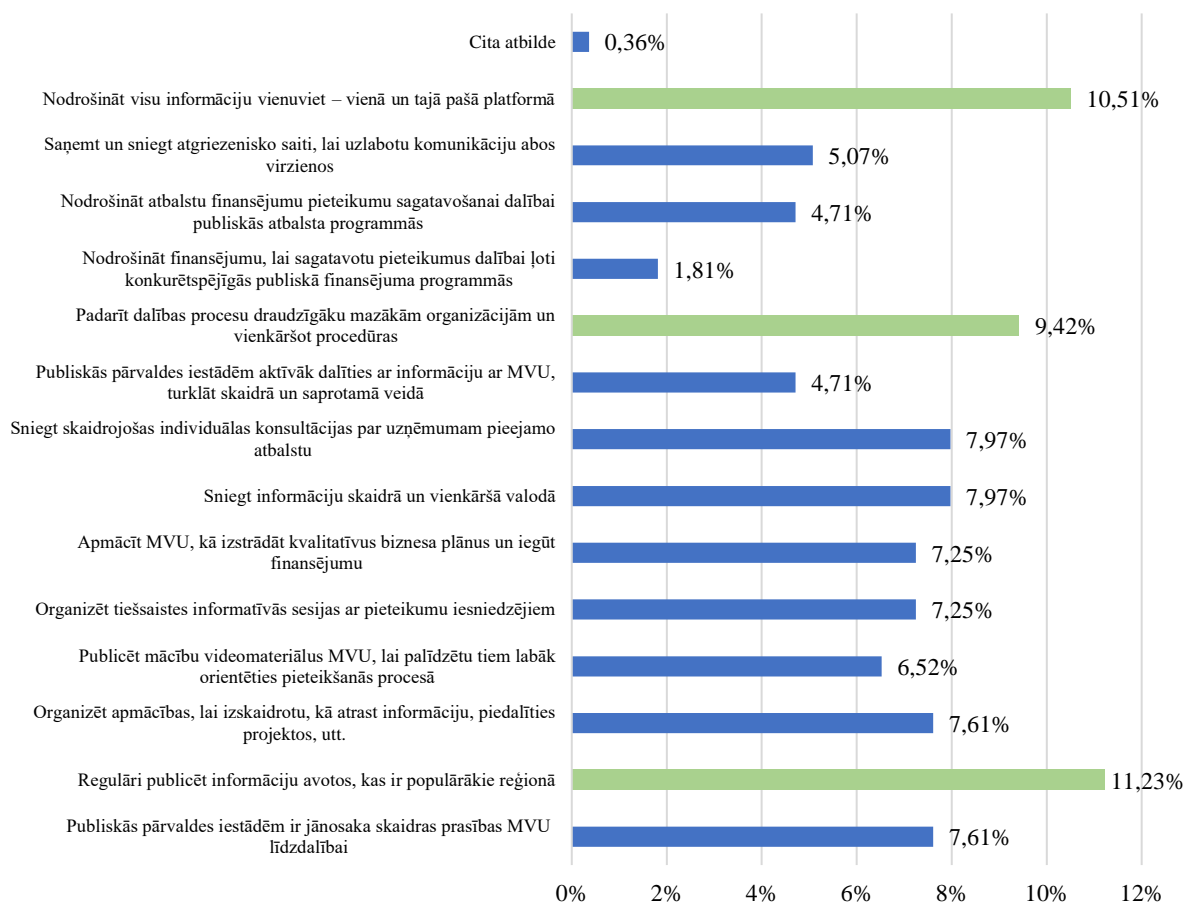

7.4.attēls. Galvenie administratīvie šķēršļi un problēmas, lai piekļūtu informācijai par ES konkursiem vai finansējumam (%)

Kā redzams 6.4.attēlā, kā galvenos administratīvos šķēršļus aptaujātie uzņēmumi min, ka esošie informācijas avoti nav ērti lietotājiem un, lai tiem piekļūtu, nepieciešams pārāk daudz laika (12,44%), atbalsta intensitāte un administratīvais slogs, kas nepieciešams, lai pieteiktos publiskajam finansējumam, kā arī ziņošanas prasības nav uzņēmuma ieguldīto resursu vērtas (12,44%), informācija par ES konkursiem un pieejamo atbalstu MVU ir pārāk sarežģīta, lai to izprastu (11,92%) un pieteikumu iesniegšanas procedūras ir pārāk sarežģītas, un MVU ir jāiegulda pārāk daudz pūļu, lai piedalītos (10,36%). Var secināt, ka lielākie šķēršļi uzņēmumiem saistās ar nepieciešamību ieguldīt papildus laika, zināšanu un cilvēku resursu, kuri nereti maziem un vidējiem uzņēmumiem ir ļoti ierobežoti. Lai tomēr mudinātu uzņēmumus izmantot pieejamos atbalsta mehānismus ir nepieciešams skaidri formulēt kādi ieguvumi uzņēmumu sagaida un vai tie ir ieguldīto resursu vērti.

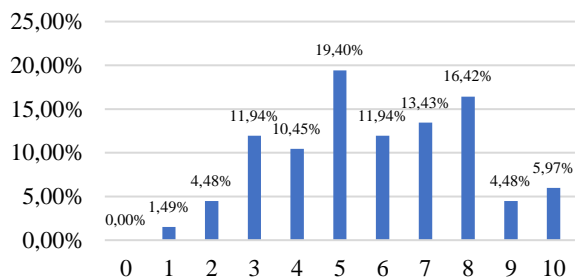
Kā vismazākie administratīvie šķēršļi tika minēti interneta savienojuma ātrums (1,04%), individuālo konsultāciju trūkums (2,59%) un informācijas trūkums, kas paredzēta tieši MVU vajadzībām (4,15%).

Lai pārvarētu uzņēmumiem būtiskākos administratīvos šķēršļus un veicinātu piedalīšanos publiskos konkursos un atbalsta programmās, svarīgi ir noskaidrot, kādi, pēc aptaujāto uzņēmumu domām, ir galvenie nepieciešamie uzlabojumi. Kā redzams 6.5.attēlā, **uzņēmumi uzskata, ka ir nepieciešams regulāri publicēt informāciju avotos, kas ir populārākie reģionā, piemēram, sociālajos tīklos, vietējos plašsaziņas līdzekļos (11,23%). 10,51% respondentu uzskata, ka ir nepieciešamas nodrošināt visu informāciju vienuviet – vienā un tajā pašā platformā, bet 9,42% respondentu uzskata, ka ir nepieciešamas padarīt dalības procesu draudzīgāku mazākām organizācijām un vienkāršot procedūras.** Ļoti neliela daļa aptaujas dalībnieku (1,81%) uzskata, ka ir nepieciešams nodrošināt finansējumu vai cita veida atbalstu, lai sagatavotu pieteikumus dalībai ļoti konkurētspējīgās publiskā finansējuma programmās, piemēram, programmās, ko tieši pārvalda Eiropas Komisija (Horizon Europe, COSME u.c.).

7.5.attēls. Galvenie nepieciešamie uzlabojumi, lai veicinātu MVU piedalīšanos publiskos konkursos un atbalsta programmās (%)

Respondenti tika aicināti novērtēt, cik lielā mērā, pēc uzņēmumu domām, MVU atbalsts ir galvenā publiskā sektora prioritāte Zemgales reģionā, kur 1-nepavisam nav prioritāte, bet 10-ļoti augsta prioritāte. Kā redzams 7.6.attēlā, lielākā daļa respondentu šim apgalvojuma ir snieguši vidēju (5 balles) vērtējumu – 19,40%, kas var liecināt par to, ka respondentiem nav konkrēts viedoklis šajā jautājumā. Tomēr lielākā daļa uzņēmumu ir snieguši vērtējumu, kas ir lielāks par vidējo vērtējumu – **apgalvojumu virs 5 ballēm ir novērtējuši 52,24% no visiem respondentiem, kas liecina, ka uzņēmumi pozitīvi vērtē publiskā sektora līdzšinējo darbu MVU atbalsta jomā.**

7.6.attēls. Respondentu vērtējums apgalvojumam “Cik lielā mērā, Jūsaprāt, MVU atbalsts ir galvenā publiskā sektora prioritāte Jūsu reģionā” (%)

Atbalsta un finansēšanas politikas veidotājiem būtiski ir noskaidrot, kādi instrumenti un metodes būtu jāizmanto, lai veicinātu uzņēmumu pieteikšanos publiskajiem konkursiem un atbalsta programmām Zemgales plānošanas reģionā. Līdzvērtīgu vērtējumu ir ieguvuši vairāki piedāvātie instrumenti un metodes. Gandrīz piektā daļa no visiem uzņēmumiem uzskata, ka ir nepieciešams piedāvāt tiešsaistes konsultācijas (18,67%), sniegt uzņēmumiem individuālu pieeju (18,07%) un sniegt atbalstu biznesa plānu izstrādē un uzlabošanā (18,07%). Daļa respondentu uzskata, ka ir nepieciešami publiski pieejami mācību videomateriāli (15,66%) un rokasgrāmata ar skaidrojumiem un aprakstiem par piedalīšanos publiskajos konkursos un atbalsta programmās (15,06%).

Uzņēmumi uzsvēra, ka ir būtiski celt publisko konkursu un atbalsta programmu prestižu (caur pieredzes stāstiem, caur biežāko pieteikumu/realizēšanas kļūdu skaidrojumu utt.), tāpat aktuāla būtu informācijas izsūtīšana ar e-pastu starpniecību. Uzņēmumi norāda uz informācijas meklēšanas un apkopošanas praktiskumi, respektīvi, vēlams, ka visa informācija ir pieejama vienuviet, apkopotā un skaidri saprotamā veidā.

SECINĀJUMI UN REKOMENDĀCIJAS

Ievērojama daļa MVU reģionā ir izmantojuši ES un valsts reģionālo finansējumu, un daudzi piesakās valsts, reģionālo vai pašvaldību atbalstam, kas nav saistīts ar ES fondiem.

Aptauja liecina, ka ir nepieciešams finansējums, lai uzlabotu konkurētspēju, atbalstītu inovācijas un palīdzētu īstenot digitalizāciju un videi draudzīgas iniciatīvas.

Galvenie nepieteikšanās iemesli ir informācijas trūkums par pieejamo finansējumu, zināšanu un kapacitātes trūkums, kā arī nepieciešamība pēc papildu finansējuma.

Rekomendējams vienkāršot pieteikšanās procedūras, racionalizējot finansējuma pieteikšanās procesus, lai samazinātu administratīvo slogu un atvieglotu MVU pieteikšanos.

Galvenie šķēršļi, kas kavē piekļuvi publiskajam finansējumam, ir lietotājiem nedraudzīgi informācijas avoti, administratīvā intensitāte, sarežģītas pieteikšanās procedūras un informācijas sarežģītība par ES konkursiem un finansējumu.

Balstoties uz Zemgales MVU aptaujas analīzi, galvenās rekomendācijas saistāmas ar nepieciešamību uzlabot informācijas pieejamību, tai skaitā izstrādājot lietotājam draudzīgākas platformas informācijas izplatīšanai par pieejamo finansējumu, uzsverot skaidrību un pieejamību.

Rekomendējams vienkāršot pieteikšanās procedūras, racionalizējot finansējuma pieteikšanās procesus, lai samazinātu administratīvo slogu un atvieglotu MVU pieteikšanos.

Ieteicams stiprināt mērķtiecīgas finansēšanas iniciatīvas, koncentrējoties uz finansējuma iespēju radīšanu, kas īpaši pielāgotas MVU vajadzībām inovāciju, digitalizācijas un videi draudzīgu projektu jomā.

Rekomendējama MVU kapacitātes stiprināšana, piedāvājot apmācību un atbalstu MVU, lai tie palielinātu to spējas izprast finansējuma iespējas un piekļūt tām.

Ieteicams stiprināt atgriezeniskās saites mehānismus, iegūstot sistemātisku atgriezenisko saiti no MVU, lai nepārtraukti uzlabotu finansēšanas procesus un pielāgotos mainīgajām uzņēmējdarbības sektora vajadzībām.

8. Secinājumi un ieteikumi

Secinājumi

Zemgalē ekonomiski aktīvo uzņēmumu skaits bija salīdzinoši stabils, ar nelielu 2% pieaugumu no 2017.gad līdz 2021.gadam, liecinot par noturīgāku ekonomisko vidi salīdzinājumā ar valsts tendenci.

Pastāvīgā iedzīvotāju skaita samazināšanās ir reģiona galvenā problēma.

ES fondu projektu finansējuma svārstības liecina par nepieciešamību efektīvi izmantot līdzekļus, saskaņojot tos ar valsts attīstības prioritātēm un nodrošinot ilgtspējīgumu.

Latvijas iedzīvotāju interneta lietošanas intensitāte ir vidēja, kas atbilst tendencei kaimiņvalstīs ar līdzīgu IKP līmeni.

DESI ziņojums izceļ Latvijas veikumu telekomunikāciju pakalpojumu pieejamības jomā, kas ir priekšnoteikums digitālās transformācijas sasniegšanai. Latvijā ir ļoti spēcīgs platjoslas pārklājums (93%), kas ir krietni virs ES vidējā līmeņa (87%).

Visvairāk darbinieki tika nodarbināti būvniecības nozarē – 16,3% no visiem Zemgales reģiona uzņēmumos nodarbinātajiem darbiniekiem. Lauksaimniecības nozarē tika nodarbināti 16% darbinieku, rūpniecības nozarē – 11%, tirdzniecībā – 9,3%, meža nozarē – 8,9% un medicīnā un farmācijā – 8,2% darbinieku, kas nodarbināti Zemgales reģiona uzņēmumos.

Periodā no 2018.gada Latvijas DESI Indekss atradās augstāk par EU vidējo vērtību, tomēr pēdējos gados Latvijas rādītāju izaugsme ir palēninājusies un pietuvojusies EU vidējam rādītājam.

Latvijas DESI rezultāts ir uzlabojies lēnāk nekā vairumam citu ES valstu.

Cenšoties uzlabot saziņu ar mazajiem un vidējiem uzņēmumiem, īpaši svarīga ir pielāgota pieeja. Tas ietver MVU īpašo vajadzību dziļu izpratni, kas noved pie pielāgota atbalsta sniegšanas un pielāgotas atbalsta pasākumu sniegšanas.

Cenšoties uzlabot saziņu ar mazajiem

Tiek izcelta efektīva komunikācija starp valdību, uzņēmumiem un citām ieinteresētajām pusēm, lai nodrošinātu savstarpēju izpratni par vajadzībām un problēmām, veicinot sadarbības risinājumus. Šo politiku pielāgošana Zemgales reģionālajām īpatnībām ir būtiska, risinot vietējās problēmas un iespējas veicināt ilgtspējīgu ekonomisko izaugsmi, nodarbinātību un vispārējo uzņēmējdarbības attīstību.

Trūkst praktisku un lietotājam draudzīgu vadlīniju par valsts atbalsta noteikumu piemērošanu.

Ievērojama daļa MVU reģionā ir izmantojuši ES un valsts finansējumu, un daudzi piesakās valsts, reģionālo vai pašvaldību atbalstam, kas nav saistīts ar ES fondiem.

Galvenie nepieteikšanās iemesli finansējumam ir informācijas trūkums par pieejamo finansējumu, zināšanu un kapacitātes trūkums, kā arī nepieciešamība pēc papildu finansējuma.

Aptauja liecina, ka ir nepieciešams finansējums, lai uzlabotu konkurētspēju, atbalstītu inovācijas un palīdzētu īstenot digitalizāciju un videi draudzīgas iniciatīvas.

Galvenie šķēršļi, kas kavē piekļuvi publiskajam finansējumam, ir lietotājiem nedraudzīgi informācijas avoti, administratīvā intensitāte, sarežģītas pieteikšanās procedūras un informācijas sarežģītība par ES konkursiem un finansējumu.

Rekomendācijas

Latvijā kopumā ir nepieciešams atbalsts maziem un vidējiem uzņēmumiem (MVU), ietverot finansējuma piekļuvi, uzņēmējdarbības attīstības pakalpojumus un piekļuvi tirgum, lai mainītu aktīvo uzņēmumu skaita samazināšanās tendenci.

Īstenot iniciatīvas, kas veicina augstāku dzimstību vai piesaista migrantus, kā arī veikt politikas izmaiņas veselības un sociālajā jomā.

Migrācijas bilances uzlabošanās, stimulējot darbvietu radīšanu un uzlabojot dzīves apstākļus, var palīdzēt mazināt iedzīvotāju skaita samazināšanās tempu.

Administratīvās efektivitātes uzlabošana, projektu vadības apmācība un līdzekļu piešķiršanas pārredzamība ir viens no priekšnoteikumiem, lai efektīvāk izmantotu ES fondu līdzekļus.

Ir vajadzīgas labas un sīki izstrādātas vadlīnijas, lai atvieglotu un palīdzētu mazajiem un vidējiem uzņēmumiem sagatavošanās un pieteikšanās procesu. Ir nepieciešama praktisku norādījumu izstrāde un savlaicīga atjaunināšana ar konkrētiem piemēriem un skaidrojumiem par valsts atbalsta noteikumu piemērošanu.

Investīciju piesaiste, it īpaši stratēģiskajās nozarēs, ir būtiska ekonomiskai izaugsmei, tāpēc rekomendēts palielināt ĀTI reģionā un radīt labvēlīgu investīciju klimatu.

Lai maksimāli palielinātu ekonomisko ietekmi, rekomendēts uzlabot spēju apgūt un efektīvi izmantot ES līdzekļus, ieskaitot administratīvās efektivitātes uzlabošanu un pārredzamības nodrošināšanu.

Lai mazinātu zināšanu un izpratnes trūkums par valsts atbalsta noteikumiem MVU pārstāvju vidū, ir

jāvienkāršo noteikumi un vairāk pielāgota pieeja dažādu kategoriju MVU, tāpat attāluma un laika barjeras būtu iespējams mazināt ar tiešsaistes konsultāciju platformas izstrādi, ar kuras palīdzību uzņēmumi varētu saņemt kompetentu ekspertu konsultācijas.

Ir ieteicams racionalizēt un vienkāršot valsts un Eiropas Savienības finansējuma iegūšanas atbalsta noteikumus, lai atvieglotu procedūras un samazinātu birokrātiskos šķēršļus, tādējādi atvieglot mazo un vidējo uzņēmumu (MVU) labāku piekļuvi finansējumam, galu galā veicinot ilgtspējīgu ekonomikas izaugsmi Latvijā un Eiropas Savienībā.

Veikt ES dalībvalstu finansējuma sadales labās prakses izvērtējumu un analīzi, lai nepieciešamās izmaiņas ieviestu Latvijā un atvieglotu mazo un vidējo uzņēmumu (MVU) labāku piekļuvi finanšu resursiem, kas kalpo kā vērtīga iniciatīva atbilstības veicināšanai un ekonomikas attīstībā

Valsts atbalsta režīmam būt elastīgam un regulāri atjauninātam, lai reaģētu uz dinamiskām sociāli ekonomiskajām pārmaiņām, kā arī reģiona attīstības tendencēm.

Galvenie ieteikumi no aptaujas ietver informācijas pieejamības uzlabošanu, pieteikšanās procesu vienkāršošanu un pielāgotāku atbalsta sniegšanu MVU.

Ir nepieciešams uzlabot informācijas pieejamību, tai skaitā izstrādājot lietotājam draudzīgākas platformas informācijas izplatīšanai par pieejamo finansējumu, uzsverot skaidrību un pieejamību.

Rekomendēta tiek pieteikšanās procedūru vienkāršošana publiskajam finansējumam, lai atvieglotu MVU iesaistīšanos. Procesa racionalizēšana ir ļoti svarīga, jo sarežģītas procedūras var izraisīt administratīvo slogu un novērst mazos un vidējos uzņēmumus no iesaistīšanās. Kā liecina uzņēmumu aptauja, uzņēmumiem ir grūtības saprast visus noteikumus un prasības, kas saistītas ar finansējuma pieteikšanos. Publiskajām iestādēm vajadzētu **izstrādāt skaidras un saprotamas**

vadlīnijas, kas norāda uzņēmumiem, kā pareizi iesniegt pieteikumu, un kādas ir vispārējās prasības un termiņi. Pieteikuma veidlapas bieži vien ir sarežģītas un prasa detalizētu informāciju, kura dažreiz var būt lieka. Vienkāršojot veidlapas, piemēram, izmantojot mazāk obligātu lauku vai ieviešot vienkāršotu procesu, var samazināt uzņēmēju administratīvo slogu. Pārāk daudz administratīvo prasību var būt kavēklis uzņēmējiem, it īpaši MVU, kam trūkst iekšējo resursu un darbaspēka, lai tos izpildītu. Pārbaudot un samazinot liekas prasības vai piedāvājot alternatīvas, piemēram, vienkāršotus finanšu pārskatus vai dokumentu kopijas, var būtiski atvieglot pieteikšanās procesu.

Ieviešot elektronisku pieteikšanās sistēmu un automatizētus procesus, uzņēmumi varētu vieglāk un ātrāk iesniegt savus pieteikumus, izvairoties no lieka papīra darba un administratīvā sloga. Elektroniskā pieteikšanās sistēma jau šobrīd ir tādās iestādēs kā CFLA, ALTUM, LIAA un LAD, tomēr šo praksi vajadzētu pārņemt arī citām iestādēm.

Konsultāciju un atbalsta pakalpojumi: Nodrošinot uzņēmējiem pieejamību konsultāciju un atbalsta pakalpojumiem, var palīdzēt tiem saprast visus nepieciešamos soļus un procedūras, tādējādi samazinot pieteikšanās procesa sarežģītību.

Ieteicams stiprināt mērķtiecīgas finansēšanas iniciatīvas, koncentrējoties uz finansējuma iespēju radīšanu, kas īpaši pielāgotas MVU vajadzībām inovāciju, digitalizācijas un videi draudzīgu projektu jomā.

Kā arī ieteicams stiprināt atgriezeniskās saites mehānismus, iegūstot sistemātisku atgriezenisko saiti no MVU, lai nepārtraukti uzlabotu finansēšanas procesus un pielāgotos mainīgajām uzņēmējdarbības sektora vajadzībām.

Rekomendācijas ZPR Attīstības programmas pilnveidei

Viens no uzņēmumu galvenajiem šķēršļiem publiskā finansējuma piesaistīšanā ir ierobežotā uzņēmumu resursu kapacitāte, līdz ar to vienam no attīstības programmas rīcības virzieniem vai uzdevumiem būtu jābūt uzņēmumu iekšējās kapacitātes paaugstināšana un veicināšana. Uzņēmumiem ir nepieciešams piedāvāt finansiālu vai konsultatīvu atbalstu iekšējās kapacitātes trūkuma pārvarēšanai.

ZPR rekomendējams stiprināt atgriezeniskās saites mehānismus, iegūstot sistemātisku atgriezenisko saiti no MVU, lai nepārtraukti uzlabotu finansēšanas procesus un pielāgotu reģiona attīstības programmu mainīgajām uzņēmējdarbības sektora vajadzībām.

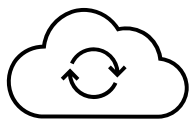
Uzņēmumu kapacitātes problēmas tiek saistītas ar šķērslī uzņēmumiem izprast bieži vien sarežģīto publiskā finansējuma pieteikuma valodu, tāpēc attīstības programmā tiek rekomendēts ieviest pasākumus/mācības, kas vērstas uz racionālu pieteikšanās procesa skaidrošanu.

Nemot vērā kopējās Eiropas un Latvijas tendences digitalizācijas jautājumos, ZPR rekomendēts attīstības programmā iekļaut vairāk vērstas iniciatīvas MVU digitalizācijas jomā.

ZPR Attīstības programmā šobrīd nav iekļauti konkrēti rīcības virzieni komunikācijas uzlabošanas jomā ar MVU, līdz ar to ir nepieciešams akcentēt regulāras komunikācijas un atgriezeniskās saites sistemātiskuma nozīmīgumu.

ZPR Attīstības programmā ir nepieciešams paredzēt iespēju finanšu atbalstu MVU sniegt ne tikai valsts vai pašvaldības, bet arī reģiona līmenī, prioritātēm, kas aktualizētas ZPR attīstības programmā.

Tālāk norādīti konkrēti priekšlikumi uzņēmējdarbības atbalsta vides vienkāršošanai un komunikācijai ar MVU tālākai ilgtspējīgai attīstībai Zemgales reģionā.

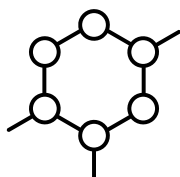
Vienotas informācijas platformas izveide. Izveidot vienotu digitālo platformu, kas kalpotu kā centrālais informācijas punkts visiem MVU Zemgales reģionā. Platformā jābūt pieejamai informācijai par atbalsta programmām, finansējumu, mācībām, pasākumiem, nozares ziņām un labās prakses piemēriem.

Interaktīvu rīku un resursu pieejamības nodrošināšana. Ieviest WhatsUp un/vai SLACK grupas, kā arī izveidot datu bāzi SMS formāta komunikācijai. Izstrādājot mācību moduļus, pielietot interaktīvus rīkus, lai uzņēmēji varētu mācīties un pielietot zināšanas praksē. Piemēram, tiešsaistes kalkulatori, biznesa plānošanas rīki, digitālās mārketinga platformas.

Komunikācijas plāna izveide. Izveidot skaidru komunikācijas plānu, kas adresē MVU vajadzības un nodrošina regulāru atjauninājumu un svarīgu informāciju izplatīšanu caur dažādiem kanāliem – e-pasti, SMS, sociālie tīkli, WhatsUp, Slack, webināri, u.c.

Tīklošanas un sadarbības veicināšana. Organizēt tīklošanas pasākumus, lai veicinātu sadarbību starp MVU, lielākiem uzņēmumiem, izglītības iestādēm un valsts pārvaldi.

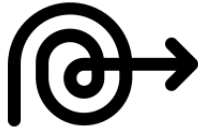
Uzņēmumu vajadzībām atbilstošas mācību programmu ieviešana. Veikt statistiski reprezentablu aptauju starp Zemgales reģiona MVU, lai noteiktu specifiskas mācību un attīstības vajadzības, un izstrādāt atbilstošas mācību programmas.

Mentoru un konsultantu tīkla izveide. Veidot mentoru un konsultantu tīklu, kas palīdzētu jaunajiem un esošajiem uzņēmējiem ar praktiskiem padomiem un atbalstu.

Atbalsta dienestu koordinācijas nodrošināšana. Nodrošināt koordinētu pieeju starp dažādiem atbalsta dienestiem, lai uzņēmējiem mazinātu birokrātiju. Apsvērt ZPR iespējas izveidot vienas pieturas pieeju.

Atbalsta procesu vienkāršošana. Vienkāršot atbalsta pieteikumu un atskaišu sagatavošanas procesus, izmantojot digitālas platformas, kas automātiski vāc un apstrādā datus.

Izpratnes veicināšana par esošajiem resursiem. Veikt informatīvas kampaņas par esošajiem atbalsta resursiem un to, kā tos efektīvi izmantot.

Ilgtermiņa attīstības stratēģijas izveide un ieviešana. Izstrādāt un ieviest ilgtermiņa stratēģiju MVU atbalstam, kas balstīta uz reālām vajadzībām un tendencēm, kā arī uzņēmējdarbības vides prognozēm.

Regulāras atgriezeniskās saites iegūšana no MVU, izmantojot profesionālu un statistiski reprezentatīvu aptauju pieeju ne retāk kā reizi 12 mēnešos.

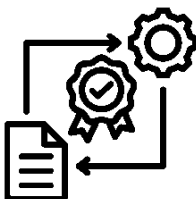
Inovācijas stimulu - pētniecības un attīstības komponentes uzrādīšana finanšu atskaitēs. Lai gan daudzi uzņēmumi veic pētniecības un attīstības darbības, ieguldot tur resursus, taču tas netiek norādīts finanšu atskaitēs. Skaidrot un mudināt MVU aktīvāk izmantot inovācijas komponentes savā uzņēmējdarbībā un tās norādīt atskaitēs.

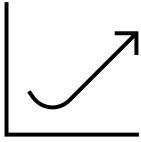
Ieviest papildus ES finansējuma iespēju apguves nodaļu ZPR. Proaktīvi ZPR iesaistīties ES programmās, piesaistot reģiona MVU.

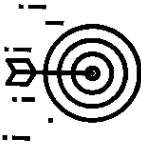
Veicināt nozaru sadarbības iniciatīvas. Stratēģisku partnerību veidošana ar nozares asociācijām un biznesa tīkliem, lai palielinātu publisko konkursu sasniedzamību un ietekmi.

Labās prakses pieredzes apmaiņa. Veicināt ES dalībvalstu labās prakses pieredzes apmaiņu, lai veicinātu efektīvāku komunikāciju ar uzņēmumiem. Izstrādāt plānu pa nozarēm un iesaistīt MVU.

Izstrādāt konkrētu plānu MVU veicināšanai reģionā, kas ietver uzlabotas iespējas finansējuma piekļuvei, nodokļu atvieglojumus un stimulus, birokrātijas mazināšanas pasākumus, uzņēmējdarbības izglītības veicināšanas pasākumus, inovāciju izmantošanas pasākumus, starptautisko sadarbību, ietverot vides un ilgtspējības iniciatīvas.

Izstrādāt reģiona viedās specializācijas plānu. Izstrādāt atbalsta programmas konkrētām nozarēm ar augstu izaugsmes potenciālu vai reģionāli svarīgām nozarēm.

Veicināt ārvalstu tiešo investīciju (ĀTI) reģionā. Izstrādāt plānu ĀTI piesaistei, ietverot investīciju vides uzlabošanas pasākumus, nodokļu vides uzlabošanu, tiesiskās vides stabilitāti un caurspīdīgumu, tīklošanās un partnerību veidošanu, mērķētas nozares un tehnoloģijas veicināšanu, darbaspēka kvalifikācijas uzlabošanu un ĀTI sekmēšanas pasākumu plānu.

Šie priekšlikumi palīdzēs uzņēmējdarbības atbalsta vides vienkāršošanu un veicinās komunikāciju ar MVU tālākai ilgtspējīgai attīstībai Zemgales reģionā.

9. Labās prakses piemēri

Kā viens no finanšu atbalsta un komunikācijas labās prakses piemēriem Zemgales plānošanas reģionā un Latvijā kopumā tiek izcelta finanšu institūcija Altum. Altum ir Latvijas valsts finanšu institūcija, kas nodrošina dažādus finanšu instrumentus un atbalsta programmas uzņēmumu attīstībai.⁴⁸ Šī institūcija darbojas, lai veicinātu uzņēmējdarbības izaugsmi, inovācijas un darba vietu radīšanu Latvijā. Tāpat Altum izceļas ar modernu un uzņēmumiem aktuālu komunikāciju. Sekojošās darbības sfēras tiek uzskatītas par pamatu veiksmīgai un efektīvai darbībai ar mazajiem un vidējiem uzņēmumiem:

1. **Diferencēts finansiālais atbalsts:** Altum piedāvā dažādus finanšu instrumentus, tostarp aizdevumus un garantijas, lai palīdzētu uzņēmumiem ieguldīt attīstībā, modernizēt ražošanu, ieviest jaunas tehnoloģijas un veikt citas uzņēmējdarbības iniciatīvas. Šie atbalsta veidi var būt būtisks stimuls uzņēmumu izaugsmei.⁴⁹ Altum izceļas ar to, ka piedāvātais finansējums ir diferencēts dažādām uzņēmējdarbības vajadzībām - MVU izaugsmes aizdevums, Starta aizdevums, Mazie aizdevumi lauku teritorijās, Uzņēmumu energoefektivitātei un ilgtspējai, Parālais aizdevums, Zemas īres mājokļu būvniecībai, Kara sekas atbalsts, Energoefektivitātes aizdevums ar kapitāla atlaidi, Aizdevumi digitalizācijai. Šāda finansējuma diferencēšana liecina par institūcijas izpratni par uzņēmumu vajadzībām.
2. **Programmas inovācijām un eksportam:** Altum piedāvā īpašas programmas, kas vērstas uz uzņēmumu inovācijām, eksporta veicināšanu un starptautisku sadarbību. Šādi pasākumi palīdz uzņēmumiem paplašināt savu darbību un konkurēt starptautiskā līmenī. Arī uzņēmumu aptaujas rezultāti (7.nodaļa) liecina, ka visbiežāk uzņēmumiem finansējums ir nepieciešams uzņēmuma

⁴⁸ Altum. Pieejams: <https://www.altum.lv/>

⁴⁹ Altum biznesam. Pieejams: <https://www.altum.lv/pakalpojumi/biznesam/>

darbības paplašināšanai, kur būtiska loma ir inovāciju ieviešanai un eksporta uzsākšanai vai paplašināšanai.

3. **Elastīga kredītešana:** Altum piedāvā elastīgus un pielāgojamus kredīta risinājumus atkarībā no uzņēmuma vajadzībām. Tas var ietvert aizdevumus ar atbilstošiem nosacījumiem, lai veicinātu uzņēmējdarbības attīstību. Īpaši svarīgi šāda iespēja ir mazajiem un vidējiem uzņēmumiem.
4. **Komunikācija un informācija:** Altum ir iesaistīta komunikācijā ar uzņēmumiem, nodrošinot tiem informāciju par pieejamajiem atbalsta līdzekļiem, kā arī organizējot seminārus, apmācības un pasākumus. Tas palīdz uzņēmumiem labāk izprast pieejamos resursus un izmantot tos saskaņot ar savām vajadzībām. Altum katram uzņēmumam sniedz iespēju pieteikties individuālai konsultācijai, jo katra uzņēmuma risinājums var būt unikāls. Tāpat Altum pārstāvji bieži ir redzami medijos, lai popularizētu institūcijas darbību un pieejamos atbalst veidus. Uzņēmums piedāvā arī klātiens konsultācijas reģionos, piemēram, Zemgales reģiona konsultāciju centrs atrodas Jelgavas pilsētā.
5. **Stratēģiska sadarbība:** Altum bieži sadarbojas ar citām valsts un privātajām institūcijām, lai radītu labvēlīgus apstākļus uzņēmējdarbības izaugsmei un ekonomikas attīstībai. Šāda sadarbība var ietvert kopīgu iniciatīvu veidošanu un resursu apvienošanu. Altum iesaistās ES Atveseļošanās fonda aizdevumu programmu ieviešanā – Uzņēmumu energoefektivitātes programma un Digitalizācijas programma.

Gan finanšu instrumenti, gan komunikācijas pieejas kopā veido Altum kā labas prakses piemēru finansiālā atbalsta sniegšanā uzņēmumiem Latvijā. Kā vienu no galvenajām priekšrocībām ir jāizceļ diferencētais finanšu atbalsts un individuālie risinājumi dažāda lieluma un darbības sfēras uzņēmumiem.

LIAA pārstāvniecības Jelgavā un Bauskā un Jēkabpilī ir labās prakses piemērs ne tikai ar pieejamo finanšu atbalstu uzņēmumiem, bet arī ar mentoru, ekspertu un citu uzņēmumu atbalstu, kas tiek nodrošināts pārstāvniecības radītajā uzņēmējdarbības vidē.⁵⁰

LIAA pārstāvniecības piedāvā **finansiālo atbalstu uzņēmumiem**, it īpaši jaunuzņēmumiem un starta projektu attīstībai. Tas var ietvert:

- Grantus un subsīdijas: Finansiāla palīdzība, kas nav jāatdod, ir pieejama uzņēmumiem ar inovatīviem projektiem vai augstu potenciālu.
- Aizdevumus: Piedāvājot aizdevumus ar labvēlīgiem nosacījumiem, pārstāvniecības veicina uzņēmējdarbības izaugsmi un attīstību reģionā.

LIAA pārstāvniecības piedāvā sadarbību ar pieredzējušiem **mentoriem un ekspertiem**, kas sniedz:

- Padomus un konsultācijas: Uzņēmēji var gūt labumu no profesionāļu pieredzes un zināšanām, palīdzot risināt konkrētas problēmas vai plānot nākotnes stratēģijas.
- Tīklošanās: Iespēja veidot kontaktus ar citiem uzņēmējiem, ekspertiem un potenciālajiem sadarbības partneriem.

LIAA pārstāvniecības **aktīvi veicina komunikāciju un tīklošanos**, piedāvājot:

- Kopīgus pasākumus un seminārus: Notikumi, kas pulcē kopā uzņēmējus, var radīt iespējas dalīties pieredzē un veidot sadarbību.
- Tīmekļa platformas un resursus: Iespēja izmantot digitālos resursus un interneta platformas, lai uzņēmēji varētu dalīties ar informāciju un idejām.

⁵⁰ LIAA. Par biznesa inkubatoriem, pieejams: <https://www.liaa.gov.lv/lv/biznesa-inkubatori/par-projektu>

Zemgales plānošanas reģiona uzņēmumiem ir iespēja piedalīties LIAA pārstāvniecībā Jelgavā⁵¹ vai Bauskā⁵². Pārstāvniecības aktīvi publicē informāciju sociālo tīklu platformās un popularizē inkubatora dalībnieku veiksmes stāstus un pieredzi, lai veicinātu interesi arī no citu uzņēmumu puses.

Šie trīs aspekti kopumā veido efektīvu ekosistēmu, kurā uzņēmumi ne tikai saņem finansiālu atbalstu, bet arī attīstās, veidojot savas zināšanas un kontaktus ar citiem uzņēmējiem un ekspertiem. Tādējādi LIAA Biznesa inkubatori var būt labas prakses piemērs uzņēmumu attīstībai un veicināšanai Latvijā. Lai saņemtu aktuālu informāciju, iesaku apmeklēt LIAA oficiālo mājaslapu vai sazināties tieši ar LIAA pārstāvjiem.

Kā viens no finanšu un konsultatīvās labās prakses piemēriem tiek izcelts Zemgales reģiona Kompetenču attīstības centra un Jelgavas valstspilsētas sadarbība atbalsta īstenošanā, kur tiek apvienota centra pieredze, piemērotā apmācību vide un pašvaldības finansējums, lai sniegtu atbalstu uzņēmumiem. Zemgales reģiona Kompetenču attīstības centrs (ZRKAC)⁵³ ir Jelgavas valstspilsētas pašvaldības finansēta pieaugušo izglītības iestāde, kuras darbības mērķis ir nodrošināt Jelgavas pilsētas un Zemgales reģiona iedzīvotāju vajadzībām atbilstošu kvalitatīvu mūžizglītības piedāvājumu un metodisko un informatīvo atbalstu formālās un neformālās izglītības iestādēm un pedagogiem. ZRKAC šobrīd ir lielākais un modernākais pašvaldības pieaugušo izglītības centrs Latvijā gan tehniskā, cilvēkresursu, gan izglītības pakalpojumu ziņā. Centra mājaslapā pieejama informācija par dažādu kursu piedāvājumu, semināriem un konferencēm, projektiem un dažādiem centra pakalpojumiem.

Tāpat ZRKAC uzņēmumiem sniedz ne tikai konsultatīvo atbalstu, bet arī īsteno Jelgavas pilsētas finansētus atbalsta pasākumus mazajiem un vidējiem uzņēmumiem. Jelgavas valstspilsētas pašvaldības grantu programmas **“Atbalsts komersantiem un saimnieciskās darbības veicējiem”** dod iespēju uzņēmējiem saņemt līdz pat 10 000 eiro finansiālu atbalstu no pašvaldības sava projekta realizācijai.

Pēc “Jelgavas valstspilsētas pašvaldības grantu programmas “Atbalsts komersantiem un saimnieciskās darbības veicējiem”” uzsaukuma izsludināšanas, pieteikties granta saņemšanai var komersanti un saimnieciskās darbības veicēji, kuri reģistrēti Komercreģistrā vai Valsts ieņēmumu dienestā un veic saimniecisko darbību Jelgavas valstspilsētā un kuriem uz iesniegšanas un vērtēšanas brīdi nav nodokļu parādu virs 150 EUR, nav uzsākts maksātnespējas vai likvidācijas vai tiesiskās aizsardzības process, kapitāldaļas nepieder Jelgavas pašvaldībai, citai valsts vai pašvaldības iestādei, uzņēmējdarbība nav saistīta ar azartspēlēm, finanšu un apdrošināšanas pakalpojumiem, kā arī cigarešu, tabakas izstrādājumu un alkohola ražošanu (izņemot alu, vīnu un sidru), juridiskā adrese reģistrēta Jelgavas valstspilsētas pašvaldības administratīvajā teritorijā, kā arī tie, kuri nav šīs programmas granta saņēmējs divus iepriekšējos kalendāros gadus. Tāpat katram pretendētājam sava projekta realizācija jānodrošina līdzieguldījums 20-30%. Piešķirtos līdzekļus uzņēmējs varēs izmantot tikai pieteikumā norādīto mērķu īstenošanai, un tie būs jāapgūst 12 mēnešu laikā.⁵⁴

Tāpat ZRKAC piedalās sociālās uzņēmējdarbības ideju konkursa “Impulss” īstenošanā. Konkurss tiek rīkots ar mērķi motivēt uzņēmējus pievērsties sabiedrībai nozīmīgu sociālo problēmu risināšanai un rosināt uzsākt sociālo uzņēmējdarbību pilsētā.⁵⁵ Ar centra un pašvaldības iesaisti tiek īstenota vasaras nodarbinātības programmā 9.–11. klašu skolēniem. Nodarbinātības mērķis ir veicināt izglītojamo īslaicīgu nodarbinātību vasaras brīvlaikā Jelgavas valstspilsētas pašvaldības finansētās darba vietās, radīt iespēju izglītojamajiem iegūt darba pieredzi, apgūstot nepieciešamās darba prasmes un iemaņas, veidot izpratni par profesijām, veicināt karjeras attīstību un prasmi darba tiesisko attiecību nodibināšanai nepieciešamo dokumentu sagatavošanā.

⁵¹ Jelgavas pārstāvniecība, pieejams: <https://www.liaa.gov.lv/lv/parstavnieciba/jelgava>

⁵² Bauskas pārstāvniecība, pieejams: <https://www.liaa.gov.lv/lv/parstavnieciba/bauska>

⁵³ ZRKAC, pieejams: <https://zrkac.lv/>

⁵⁴ Pašvaldības grantu programma, pieejams: <https://www.jelgava.lv/uznemejdarbiba/atbalsta-programmas/pasvaldibas-grantu-programma/>

⁵⁵ Sociālās uzņēmējdarbības ideju konkurss “Impulss”, pieejams: <https://www.jelgava.lv/jaunumi/pasvaldiba-izsludina-socialas-uznemejdarbibas-ideju-konkursu-impulss/>

Šī sadarbība tiek izcelta kā veiksmīga, jo tiek apvienota ZRKAC ilggadējā pieredze apmācību rīkošanā un sadarbībā ar uzņēmējiem, kā arī pašvaldībā esošais finansējums un griba atbalstīt uzņēmējdarbību. Salīdzinot ar Zemgales plānošanas reģiona pašvaldībām, Jelgavas valstspilsētas sniegtais atbalsts izceļas ar finansējuma apjomu – 10 000 EUR – un atbalsta pasākumu konsekvētumu.

Zemgalē darbojas **Zemgales uzņēmējdarbības centrs**⁵⁶, kas nodrošina koordinētu atbalstu uzņēmējdarbības attīstībai reģionā un veido vienotu konsultāciju tīklu, koordinējot sadarbību ar citām uzņēmējdarbības atbalsta institūcijām. Sakārtot uzņēmējdarbības ekosistēmu un infrastruktūru, veicināt zināšanu pārnesi un inovācijas Zemgales ekonomikas specializācijas un RIS 3 nozarēs, kā arī paaugstināt Zemgales uzņēmēju konkurētspēju pasaules tirgos. Centra mērķis ir sakārtot uzņēmējdarbības ekosistēmu un infrastruktūru, veicināt zināšanu pārnesi un inovācijas Zemgales ekonomikas specializācijas un RIS 3 nozarēs, kā arī paaugstināt Zemgales uzņēmēju konkurētspēju pasaules tirgos. Centrs sniedz uzņēmējiem dažādu veidu palīdzību: konsultācijas un atbalstu par dažādām finansējuma piesaistes programmām, informāciju par uzņēmējdarbības uzsākšanu, attīstību un finansiālā atbalsta iespējām, informāciju par uzņēmēju un zinātnieku sadarbību, pētījumiem, jaunu produktu izstrādi utt., konsultācijas un palīdzību biznesa kontaktu dibināšanā, uzņēmēju tikšanās ar potenciālajiem ārvalstu partneriem, digitālo apmācību u.tml.

Labās prakses piemērs	Īss apraksts	Identificētās stiprās puses	Informācijas avots
Finanšu institūcijas Altum finansēšanas modelis	Altum ir Latvijas valsts finanšu institūcija, kas nodrošina dažādus finanšu instrumentus un atbalsta programmas uzņēmumu attīstībai. Šī institūcija darbojas, lai veicinātu uzņēmējdarbības izaugsmi, inovācijas un darba vietu radīšanu Latvijā. Tāpat Altum izceļas ar modernu un uzņēmumiem aktuālu komunikāciju.	Daudzi veiksmes stāsti un aicinājumi pieteikties finansējumam tiek publicēti sociālo mediju kontos: Facebook ; Twitter ; Diskusiju, semināru un instrukciju video pieejami institūcijas YouTube kanālā; Uzņēmuma pārstāvji regulāri piedalās podkāstu ierakstos, piemēram, raidījumā Krustpunktā vai raidījumā DIGITEV ; Labās prakses piemēri medijos ; Altum īpaši izceļ atbalstu sociālajiem uzņēmumiem, izceļot sociālo uzņēmumu nozīmīgumu sabiedrībā – video ; Altum mājas lapā ir pieejami dažādi palīgmateriāli , lai palīdzētu uzņēmumiem pieteikšanās procesā. Kopumā Altum komunikāciju var raksturot, kā mūsdienīgu un efektīvu, jo tiek izmantoti aktuālākie informācijas kanāli (sociālie mediji) un informācija tiek nodota ar sabiedrībai aktuālām metodēm (video, podkāsti). Papildus Altum tiek izcelts kā labās prakses piemērs, jo piedāvā uzņēmumiem diferencētu finansiālo atbalstu, kas liek regulāri apzināt uzņēmumu vajadzības;	3.1. Reģionālā pārvaldība, galvenās institūcijas un to lomas

⁵⁶ ZUC, pieejams: <https://zuc.zemgale.lv/>

		Īpašas programmas inovācijām un eksportam; Altum ir reģionālie centri Zemgalē - Jelgavā, Bauskā un Jēkabpilī - kas veicina tiešu un individuālu komunikāciju ar potenciālajiem atbalsta saņēmējiem.	
LIAA pārstāvniecības Jelgavā, Bauskā un Jēkabpilī	LIAA pārstāvniecības Jelgavā un Bauskā ir labās prakses piemērs ne tikai ar pieejamo finanšu atbalstu uzņēmumiem, bet arī ar mentoru, ekspertu un citu uzņēmumu atbalstu, kas tiek nodrošināts pārstāvniecības radītajā uzņēmējdarbības vidē.	LIAA pārstāvniecība Jelgavā aktīvi izmanto sociālos tīklus, piemēram, Facebook – Jelgava ; Instagram ; Izmantojot šo kanālu sabiedrība tiek informēta par pieteikšanās iespējām inkubācijas programmās, apmācībām, labās prakses piemēriem un citiem pasākumiem. Pārstāvniecības rīko uzņēmēju iedvesmas vakarus “Lūst vai Plīst” ; LIAA ir izveidojis podkāstu “UZŅĒMĒJSPĒJA” , kas apkopo LIAA pārstāvniecību labās prakses piemērus, uz sarunu aicinot uzņēmējus, kas piedalās vai ir absolvējuši Inkubācijas programmas. Veido video reklāmas un stāstus – Youtube . Piedāvā finansiālo atbalstu uzņēmumiem , it īpaši jaunuzņēmumiem un starta projektu attīstībai, apmācību laikā uzņēmumiem ir pieejamas izstrādātas darba burtnīcas, kas kalpo kā vadlīnijas inkubācijas procesam. LIAA pārstāvniecības piedāvā sadarbību ar pieredzējušiem mentoriem un ekspertiem , ne tikai tieši saistītiem ar uzņēmējdarbību. Piemēram, tiek piedāvātas arī runas skolas nodarbības ; Aktīvi veicina komunikāciju un tīklošanos, rīkojot dažādus pasākumus.	3.1. Reģionālā pārvaldība, galvenās institūcijas un to lomas
Zemgales reģiona Kompetenču attīstības centra un Jelgavas valstspilsētas sadarbība atbalsta īstenošanā	Šajā sadarbībā tiek apvienota centra pieredze, piemērotā apmācību vide un pašvaldības finansējums, lai sniegtu atbalstu uzņēmumiem.	ZRKAC šobrīd ir lielākais un modernākais pašvaldības pieaugušo izglītības centrs Latvijā gan tehniskā, cilvēkresursu, gan izglītības pakalpojumu ziņā. Piemērot vide apmācībām un centra darbinieku pieredze. Jelgavas valstspilsētas pašvaldības grantu programmas “Atbalsts komersantiem un saimnieciskās darbības veicējiem” dod iespēju uzņēmējiem saņemt līdz pat 10 000 eiro finansiālu atbalstu no	3.1. Reģionālā pārvaldība, galvenās institūcijas un to lomas

		<p>pašvaldības sava projekta realizācijai.</p> <p>ZRKAC izmanto savu mājas lapu, lai sniegtu galveno informāciju par aktuālajiem kursiem, apmācībām un konkursiem.</p> <p>Lietotājam draudzīgāks kanāls ir centra Facebook lapa.</p> <p>Tā kā centrs veicina sadarbību ar Jelgavas valstpilsētu un Zemgales reģiona institūcijām kopumā, informācija par centra pasākumiem ir pieejama arī Jelgavas pašvaldības mājas lapā.</p>	
--	--	--	--

Izmantotā literatūra un avoti

1. Aktīvo un likvidēto uzņēmumu skaits Latvijas novados / pilsētās, Lursoft. Pieejams: <https://statistika.lursoft.lv/lv/statistika/rajoni-un-novadi/uznemumu-skaits/pa-novadiem/>
2. Altum. Pieejams: <https://www.altum.lv/>
3. Altum biznesam. Pieejams: <https://www.altum.lv/pakalpojumi/biznesam/>
4. Bauskas pārstāvniecība, pieejams: <https://www.liaa.gov.lv/lv/parstavnieciba/bauska>
5. Centrālās finanšu un līgumu aģentūras (CFCA) mājas lapa. Pieejams: <https://www.cfla.gov.lv/lv>
6. Centrālās Statistikas Pārvaldes datu bāzes.
7. Digitālās ekonomikas un sabiedrības indekss (DESI) 2022.gadā, Latvija. European Commission. Pieejams: [file:///C:/Users/matis/Downloads/DESI_2022_Latvia_lv_f8xLTQVCw2LeNi3LiPklXdtttU_88752%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/matis/Downloads/DESI_2022_Latvia_lv_f8xLTQVCw2LeNi3LiPklXdtttU_88752%20(1).pdf)
8. Ekonomikas ministrijas mājas lapa. Pieejams: <https://www.em.gov.lv/lv>
9. Eurostat. Individuals - computer use, pieejams: <https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/bookmark/961a02cc-1ddb-43d2-9bab-53af2f0f1bd5?lang=en>
10. Eurostat. Individuals - internet use, pieejams: <https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/bookmark/961a02cc-1ddb-43d2-9bab-53af2f0f1bd5?lang=en>
11. Finanšu ministrijas mājas lapa. Pieejams: <https://www.fm.gov.lv/lv>
12. GDP growth (annual %) – Latvia. Pieejams: <https://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.MKTP.KD.ZG?locations=LV>
- KLP 2023-2027, ZM. Pieejams: <https://www.zm.gov.lv/lv/klp-2023-2027>
14. Jelgavas pārstāvniecība, pieejams: <https://www.liaa.gov.lv/lv/parstavnieciba/jelgava>
11. Latvijas Banka. 01 TI datu valstu daļījumā tabulas. Pieejams: <https://statdb.bank.lv/lb/Data/128>
16. Latvijas Banka. 04 TI ceturkšņa/ gada datu tabulas. Iegūts no: <https://statdb.bank.lv/lb/Data/187/34306884c2835a13e6513cb7a41d4ee4-html>
17. Latvijas biznesa gada pārskats 2022. Firmas.lv, LETA. Pieejams: https://www.firmas.lv/resources/lbgp/2022/books/lbgp_2022.pdf?v22
18. Latvijas Investīciju un attīstības aģentūras (LIAA) mājas lapa. Pieejams: <https://www.liaa.gov.lv/lv>
19. Latvijas Sociālās uzņēmējdarbības asociācijas mājas lapa. Pieejams: <https://sua.lv/>
20. Latvijas Tirdzniecības un rūpniecības kamera (LTRK) mājas lapa. Pieejams: <https://www.ltrk.lv/>
21. Lauku atbalsta dienesta (LAD) mājas lapa. Pieejams: <https://www.lad.gov.lv/lv>
22. LIAA. Zemgales reģiona seminārs investoru piesaistei. Pieejams: <https://www.liaa.gov.lv/lv/notikums/zemgales-regiona-seminars-investoru-piesaistei>
23. LIAA. Par biznesa inkubatoriem, pieejams: <https://www.liaa.gov.lv/lv/biznesa-inkubatori/par-projektu>
24. Lursoft statistika | Lielākie investori. Pieejams: https://www.lursoft.lv/estadistic?act=UR_STATS&pcurr=EUR&id=547®ion=Z&subregion=
25. LTRK, ES PROJEKTI, pieejams: <https://www.ltrk.lv/lv/ESPD>
26. Ministru kabineta 2019. gada 26. novembra rīkojums Nr. 587 "Par Reģionālās politikas pamatnostādņem 2021.–2027. gadam". <https://likumi.lv/ta/id/310954>
27. Nodarbinātības valsts aģentūras mājas lapa. Pieejams: <https://www.nva.gov.lv/lv>
28. OECD (2021), Digitalizācija Latvijā, OECD Publishing, Paris, <https://doi.org/10.1787/a58d1c1a-lv>
29. Partnerības Lielupe mājas lapa. Pieejams: <https://www.partneribalielupe.lv/>
30. Pašvaldības grantu programma. Pieejams: <https://www.jelgava.lv/uznemejdarbiba/atbalsta-programmas/pasvaldibas-grantu-programma/>
31. Reģionālās attīstības indikatoru modulis. Ārvalstu tiešās investīcijas uz 1000 iedzīvotājiem (EUR, RAIM aprēķins), pieejams: <https://raim.gov.lv/query-selection/result?item%5B%5D=209&item%5B%5D=208&item%5B%5D=95&item%5B%5D=94>
32. Sociālās uzņēmējdarbības ideju konkursam "Impulss", pieejams: <https://www.jelgava.lv/jaunumi/pasvaldiba-izsludina-socialas-uznemejdarbibas-ideju-konkursu-impulss/>
33. Uzņēmumu likvidācijas dinamika Latvijas novados / pilsētās, Lursoft. Pieejams: <https://statistika.lursoft.lv/lv/statistika/rajoni-un-novadi/uznemumu-skaita-dinamika/likvidacija/pa-novadiem/gads-no-2017/gads-lidz/2023/>
34. VAS "Latvijas Attīstības finanšu institūcija Altum" (Altum) mājas lapa. Pieejams: <https://www.altum.lv/>
35. Zemgales plānošanas reģiona mājas lapa. Pieejams: <https://www.zemgale.lv/lv>
36. Zemgales reģiona mobilitātes plāns 2021-2030, pieejams: <https://www.zemgale.lv/lv/zemgales-regiona-planosanas-dokumenti>
37. ZPR Attīstības programma. Pieejams: <https://www.zemgale.lv/lv/zpr-attistibas-programma-2021-2027>
38. ZPR karte, pieejams: <https://experience.arcgis.com/experience/af86bbf018504a5e9421aa88b23ec829/page/Home/>
39. ZRKAC. Pieejams: <https://zrkac.lv/>
40. ZUC, pieejams: <https://zuc.zemgale.lv/>

Pielikumi

1.pielikums

Zemgales reģiona uzņēmumu sadalījums pa industrijām, apgrozījums, darbinieku skaits un nodokļi⁵⁷

	Uzņēmumu skaits			Apgrozījums, peļņa EUR						Darbinieki, skaits kopā	Nodokļi (VID dati)	
	Kopā	Pieaudzis apgrozījums	Jauni atlasē	Neto apgrozījums, tūkst.	21/20	20/19	19/18	Pelna, tūkst.	Rentabilitāte		Kopa, tūkst.	VSAOI uz darbinieku, tūkst. EUR
Kopā	2156	69%	26%	4810233	16%	7%	6%	325 844	7%	41059	345 603	3,8
Būvniecība	330	85%	46%	514 278	5%	-4%	8%	16 534	3%	6698	30 743	3,67
Enerģētika	75	67%	17%	557 099	41%	-6%	1%	42 176	8%	2050	89 253	4,59
Informācijas tehnoloģijas, datortehnika	14	69%	9%	4899	-1%	48%	-14%	714	15%	75	1120	4,31
Lauksaimniecība	487	71%	14%	1 227 156	6%	13%	9%	106 663	9%	6566	47 926	3,49
Medicīna un farmācija	96	64%	10%	138 584	35%	8%	15%	14896	11%	3384	32 475	5,53
Mediji, reklāma, izglītība, radošās industrijas	20	86%	35%	25 516	249%	-77%	47%	902	4%	240	1573	3,6
Meža nozare	171	80%	20%	434 113	20%	6%	-9%	38 030	9%	3663	11917	3,79
Nekustamais īpašums	79	80%	13%	64 298	1%	10%	26%	8623	13%	1435	10 134	2,81
Pakalpojumi	46	72%	15%	103 731	35%	9%	-11%	5553	5%	1430	11455	3,36
Pakalpojumi finanšu, juridiskie un uzņēmējdarbībai	19	85%	9%	8537	6%	-6%	21%	1671	20%	226	1163	2,52
Pārtikas un dzērienu ražošana	41	63%	11%	341 761	14%	10%	5%	12 054	4%	1639	15 189	4,47
Rūpniecība	94	68%	2%	372740	17%	-1%	10%	29 954	8%	4559	28 187	4,52
Telekomunikācijas un sakari	7	76%	6%	2086	9%	0%	3%	399	19%	54	242	2,61
Tirdzniecība	267	86%	43%	630 641	19%	24%	12%	24 802	4%	3801	27 602	2,92
Transports, loģistika, pārvadājumi	269	66%	13%	320 180	28%	-2%	0%	15 373	5%	3712	29 672	3,55
Tūrisms, viesmīlība, izklaide	64	75%	15%	26 136	3%	-10%	-4%	2381	9%	976	3897	2,04
Bez nozares	78	71%	15%	38 477	-28%	-31%	24%	5119	13%	551	3055	3

⁵⁷ Latvijas biznesa gada pārskats 2022. Firmas.lv, LETA. Pieejams: https://www.firmas.lv/resources/lbgp/2022/books/lbgp_2022.pdf?v22

Iedzīvotāji, kuri lieto internetu reģionos(% no iedzīvotāju kopskaita attiecīgajā grupā)

		2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Latvija	Vispār ir lietojuši	84,2	86,7	88,4	91,6	93,7	93,1	93,8
	Lieto regulāri (vismaz reizi nedēļā)	78,5	81,2	83,7	86,9	89,7	90,0	91,4
Rīgas statistiskais reģions (Rīga) (līdz 01.01.2024.)	Vispār ir lietojuši	88,7	91,0	91,1	93,6	95,6	94,1	94,8
	Lieto regulāri (vismaz reizi nedēļā)	83,4	84,9	87,3	90,0	92,8	92,1	93,0
Pierīgas statistiskais reģions (līdz 01.01.2024.)	Vispār ir lietojuši	84,0	87,5	88,6	91,7	93,6	94,6	96,4
	Lieto regulāri (vismaz reizi nedēļā)	78,9	83,0	83,4	87,6	89,6	91,8	93,9
Vidzemes statistiskais reģions (līdz 01.01.2024.)	Vispār ir lietojuši	82,7	84,1	88,6	91,1	93,5	91,8	92,7
	Lieto regulāri (vismaz reizi nedēļā)	75,2	78,9	80,5	85,5	88,3	87,9	89,0
Kurzemes statistiskais reģions (līdz 01.01.2024.)	Vispār ir lietojuši	83,8	85,8	86,3	91,6	95,0	94,4	96,3
	Lieto regulāri (vismaz reizi nedēļā)	77,0	80,5	82,4	86,1	88,4	89,6	93,1
Zemgales statistiskais reģions	Vispār ir lietojuši	83,5	85,8	90,5	93,7	92,8	93,0	93,2
	Lieto regulāri (vismaz reizi nedēļā)	79,3	81,3	86,7	88,3	89,4	89,9	91,0
Latgales statistiskais reģions	Vispār ir lietojuši	75,8	79,0	81,7	85,1	89,2	88,1	85,9
	Lieto regulāri (vismaz reizi nedēļā)	69,2	71,8	76,5	78,7	84,5	83,7	83,3

Iedzīvotāju interneta izmantošanas mērķi (procentos)

		2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Latvija	E-pasta lietošana	69,5	70,0	71,9	75,9	79,2	78,0	81,5
	Informācijas meklēšana par precēm un pakalpojumiem	57,2	63,3	61,9	70,9	67,0	69,4	66,6
	Preču vai pakalpojumu pārdošana tiešsaistē internetā, piem., eBay izsolēs	7,8	9,6	8,9	12,2	13,4	10,2	13,2
	Iesaistīšanās sociālajos tīklos	59,9	51,9	64,7	67,1	69,6	70,9	73,0
	Viedokļu izteikšana par pilsoniskām vai politiskām aktualitātēm (jautājumiem) tīmekļa vietnēs	7,2	...	10,4	...	15,2	17,3	15,2
	Iesaistīšanās tiešsaistes konsultācijās vai parakstīšanās par pilsoniskām vai politiskām iniciatīvām	4,9	...	6,2	...	13,8	11,4	13,7
Rīgas statistiskais reģions (Rīga) (līdz 01.01.2024.)	E-pasta lietošana	73,4	75,8	75,2	82,5	84,2	83,0	84,9
	Informācijas meklēšana par precēm un pakalpojumiem	65,8	70,5	67,3	76,4	72,1	77,0	75,8
	Preču vai pakalpojumu pārdošana tiešsaistē internetā, piem., eBay izsolēs	6,8	10,4	9,7	10,8	12,0	11,4	16,1
	Iesaistīšanās sociālajos tīklos	60,0	64,2	64,8	68,6	69,8	72,3	73,6
	Viedokļu izteikšana par pilsoniskām vai politiskām aktualitātēm (jautājumiem) tīmekļa vietnēs	6,9	...	11,4	...	14,1	13,5	16,6
	Iesaistīšanās tiešsaistes konsultācijās vai parakstīšanās par pilsoniskām vai politiskām iniciatīvām	4,6	...	7,5	...	14,0	13,0	19,1
Pierīgas statistiskais reģions (līdz 01.01.2024.)	E-pasta lietošana	71,0	70,4	70,9	76,8	76,9	76,7	81,2
	Informācijas meklēšana par precēm un pakalpojumiem	56,5	63,5	59,0	71,7	66,8	70,0	65,4
	Preču vai pakalpojumu pārdošana tiešsaistē internetā, piem., eBay izsolēs	7,7	6,9	6,2	9,3	12,9	10,5	12,0
	Iesaistīšanās sociālajos tīklos	62,1	61,8	64,4	68,8	69,9	69,5	74,3
	Viedokļu izteikšana par pilsoniskām vai politiskām aktualitātēm (jautājumiem) tīmekļa vietnēs	8,0	...	8,4	...	13,8	19,8	13,8
	Iesaistīšanās tiešsaistes konsultācijās vai parakstīšanās par pilsoniskām vai politiskām iniciatīvām	7,2	...	6,0	...	18,1	13,9	14,3
Vidzemes statistiskais reģions (līdz 01.01.2024.)	E-pasta lietošana	66,9	66,6	69,8	72,8	79,7	76,2	79,2
	Informācijas meklēšana par precēm un pakalpojumiem	52,0	61,2	59,0	69,1	70,7	65,0	68,4
	Preču vai pakalpojumu pārdošana tiešsaistē internetā, piem., eBay izsolēs	9,7	12,0	10,6	21,8	25,2	12,4	19,0
	Iesaistīšanās sociālajos tīklos	61,8	62,9	62,5	69,6	70,6	71,6	76,1
	Viedokļu izteikšana par pilsoniskām vai politiskām aktualitātēm (jautājumiem) tīmekļa vietnēs	7,8	...	7,2	...	13,9	15,6	9,2

	Iesaistīšanās tiešsaistes konsultācijās vai parakstīšanās par pilsoniskām vai politiskām iniciatīvām	4,0	...	2,8	...	12,3	8,9	7,2
Kurzemes statistiskais reģions (līdz 01.01.2024.)	E-pasta lietošana	68,9	69,4	72,8	71,8	78,6	78,4	83,7
	Informācijas meklēšana par precēm un pakalpojumiem	53,2	56,9	56,8	63,1	58,4	58,9	51,1
	Preču vai pakalpojumu pārdošana tiešsaistē internetā, piem., eBay izsolēs	8,6	11,4	8,9	11,5	9,9	7,8	7,2
	Iesaistīšanās sociālajos tīklos	62,6	60,4	70,2	65,3	71,6	71,9	73,5
	Viedokļu izteikšana par pilsoniskām vai politiskām aktualitātēm (jautājumiem) tīmekļa vietnēs	5,9	...	7,6	...	14,0	23,8	14,9
	Iesaistīšanās tiešsaistes konsultācijās vai parakstīšanās par pilsoniskām vai politiskām iniciatīvām	3,7	...	5,5	...	13,8	10,0	12,1
Zemgales statistiskais reģions	E-pasta lietošana	72,4	72,1	74,5	78,6	78,9	78,9	82,7
	Informācijas meklēšana par precēm un pakalpojumiem	53,9	57,7	59,6	73,3	61,0	66,0	62,8
	Preču vai pakalpojumu pārdošana tiešsaistē internetā, piem., eBay izsolēs	6,9	5,7	5,7	15,9	8,9	8,6	11,0
	Iesaistīšanās sociālajos tīklos	63,4	66,0	69,0	69,3	72,5	75,6	74,6
	Viedokļu izteikšana par pilsoniskām vai politiskām aktualitātēm (jautājumiem) tīmekļa vietnēs	9,3	...	19,1	...	21,6	26,1	25,4
	Iesaistīšanās tiešsaistes konsultācijās vai parakstīšanās par pilsoniskām vai politiskām iniciatīvām	6,8	...	9,4	...	14,4	13,6	12,0
Latgales statistiskais reģions	E-pasta lietošana	58,2	57,2	63,6	62,3	70,9	67,0	70,9
	Informācijas meklēšana par precēm un pakalpojumiem	48,0	57,6	61,3	62,3	65,4	64,8	60,8
	Preču vai pakalpojumu pārdošana tiešsaistē internetā, piem., eBay izsolēs	8,9	11,2	12,1	10,4	16,1	9,1	10,6
	Iesaistīšanās sociālajos tīklos	50,1	50,6	57,5	58,9	63,3	63,7	65,7
	Viedokļu izteikšana par pilsoniskām vai politiskām aktualitātēm (jautājumiem) tīmekļa vietnēs	5,8	...	8,4	...	16,3	10,8	9,2
	Iesaistīšanās tiešsaistes konsultācijās vai parakstīšanās par pilsoniskām vai politiskām iniciatīvām	2,8	...	3,8	...	7,5	4,6	6,2